

รายงานการประเมินผล การปฏิรูปการเรียนรู้

กลุ่มงานประเมินผล
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ
สำนักนายกรัฐมนตรี

คำนำ

เป้าหมายสุดท้ายของการปฏิรูปการศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 คือ การพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

การที่จะบรรลุตามเป้าหมายดังกล่าวข้างต้นได้นั้น การปฏิรูปการเรียนรู้เป็นหัวใจสำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การเรียนรู้ที่ยึดหลักว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด เป็นแนวทางสำคัญที่จะนำไปสู่เป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียน ซึ่งหมายถึงคนไทยทั่วประเทศ ให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ได้ ตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ

นับตั้งแต่ได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งมีผลบังคับตั้งแต่วันที่ 20 สิงหาคม พ.ศ. 2542 หน่วยงานและกลุ่มผู้เกี่ยวข้องได้มีความพยายามในการดำเนินการตามบทบาทหน้าที่ที่เกี่ยวข้องมาโดยลำดับ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ในฐานะหน่วยงานด้านนโยบายและแผนการศึกษาของประเทศ เห็นสมควรติดตาม/ประเมินผลการดำเนินงานปฏิรูปการเรียนรู้อีกครั้งหนึ่ง (หลังจากที่เคยประเมินด้านการสอนของครูมาครั้งหนึ่งแล้ว) โดยในครั้งนี้ได้ประเมินครอบคลุมกลุ่มที่มีส่วนเกี่ยวข้องใกล้ชิดกับงานปฏิรูปการเรียนรู้ ทั้งกลุ่มผู้บริหารสถานศึกษา ในฐานะผู้สนับสนุน ครูผู้สอนในฐานะผู้จัดกระบวนการเรียนรู้ และกลุ่มผู้เรียน ในฐานะผู้ที่ได้รับผลจากการปฏิรูปการเรียนรู้โดยตรง ซึ่งผลการประเมินในภาพรวมพบว่า การปฏิรูปการเรียนรู้ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้มีความก้าวหน้าในระดับที่น่าพอใจ แม้จะอยู่ภายใต้สถานะที่หน่วยงานต่าง ๆ ยังมีทรัพยากรจำกัด

อนึ่ง หน่วยงานที่เกี่ยวข้องซึ่งรับผิดชอบการปฏิรูปการเรียนรู้ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความเห็นร่วมกันว่า สมควรเผยแพร่ผลการประเมินดังกล่าวให้ทราบทั่วกัน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติจึงได้จัดพิมพ์รายงานการประเมินผลการปฏิรูปการเรียนรู้เล่มนี้ เพื่อเผยแพร่ โดยหวังเป็นอย่างยิ่งว่า รายงานฉบับนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการนำไปใช้ประโยชน์เพื่อการปรับปรุง/พัฒนาการเรียนรู้ในส่วนที่รับผิดชอบ และสำหรับบุคคลที่สนใจ หรือเพื่อประโยชน์ในการค้นคว้าอ้างอิง หรือประโยชน์อื่นใดตามที่เห็นสมควร

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ

มีนาคม 2545

สารบัญ

บทที่	หน้า
1	บทนำ
	1.1 ความเป็นมา
	1.2 วัตถุประสงค์ของการประเมิน
	1.3 ประโยชน์ของการประเมิน
	1.4 กรอบแนวคิด/ข้อตกลงเบื้องต้น
2	วิธีดำเนินการ
	2.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
	2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล
	2.3 คุณภาพของเครื่องมือ
	2.4 การรวบรวมข้อมูล
	2.5 การประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูล
3	ผลการประเมิน
	ตอนที่ 1 สถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง
	ตอนที่ 2 ผลการประเมินตามการรับรู้ของกลุ่มต่าง ๆ
	2.1 ผลการประเมินเชิงคุณภาพ
	2.2 ผลการประเมินเชิงปริมาณ
	ตอนที่ 3 การวิเคราะห์จำแนกตามสังกัด
	3.1 การปฏิรูปการเรียนรู้ของสถานศึกษา
	3.2 การคาดคะเนจำนวนสถานศึกษา
	3.3 การปฏิรูปการเรียนรู้ของครู/อาจารย์
	3.4 การคาดคะเนจำนวนจำนวนครู /อาจารย์
	3.5 การประเมินผลที่ผู้เรียนได้รับ
	3.6 การคาดคะเนจำนวนนักเรียน
	ตอนที่ 4 ความก้าวหน้าของการปฏิรูปการเรียนรู้
	4.1 กรณีพิจารณาเป็นรายสถานศึกษา

4.2 กรณีพิจารณาเป็นรายบุคคล

บทที่

หน้า

4   **สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ**

สรุปผลการประเมิน

อภิปรายผลการประเมิน

ข้อเสนอแนะ

ภาคผนวก

บรรณานุกรม

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

นับตั้งแต่ประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เมื่อวันที่ 19 สิงหาคม 2542 หน่วยงานและบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ต่างก็มีความพยายามดำเนินการปฏิรูปการศึกษาตามแนวทางที่กำหนดในกฎหมายดังกล่าว

การปฏิรูปการศึกษา มีเรื่องที่ต้องดำเนินการหลายเรื่อง บางเรื่องจำเป็นต้องรอกฎหมายที่ต้องออกตามความในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ แต่หัวใจของการปฏิรูปการศึกษา คือ การปฏิรูปการเรียนรู้ ซึ่งเป็นเรื่องที่สามารถดำเนินการได้ทันที โดยไม่ต้องรอกฎหมายอื่นมารองรับ และเป้าหมายหลักของการปฏิรูปการศึกษาก็คือ ตัวผู้เรียน ซึ่งหมายถึงคนไทยทั้งประเทศ โดยมีหลักการที่สำคัญคือ การยึดหลักว่า “ผู้เรียนสำคัญที่สุด”

ในช่วง 2 ปี นับตั้งแต่เริ่มมีการปฏิรูปการศึกษานั้น การปฏิรูปการเรียนรู้ได้ดำเนินการมาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งในช่วงเวลาดังกล่าว สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ได้ดำเนินการประเมินผลการปฏิรูปการเรียนรู้ 2 ครั้ง ครั้งแรก ในปี พ.ศ. 2543 เป็นการประเมินความรู้ความเข้าใจ และพฤติกรรมการสอนของครูที่เกี่ยวกับการปฏิรูปการเรียนรู้ที่ยึดหลักผู้เรียนสำคัญที่สุด และครั้งที่สอง ในปี พ.ศ. 2544 เป็นการประเมินการดำเนินงานปฏิรูปการเรียนรู้ในส่วนที่เป็นการลงมือปฏิบัติจริง รวมทั้งได้ประเมินผลที่ผู้เรียนได้รับจากการปฏิรูปการเรียนรู้

วัตถุประสงค์ของการประเมินครั้งนี้ เพื่อสำรวจสถานภาพของการปฏิรูปการเรียนรู้ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษา ครู/อาจารย์ และผู้เรียน และเพื่อศึกษาความก้าวหน้าของการปฏิรูปการเรียนรู้ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการเรียนรู้ หรือการเรียนการสอนของครู/อาจารย์ในช่วงปี 2543-2544 รวมทั้งต้องการตรวจสอบอิทธิพลของการปฏิรูปการเรียนรู้ที่มีต่อผู้เรียน

ในการประเมินครั้งแรก ใช้กลุ่มตัวอย่างเฉพาะครู/อาจารย์ที่สอนในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 9 สังกัด ทั่วประเทศ จำนวนประมาณ 38,000 คน ส่วนในครั้งที่ 2 ใช้กลุ่มตัวอย่างครอบคลุมทั่วประเทศ คือ สถานศึกษา 1,649 แห่ง ครู/อาจารย์ 41,144 คน นักเรียน 77,442 คน กรรมการสถานศึกษาและผู้ปกครองนักเรียน 45,280 คน โดยกลุ่มตัวอย่าง/ผู้ให้ข้อมูลจาก 7 สังกัด นอกจากนั้น การดำเนินงานทั้ง 2 ครั้ง มีระยะเวลาห่างกันเกือบ 1 ปี ผลที่เกิดขึ้นในส่วนที่แตกต่างกันนี้ จึงถือเป็นการประเมินความก้าวหน้าไปด้วย

ผลจากการประเมิน พบว่า

1. ด้านคุณภาพ

1.1 การปฏิรูปการเรียนรู้ของสถานศึกษา

การดำเนินงานปฏิรูปการศึกษาของสถานศึกษา ได้ผลมากในเรื่องการสร้างความตระหนักในการปฏิรูปการเรียนรู้ และการพัฒนาบุคลากร (ครู) เพื่อให้มีความรู้ความสามารถในการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ ซึ่งทั้ง 2 เรื่องดังกล่าว มีการดำเนินการมากกว่าร้อยละ 80 ส่วนเรื่องการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่ยึดหลักผู้เรียนสำคัญที่สุด ความพร้อมของสถานศึกษาในการปฏิรูปการเรียนรู้ การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) และการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ดำเนินการได้มากกว่าร้อยละ 70 ซึ่งยังอยู่ในเกณฑ์ที่ถือว่ามีผลการดำเนินการระดับมาก

สำหรับการสนับสนุนทรัพยากรเพื่อปฏิรูปการเรียนรู้ การประเมินผลแนวใหม่ และการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน สถานศึกษาทั่วประเทศดำเนินการได้น้อยกว่าร้อยละ 70 ซึ่งจัดอยู่ในระดับปานกลาง

1.2 การปฏิรูปการเรียนรู้ของครู/อาจารย์

การดำเนินงานปฏิรูปการเรียนรู้ของครู/อาจารย์ คือ การปฏิรูปการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ยึดหลักว่า ผู้เรียนสำคัญที่สุด พบว่า เรื่องที่ดำเนินการได้ในระดับมาก ได้แก่ ความพร้อมของครูผู้สอน (มากกว่าร้อยละ 80) การพัฒนาตนเองของครู การดำเนินการตามกระบวนการปฏิรูปเรียนรู้ และการประเมินผลแนวใหม่ (มากกว่าร้อยละ 70) ส่วนเรื่องการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ มีการดำเนินงานในระดับปานกลาง (น้อยกว่าร้อยละ 70)

1.3 ผลที่ผู้เรียนได้รับ

ในส่วนของผู้เรียน ซึ่งให้นักเรียนประเมินตนเอง พบว่า ทุกเรื่องอยู่ในระดับมาก (มากกว่าร้อยละ 70) ทั้งเรื่องการประเมินผลแนวใหม่ ความพร้อมของทรัพยากร ความพร้อมของสถานศึกษา กระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้รับ และคุณลักษณะ (ลักษณะที่ดี) ของผู้เรียน

ผลจากการประเมินในส่วนนี้ สะท้อนความพึงพอใจของผู้เรียนในเรื่องการปฏิรูปการเรียนรู้ได้ว่า อยู่ในระดับพอใจมาก

2. ด้านปริมาณ

การคาดประมาณจำนวนประชากรที่เป็นสถานศึกษา ครู/อาจารย์ และนักเรียน โดยแยกเป็นระดับของการดำเนินการปฏิรูปการเรียนรู้ 5 ระดับ ปรากฏผลดังนี้

สถานศึกษา พบว่า สถานศึกษา จำนวน 2,280 แห่ง มีการดำเนินงานปฏิรูปการเรียนรู้ อยู่ในระดับดีมาก จำนวน 10,120 แห่ง มีการดำเนินงานปฏิรูปการเรียนรู้ในระดับดี จำนวน

15,320 แห่ง อยู่ในระดับพอใช้ และมีสถานศึกษาที่มีการดำเนินงานปฏิรูปการเรียนรู้ได้ระดับที่ควรปรับปรุง และต้องปรับปรุงด่วน จำนวน 9,960 และ 2,320 แห่ง ตามลำดับ

ครู/อาจารย์ พบว่า มีครู/อาจารย์ จำนวน 42,600 คน มีการดำเนินงานปฏิรูปการเรียนรู้ในระดับดีมาก ครู/อาจารย์ 140,400 คน ดำเนินการได้ระดับดี และมีครู/อาจารย์ จำนวนมากกว่าสองแสนคน อยู่ระดับพอใช้ ส่วนครูอีกเกือบสองแสนคน มีการปฏิรูปการเรียนรู้ในระดับต่ำกว่าพอใช้

นักเรียน กลุ่มที่เป็นเป้าหมายของการปฏิรูปการเรียนรู้ คือ ผู้เรียน หรือนักเรียน พบว่า มีนักเรียนเกือบหนึ่งล้านคน ประเมินว่า ได้รับผลจากการปฏิรูปการเรียนรู้ในระดับมากที่สุด ในขณะที่นักเรียนอีกประมาณ 3 ล้านคน ประเมินว่าอยู่ในระดับมาก ส่วนกลุ่มที่ประเมินว่าได้รับผลในระดับน้อยและน้อยที่สุด มีจำนวนรวมกันเกือบ 200,000 คน

3. ความก้าวหน้าของการปฏิรูปการเรียนรู้

ในช่วงปี 2543 ถึงปี 2544 การปฏิรูปการเรียนรู้ของครู/อาจารย์ มีความก้าวหน้าในระดับหนึ่ง โดยพบว่า ในปี 2544 มีครู/อาจารย์ที่ดำเนินการตามกระบวนการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนสำคัญที่สุดได้ระดับมากที่สุด/ดีมาก เพิ่มขึ้นจากปี 2543 ร้อยละ 3.5 หรือคิดเป็นจำนวนครูทั่วประเทศ ที่เพิ่มขึ้นในกลุ่มนี้ประมาณ 21,000 คน รวมเป็นครูทั้งหมดในกลุ่มนี้ประมาณ 42,600 คน ในปี 2544

สำหรับครู/อาจารย์ที่ดำเนินการตามกระบวนการเรียนรู้ ที่ยึดหลักผู้เรียนสำคัญที่สุด อยู่ในระดับที่ควรได้รับการพัฒนาด่วน ในปี 2543 มีประมาณร้อยละ 8.6 หรือคิดเป็นจำนวนครูประมาณ 51,600 คน มีสัดส่วนลดลงเหลือร้อยละ 5.9 ในปี 2544 หรือลดลงร้อยละ 2.7 คิดเป็นจำนวนครูในกลุ่มนี้ที่ลดลงประมาณ 16,200 คน

ในระดับสถานศึกษา เมื่อพิจารณาครู/อาจารย์ทั้งหมดในแต่ละสถานศึกษา พบว่า มีความก้าวหน้าน้อย กล่าวคือ มีกลุ่มที่อยู่ในระดับที่ควรได้รับการปรับปรุง ในปี 2543 ซึ่งมีร้อยละ 23.3 มีสัดส่วนลดลงเป็นร้อยละ 20.0 ในปี 2544 และในกลุ่มที่ดำเนินการปฏิรูปการเรียนรู้ในระดับพอใช้มีสัดส่วนเพิ่มขึ้นในปี 2544 ประมาณร้อยละ 7.7

กล่าวโดยสรุป การประเมินผลการปฏิรูปการเรียนรู้ในครั้งนี้ ข้อค้นพบที่สำคัญ คือ

1. มีการปฏิรูปการเรียนรู้ภายหลังการประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มครู/อาจารย์ และผู้บริหารสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีการดำเนินการปฏิรูปการเรียนรู้ในระดับมาก และนักเรียนได้รับผลจากการปฏิรูปในระดับมากด้วย

2. มีความก้าวหน้าในการปฏิรูปการเรียนรู้ ที่ยึดหลักว่า “ผู้เรียนสำคัญที่สุด” ในช่วงปี 2543-2544 โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มครู/อาจารย์ ที่สอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน กล่าวคือ มีครู/อาจารย์จำนวนหนึ่งที่มีการพัฒนากระบวนการสอน หรือกระบวนการเรียนรู้ที่ยึดหลักผู้เรียนสำคัญที่สุด ขึ้นไปอีกระดับหนึ่ง

3. การปฏิรูปการเรียนรู้ ที่ยึดหลักว่า “ผู้เรียนสำคัญที่สุด” ส่งผลให้ผู้เรียนได้รับประโยชน์ ตามแนวปฏิรูปการศึกษาจริง และอยู่ในระดับที่น่าพอใจ

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมา

นับตั้งแต่ได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เมื่อวันที่ 19 สิงหาคม 2542 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาทุกหน่วยงาน ต่างก็มีความพยายามที่จะดำเนินการให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ และมีความก้าวหน้าไประดับหนึ่ง

สำหรับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งครอบคลุมตั้งแต่ การศึกษาปฐมวัยจนถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งที่สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ทบวงมหาวิทยาลัย กระทรวงมหาดไทย กรุงเทพมหานคร รวมทั้งส่วนที่เป็นเอกชน ต่างให้ความสนใจในการปฏิรูปการศึกษา

โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในเรื่องของการปฏิรูปการเรียนรู้ ซึ่งเป็นส่วนสำคัญที่สุด ของการปฏิรูปการศึกษา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 22 ระบุว่า “การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้ และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษา ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ”

จากสาระดังกล่าว จะเห็นได้ว่าเจตนารมณ์ของกฎหมาย ตามมาตรา 22 นี้ ต้องการให้การจัดการเรียนการสอนเป็นไปเพื่อประโยชน์ของผู้เรียนเป็นหลัก และผู้ที่เกี่ยวข้องใกล้ชิดกับประเด็นนี้มากที่สุดก็คือครูผู้สอนนั่นเอง ซึ่งศาสตราจารย์นายแพทย์ ประเวศ วะสี ประธานคณะกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้ กล่าวไว้ในหนังสือ “ปฏิรูปการเรียนรู้ ผู้เรียนสำคัญที่สุด” ว่า

“หัวใจของการปฏิรูปการศึกษา คือ การปฏิรูปการเรียนรู้ หัวใจของการปฏิรูปการเรียนรู้ คือ การปฏิรูปจากการยึดวิชาเป็นตัวตั้ง มาเป็นยึดตัวมนุษย์ หรือผู้เรียนเป็นตัวตั้ง หรือที่เรียกว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด

ที่กล่าวว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด ไม่ได้แปลว่าครูลดบทบาท หรือลดความสำคัญลง ตรงกันข้ามครูกลับมีบทบาทและความสำคัญมากขึ้น....”

ศาสตราจารย์สุมน อมรวิวัฒน์ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการเรียนการสอนท่านหนึ่ง กล่าวไว้ในหนังสือเล่มเดียวกันว่า

“การเป็นครูมีลักษณะเป็นวิชาชีพ ไม่ใช่อาชีพ เพราะวิชาชีพครูเป็นศาสตร์ที่ถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด ครูศาสตร์จึงมีวิชาที่ครอบคลุมพัฒนาการทุกด้านทุกวัยของชีวิตผู้เรียน มีทฤษฎีและแนวปฏิบัติชัดเจนที่ส่งเสริมสร้างสรรค์การเรียนรู้ ตลอดจนการวัดและประเมินประสิทธิภาพของการเรียนรู้ ก็มุ่งตรงที่คุณลักษณะของผู้เรียนเป็นสำคัญ.....”

ดร.รุ่ง แก้วแดง เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ กล่าวว่า

“แม้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติจะมีผลใช้บังคับแล้ว การปฏิรูปการเรียนรู้ตามแนวการจัดการศึกษาในหมวด 4 สามารถดำเนินการได้ทันที โดยไม่ต้องรอกฎหมายลูกรองรับเหมือนหมวดอื่น แต่ก็ยังมีครู ผู้บริหาร และผู้ปกครองจำนวนมากที่ยังไม่เข้าใจหรือเข้าใจผิดจนเกิดความสับสนในเรื่อง “การเรียนรู้ที่ผู้เรียนสำคัญที่สุด”

ความจริง แนวความคิดเกี่ยวกับการปฏิรูปการเรียนการสอนหรือการปฏิรูปการเรียนรู้มีขึ้น ก่อนที่จะมีพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และผู้ที่เกี่ยวข้องได้มีความพยายามที่จะ ปรับปรุงการเรียนการสอนเพื่อไปสู่การเรียนรู้ที่ยึดหลักว่า”ผู้เรียนสำคัญที่สุด” แต่โดยที่ความเข้าใจ ในเรื่องนี้อาจจะยังไม่ชัดเจน ครูในฐานะผู้จัดกระบวนการเรียนรู้ และผู้บริหารในฐานะที่ต้องให้การ สนับสนุนงานปฏิบัติการสอนของครู จึงอาจปฏิบัติการตามแนวของกระบวนการเรียนรู้แบบยึดผู้ เรียนสำคัญที่สุดได้มาก-น้อยต่างกัน

ด้วยเหตุผลดังกล่าว สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ จึงได้ดำเนินการวิจัยเพื่อ ประเมินผลการปฏิรูปการเรียนรู้ตามแนวทางการเรียนรู้ที่ยึดหลักว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด เพื่อนำมา ใช้เป็นข้อมูลพื้นฐาน (Base-line Data) เกี่ยวกับการเรียนการสอนตามหลักดังกล่าว เพื่อนำไปใช้ ประโยชน์ในการสนับสนุนส่งเสริมให้เกิดการปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนในสถานศึกษาที่ จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการประเมิน

1. เพื่อประเมินสถานภาพของการปฏิรูปการเรียนรู้ ที่เกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนของครูที่ สอนนักเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามแนวการเรียนรู้ที่ยึดหลักว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด การ ดำเนินงานของสถานศึกษาในการสนับสนุนการปฏิรูปการเรียนรู้ และผลที่เกิดกับผู้เรียน หรือผล ที่นักเรียนได้รับอันเนื่องมาจากการปฏิรูปการเรียนรู้
2. เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบต่างๆ ที่เกี่ยวกับกระบวนการเรียนรู้ สถาน- ภาพของสถานศึกษา ของครู/อาจารย์ ของผู้บริหารสถานศึกษา กับผลที่ผู้เรียนได้รับ

1.3 ประโยชน์ของการประเมิน

ผลของการประเมินครั้งนี้ สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ ดังนี้

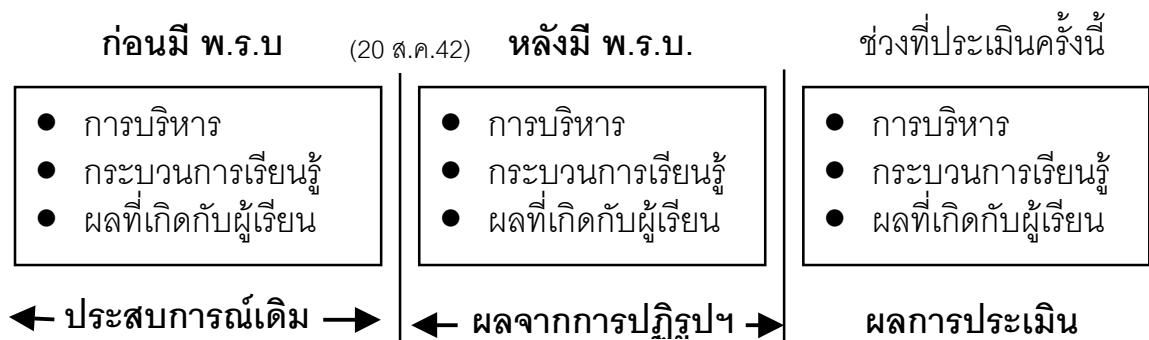
1. การที่ได้ทราบว่า การปฏิรูปการเรียนรู้หรือกระบวนการเรียนรู้ที่ยึดหลักว่าผู้เรียนสำคัญ ที่สุดได้ผลเป็นอย่างไร หรืออยู่ในระดับใด สามารถนำไปใช้ในการวางแผนสนับสนุนส่งเสริมให้มี การพัฒนากระบวนการเรียนรู้แบบผู้เรียนสำคัญที่สุดได้ตรงจุดมากขึ้น
2. สามารถใช้ผลการประเมินครั้งนี้เป็นข้อมูลพื้นฐาน (Base-line data) สำหรับการประเมิน ความก้าวหน้าของการปฏิรูปการศึกษาในอนาคตต่อไป

3. สามารถใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานประกอบในการพิจารณาค้นหาครูแกนนำ ครูต้นแบบ และผู้บริหารสถานศึกษาด้านแบบ ของหน่วยงานต่าง ๆ ที่มีหน้าที่จัดการศึกษาได้

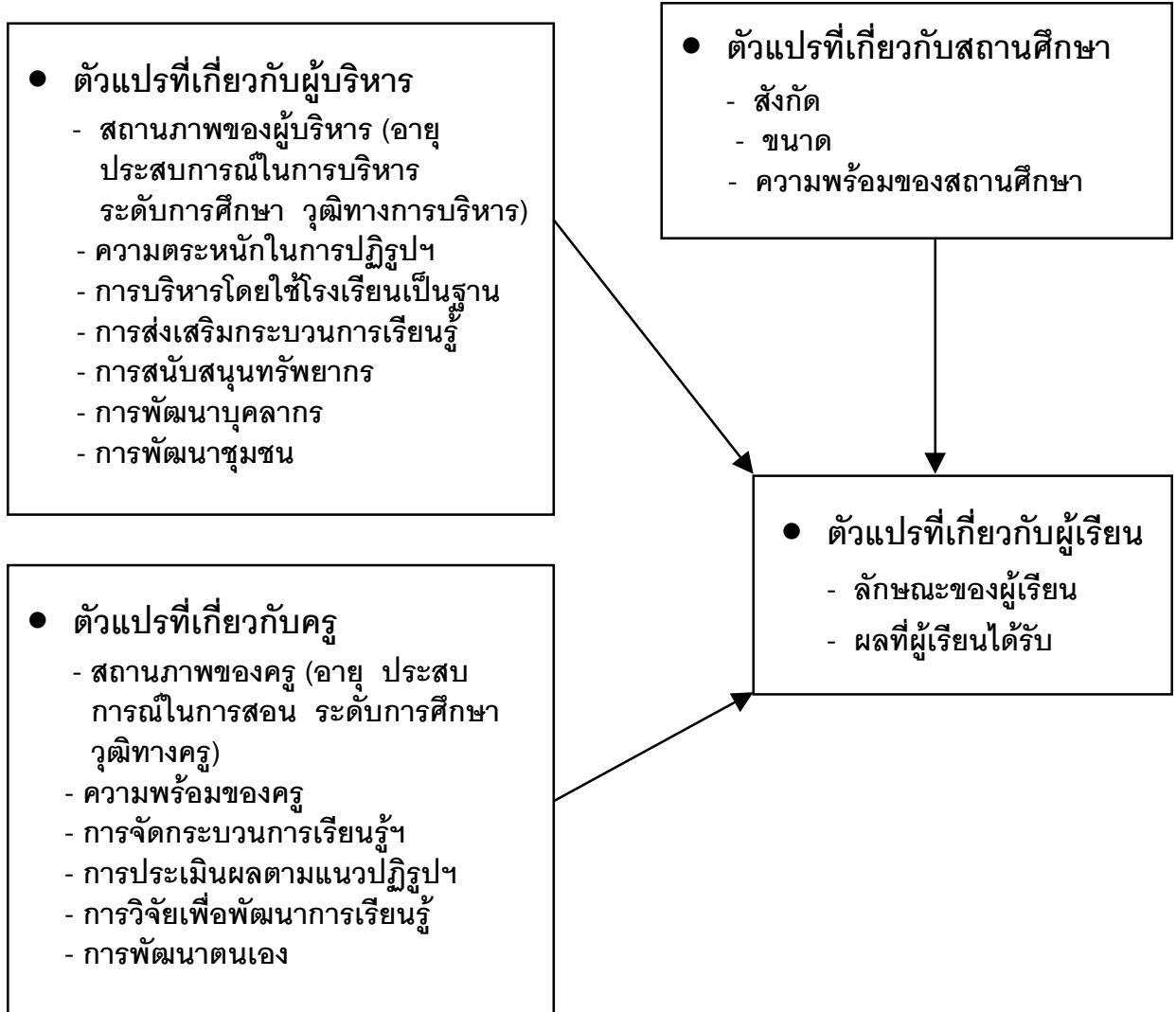
4. ใช้เป็นส่วนหนึ่งของการติดตาม/ประเมินความก้าวหน้าในการปฏิรูปการศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

1.4 กรอบแนวคิด/ข้อตกลงเบื้องต้น

1. การประเมินครั้งนี้ยอมรับว่า ผลจากการปฏิรูปการศึกษา ไม่ว่าจะเป็นการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการสอนของครู การดำเนินงานของสถานศึกษา หรือผลที่เกิดกับผู้เรียนซึ่งเป็นเป้าหมายสำคัญของการปฏิรูปการเรียนรู้ อาจมีหรือเกิดขึ้นก่อนการประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติก็ได้ ผลที่ได้จากการประเมินครั้งนี้ เป็นการประเมิน ณ เวลาเกือบสองปี นับตั้งแต่วันประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ดังนั้น ผลที่ได้จากการประเมินครั้งนี้จึงมิใช่ผลที่ได้จากการปฏิรูปการเรียนรู้ตามแนวการปฏิรูปการศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แต่เพียงอย่างเดียว แต่เป็นผลรวมของประสบการณ์เดิมบวกกับผลจากการปฏิรูปการเรียนรู้ ที่ดำเนินการหลังการประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ

2. ผลจากการประเมิน ในส่วนที่ผู้เรียนได้รับจากการปฏิรูปการเรียนรู้ อาจเกิดจากตัวแปรอื่นๆ ด้วย ในการวิจัยครั้งนี้ จึงจะพยายามอธิบายว่า ตัวแปรอะไรบ้าง ที่มีส่วนเกี่ยวข้องหรือสัมพันธ์กับผลที่ผู้เรียนได้รับ โดยมีตัวแปรสมมุติฐานเบื้องต้น ดังนี้

บทที่ 2

วิธีดำเนินการ

2.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ในการประเมินครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงประเมิน (Evaluative Research) โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจ กำหนดประชากรครอบคลุมสถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน 7 สังกัด มีตั้งแต่ระดับสถานศึกษา (ผู้บริหาร) ครู/อาจารย์ที่สอนอยู่ในสถานศึกษา และนักเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการประเมินครั้งนี้ ใช้จำนวนสถานศึกษาเป็นหลัก โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่างที่เป็นแหล่งข้อมูลหรือเป็นผู้ให้ข้อมูลแยกเป็น 5 กลุ่ม คือผู้บริหารสถานศึกษา ครู/อาจารย์ นัก-เรียน กรรมการสถานศึกษา และผู้ปกครองนักเรียน

วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง ใช้วิธีสุ่มแบบจำแนกประเภท (Stratified Random Sampling) โดยแบ่งประชากรตามสังกัดของสถานศึกษา แล้วสุ่มสถานศึกษาในแต่ละสังกัดตามสัดส่วนที่กำหนด ดังนี้

- สังกัดที่มีจำนวนสถานศึกษาไม่ถึง 1,000 แห่ง เลือกมาไม่น้อยกว่าร้อยละ 10
  - สังกัดที่มีจำนวนสถานศึกษา 1,000 ถึง 10,000 แห่ง เลือกมาไม่น้อยกว่าร้อยละ 5
  - สังกัดที่มีจำนวนสถานศึกษามากกว่า 10,000 แห่ง เลือกมาไม่น้อยกว่าร้อยละ 3
- การเลือกกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ให้ข้อมูล กำหนดไว้ดังนี้
- ผู้บริหารสูงสุดของสถานศึกษา สถานศึกษาละ 1 คน
  - ครู/อาจารย์ ที่จะให้เป็นผู้ประเมินสถานศึกษาร่วมกับผู้บริหารสถานศึกษาละ 3-5 คน
  - ครู/อาจารย์ ที่กำหนดให้ประเมินตนเอง (ประเมินกระบวนการเรียนรู้) ใช้ครู/อาจารย์ทั้งหมดในสถานศึกษา
  - กรรมการสถานศึกษา ให้กรรมการสถานศึกษาทุกคนเป็นผู้ร่วมประเมิน
  - ผู้ปกครองนักเรียน เลือกโดยสุ่มผู้ปกครองนักเรียนสถานศึกษาละ 15 คน
  - นักเรียน เลือกโดยสุ่มนักเรียนสถานศึกษาละ 50 คน

ผลจากการเลือกกลุ่มตัวอย่างดังกล่าว ภายหลังจากรวบรวมข้อมูลแล้ว ได้สถานศึกษา 1,713 แห่ง(ผู้บริหาร 1,649 คน) ครู/อาจารย์ 41,144 คน นักเรียน 77,442 คน และกรรมการ

สถานศึกษา และผู้ปกครอง 45,280 คน รายละเอียดเกี่ยวกับจำนวนประชากร และกลุ่มตัวอย่าง
ปรากฏดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนประชากร และกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสังกัด

สังกัด	ประชากร			กลุ่มตัวอย่าง/ผู้ให้ข้อมูล			
	สถานศึกษา	ครู	นักเรียน	สถานศึกษา	ครู***	นักเรียน	กรรมการฯ/ผู้ปกครอง
สปช	30,715	313,006	5,257,374	989	18,719	44,115	28,126
กรมสามัญศึกษา*	2,585	122,522	2,560,075	290	11,908	14,806	7,117
สช.**	3,173	18,149	1,175,253	226	5,291	9,394	4,931
กรมอาชีวศึกษา	405	94,273	404,206	65	1,598	2,755	1,372
เทศบาล	497	13,739	287,060	81	2,186	3,793	2,100
กทม.	431	12,727	260,578	45	1,322	1,944	1,168
ตชด.	176	1,563	19,844	17	220	635	466
รวม	37,982	575,979	9,964,390	1,713	41,144	77,442	45,280

*ไม่รวมการศึกษาพิเศษและการศึกษาสงเคราะห์

**ไม่รวมการศึกษาพิเศษและการศึกษาสงเคราะห์ แต่รวมประเภทอาชีวศึกษา

*** รวมครู/อาจารย์ที่ร่วมประเมินสถานศึกษา

ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นสถานศึกษาทั้งหมดตามตารางที่ 1 เมื่อคำนวณตามทฤษฎีของการสุ่มตัวอย่าง พบว่าที่ระดับความเชื่อมั่น 95% จะมีความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่า (ตามทฤษฎีการสุ่มตัวอย่าง) ประมาณร้อยละ 2.36 หรือมีความแม่นยำ (Precision) ในการประมาณค่า ประมาณ 97.64%

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ประกอบด้วย แบบสอบถาม 5 ฉบับ ดังนี้

ฉบับที่ 1 แบบสอบถามผู้บริหารเกี่ยวกับสถานศึกษา สอบถามเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหาร การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของโรงเรียน สิ่งอำนวยความสะดวกในสถานศึกษา ความร่วมมือกับชุมชนรวม 31 ข้อ และข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานศึกษา (สังกัดของสถานศึกษา จำนวนครู/อาจารย์จำแนกตามระดับการศึกษา และจำนวนนักเรียนทั้งหมด) และข้อมูลที่เกี่ยวข้องตัวผู้บริหาร (อายุ ประสบการณ์ในการเป็นผู้บริหาร ระดับการศึกษา และวุฒิทางการบริหาร)

ฉบับที่ 2 แบบสอบถามครู/อาจารย์เกี่ยวกับสถานศึกษา มีข้อคำถามเหมือนกับฉบับที่ 1 ยกเว้นส่วนที่เป็นข้อมูลส่วนตัว)

ฉบับที่ 3 แบบสอบถามครู/อาจารย์เกี่ยวกับการเรียนการสอน สอบถามเกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอน (กระบวนการเรียนรู้) ที่ดำเนินการโดยครู/อาจารย์ตามแนวการปฏิรูปการเรียนรู้ ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ครอบคลุมทั้งลักษณะที่ดีของครู วิธีการสอน การประเมินผล การร่วมมือกับ ผู้ปกครองของนักเรียนและชุมชน รวม 35 ข้อ

ฉบับที่ 4 แบบสอบถามกรรมการโรงเรียน/ผู้ปกครองนักเรียน สอบถามเกี่ยวกับสภาพของสถานศึกษา ความร่วมมือกับกรรมการสถานศึกษาและชุมชน การจัดกิจกรรมของสถานศึกษา และส่วนที่เกี่ยวกับนักเรียน รวม 29 ข้อ

ฉบับที่ 5 แบบสอบถามนักเรียน สอบถามเกี่ยวกับกระบวนการเรียนรู้ที่นักเรียนได้รับ คุณลักษณะของผู้เรียน การสอนของครู และที่เกี่ยวกับสภาพทั่วไปของสถานศึกษา

แบบสอบถามทั้ง 5 ฉบับ มีคณะทำงานที่ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญซึ่งมีประสบการณ์ จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาร่วมพิจารณาในการปรับปรุง แก้ไข เพิ่มเติม และมีการนำไปทดลองใช้ แล้วนำผลการทดลองใช้มาดำเนินการตามหลักวิชาการ

2.3 คุณภาพของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม 5 ฉบับ แต่เนื่องจากฉบับที่ 1 และฉบับที่ 2 มีเนื้อหาเหมือนกัน จึงเหลือแบบสอบถามนี้มีเนื้อหาต่างกัน 4 ฉบับ ผลจากการตรวจสอบค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) ของข้อคำถามรายข้อ และค่าความเชื่อถือได้ (Reliability) ของเครื่องมือแต่ละฉบับ ปรากฏดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 2 แสดงค่าอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อถือได้ของแบบสอบถาม

ฉบับที่	แบบสอบถาม	ค่าอำนาจจำแนก*			ค่าความเชื่อถือได้**
		ต่ำสุด	สูงสุด	มัธยฐาน	
1,2	ผู้บริหาร-ครู/อาจารย์เกี่ยวกับสถานศึกษา	.352	.736	.680	.956
3	ครู/อาจารย์เกี่ยวกับการเรียนการสอน	.258	.708	.637	.955
4	กรรมการโรงเรียน/ผู้ปกครองนักเรียน	.205	.623	.585	.930
5	นักเรียน	.208	.531	.445	.877

* ใช้ค่า Item total correlation coefficient

** ใช้ค่า Coefficient Alpha ของ Cronbach

จากการตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามเป็นรายข้อดังตารางที่ 2 พบว่า ข้อคำถามที่มีอำนาจจำแนกต่ำสุดในแบบสอบถามแต่ละฉบับ ยังสูงกว่าเกณฑ์ขั้นต่ำของค่าที่ยอมรับได้ (.20) โดยมีค่ามัธยฐานของค่าอำนาจจำแนกต่ำสุดเท่ากับ .445 (ฉบับที่ 5) และสูงสุดเท่ากับ .680 (ฉบับที่ 1,2) ซึ่งค่าอำนาจจำแนกดังกล่าวอยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างสูงถึงสูงมากทุกฉบับ

สำหรับค่าความเชื่อถือได้ ไม่มีฉบับใดมีค่าต่ำกว่า .80 โดยมีค่าต่ำสุดเท่ากับ .877 (ฉบับที่ 5) และสูงสุดเท่ากับ .956 (ฉบับที่ 1,2)

สรุปได้ว่าเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินครั้งนี้มีคุณภาพอยู่ในเกณฑ์ดีถึงดีมาก มีความเชื่อถือได้ค่อนข้างสูงถึงสูงมาก

2.4 การรวบรวมข้อมูล

เนื่องจากการประเมินครั้งนี้ เป็นการให้ตอบแบบสอบถามด้วยตนเอง การรวบรวมข้อมูล จึงใช้วิธีส่งแบบสอบถามไปยังสถานศึกษา/โรงเรียน ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยขอความร่วมมือจากสถานศึกษาในการแจกแบบสอบถามไปยังกลุ่มต่าง ๆ คือ ครูทุกคนที่สอนอยู่ในสถานศึกษานั้น นักเรียนและผู้ปกครองนักเรียน และกรรมการสถานศึกษา ตามจำนวนที่กำหนด แล้วให้สถานศึกษารวบรวมแบบสอบถามที่ตอบแล้ว ส่งกลับไปยังสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ

แบบสอบถามที่รวบรวมได้มีจำนวนดังนี้

ฉบับที่ 1	(ผู้บริหารสถานศึกษา)	จำนวน	1,649*	ฉบับ
ฉบับที่ 2	(ครู/อาจารย์)	จำนวน	7,530	ฉบับ
ฉบับที่ 3	(ครู/อาจารย์)	จำนวน	33,614	ฉบับ
ฉบับที่ 4	(กรรมการสถานศึกษา)	จำนวน	11,473	ฉบับ
	(ผู้ปกครองนักเรียน)	จำนวน	33,807	ฉบับ
ฉบับที่ 5	(นักเรียน)	จำนวน	77,442	ฉบับ
รวม			165,615	ฉบับ

* ผู้บริหารสถานศึกษาบางแห่งไม่ได้ตอบแบบสอบถามฉบับที่ 1

2.5 การประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่รวบรวมได้จากกลุ่มต่าง ๆ นำมาประมวลผลโดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ โปรแกรมที่ใช้ในการประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูล คือ โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for the Social Sciences)

ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังกล่าว แบ่งเป็น 3 ส่วน ดังนี้

1) ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่ม วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ จำแนกตามตัวแปรต่าง ๆ

2) การประเมินจากการรับรู้ของแต่ละกลุ่มต่าง ๆ แบ่งเป็นสองส่วน คือการประเมินเชิงคุณภาพ กับ การประเมินเชิงปริมาณ

การประเมินเชิงคุณภาพ เป็นการวิเคราะห์โดยพิจารณาจากค่าเฉลี่ยของคะแนนที่ได้จากการประเมินตนเอง หรือจากการประเมินโดยกลุ่มที่เกี่ยวข้อง การแปลความหมายค่าเฉลี่ยที่ได้จากการประเมิน ใช้เกณฑ์ต่อไปนี้

ค่าเฉลี่ยต่ำกว่าร้อยละ 30 จัดอยู่ในกลุ่มที่มีการดำเนินงานในระดับ **น้อยมาก**

ค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่างร้อยละ 30 ถึง ร้อยละ 50 จัดอยู่ในกลุ่มที่มีการดำเนินงานในระดับ **น้อย**

ค่าเฉลี่ยมากกว่าร้อยละ 50 ถึง ร้อยละ 70 จัดอยู่ในกลุ่มที่มีการดำเนินงานในระดับ **ปานกลาง**

ค่าเฉลี่ยมากกว่าร้อยละ 70 ถึง ร้อยละ 90 จัดอยู่ในกลุ่มที่มีการดำเนินงานในระดับ **มาก**

ค่าเฉลี่ยมากกว่าร้อยละ 90 จัดอยู่ในกลุ่มที่มีการดำเนินงานในระดับ **มากที่สุด**

การประเมินเชิงปริมาณ เป็นการวิเคราะห์จากระดับที่ได้จากการประเมินเชิงคุณภาพ ที่จำแนกออกเป็น 5 กลุ่ม/ระดับตามเกณฑ์ข้างต้น โดยพิจารณาว่าแต่ละหน่วยของการวิเคราะห์ (สถานศึกษา ครู และนักเรียน) มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับใด แล้วแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ จำแนกตามกลุ่ม/ระดับของการปฏิรูปการเรียนรู้

3) การคาดประมาณจำนวนประชากร จำแนกตามกลุ่มต่าง ๆ

จากค่าร้อยละ หรือสัดส่วนของการกลุ่มตัวอย่างที่จำแนกตามระดับ/กลุ่มต่าง ๆ นำมาใช้ในการคำนวณกลับไปยังกลุ่มประชากรทั้งหมด เพื่อหาว่า ในแต่ละกลุ่ม (สถานศึกษา ครู/อาจารย์ และนักเรียน) นั้น มีประชากรทั้งหมดเป็นจำนวนมากน้อยเพียงใด เมื่อแบ่งออกเป็นกลุ่ม ตามระดับของการประเมิน แต่ละกลุ่มจะมีจำนวนมากน้อยเท่าใด

การแบ่งกลุ่มในกรณีของการคาดประมาณจำนวนประชากรนี้ ใช้เกณฑ์แบ่งแบบอิงกลุ่ม (Norm reference) โดยยึดคะแนนมาตรฐาน (Standard score) เป็นหลักในการแบ่ง ตามเกณฑ์ดังนี้

ระดับ /กลุ่มที่	เกณฑ์การ แบ่งกลุ่ม	ความหมาย แยกตามกลุ่มเป้าหมาย		
		สถานศึกษา	ครู/อาจารย์	นักเรียน
1	ต่ำกว่า -1.5 คะแนนมาตรฐาน	ควรปรับปรุง ด่วน	ควรพัฒนาด่วน	ไม่พอใจ อย่างมาก
2	-1.5 ถึง -0.5 คะแนนมาตรฐาน	ควรปรับปรุง	ยังต้องพัฒนา	ยังไม่ พอใจ
3	- 0.5 ถึง + 0.5 คะแนนมาตรฐาน	พอใช้ /ปรับปรุงได้อีก	พอใช้ /พัฒนาได้อีก	พอใจ ปานกลาง
4	+0.5 ถึง +1.5 คะแนนมาตรฐาน	ดี	ดี	พอใจ มาก
5	มากกว่า 1.5 คะแนน มาตรฐาน	ดีมาก	ดีมาก	พอใจ มากที่สุด

บทที่ 3

ผลการประเมิน

ในการรายงานผลการประเมินครั้งนี้ จะแบ่งออกเป็น 5 ตอน คือ

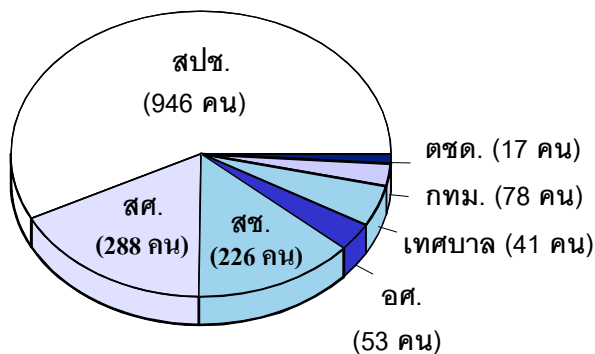
1. สถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง
  2. ผลการประเมินในภาพรวม ตามการรับรู้ของกลุ่มต่าง ๆ
  3. การคาดประมาณจำนวนสถานศึกษา ครู และนักเรียน
  4. การวิเคราะห์ความก้าวหน้าของการปฏิรูปการเรียนรู้ ปี 2543-2544
  5. การวิเคราะห์อิทธิพลของการปฏิรูปการเรียนรู้ที่มีต่อผู้เรียน
- ผลการวิเคราะห์ในแต่ละตอน ปรากฏดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1

สถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง

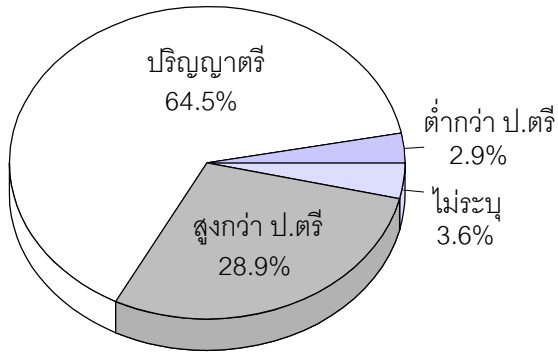
การประเมินครั้งนี้ มีกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ประเมินการปฏิรูปการเรียนรู้รวม 5 กลุ่ม ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู/อาจารย์ (2 กลุ่ม) กรรมการสถานศึกษาและผู้ปกครอง และนักเรียน ซึ่งข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของกลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่มมีดังนี้

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษา

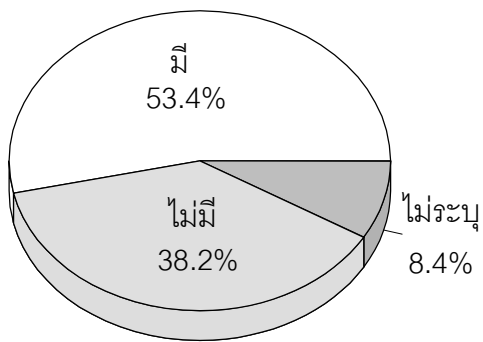
รูปที่ 1 จำนวนผู้บริหารสถานศึกษา
จำแนกตามสังกัด

ผู้บริหารสถานศึกษาที่ถูกเลือกให้เป็นกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (สพช.) รองลงมาคือสถานศึกษาในสังกัดกรมสามัญศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (สช.) เทศบาล กรมอาชีวศึกษา กรุงเทพมหานคร และสถานศึกษาในสังกัดกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน ซึ่งมีจำนวนน้อยที่สุด ทั้งนี้ เป็นไปตามสัดส่วนของสถานศึกษาทั้งหมดในแต่ละสังกัด

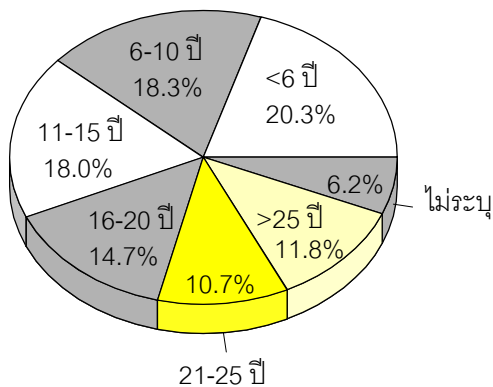
รูปที่ 2 ร้อยละของผู้บริหาร จำแนกตามระดับการศึกษา

ผู้บริหารสถานศึกษาส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี รองลงมาคือจบการศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรี ที่จบการศึกษาในระดับต่ำกว่าปริญญาตรีมีเพียงเล็กน้อย ไม่ถึงร้อยละ 3

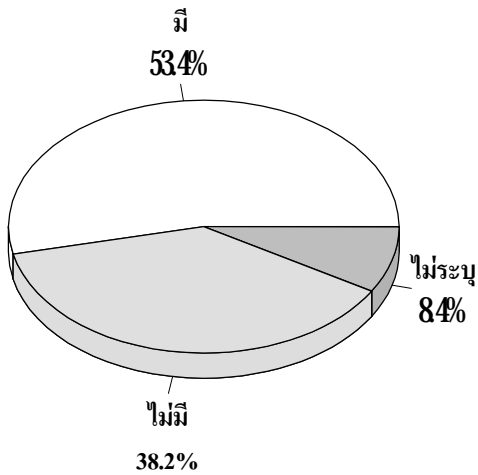
รูปที่ 3 ร้อยละของผู้บริหาร จำแนกตามวุฒิทางการบริหาร

ผู้บริหารสถานศึกษามากกว่าครึ่งหนึ่งของผู้บริหารทั้งหมดที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง มีวุฒิทางการบริหาร ส่วนผู้บริหารสถานศึกษาที่ไม่มีวุฒิทางการบริหารมีไม่ถึงร้อยละ 40 อย่างไรก็ตาม มีผู้บริหารจำนวนหนึ่ง ไม่ระบุว่า มีวุฒิทางการบริหารหรือไม่

รูปที่ 4 ร้อยละของผู้บริหาร จำแนกตามประสบการณ์ในการบริหาร

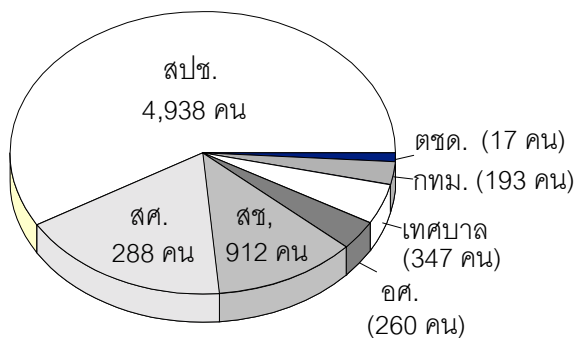
ผู้บริหารสถานศึกษามากกว่าร้อยละ 55 มีประสบการณ์ทางการบริหาร หรือเคยดำรงตำแหน่งทางการบริหารมาแล้วเกินกว่า 10 ปี กลุ่มใหญ่ที่สุดคือกลุ่มผู้บริหารที่มีประสบการณ์ไม่เกิน 5 ปี รองลงมาคือประสบการณ์ 6-10 ปี และ 11-15 ปีตามลำดับ โดยจะมีสัดส่วนลดลงในกลุ่มที่มีประสบการณ์มากขึ้น

รูปที่ 5 ร้อยละของผู้บริหาร จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา

ผู้บริหารสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างบริหารสถานศึกษาที่มีจำนวนนักเรียนทั้งหมดตั้งแต่ไม่เกิน 120 คน จนถึงมากกว่า 3,000 คน ประมาณร้อยละ 34.4 ของสถานศึกษาทั้งหมดมีจำนวนนักเรียนเกิน 200 คน แต่ไม่เกิน 500 คน รองลงมาคือมีนักเรียนเกิน 500 คน แต่ไม่เกิน 1,000 คน ซึ่งมีประมาณร้อยละ 22.7

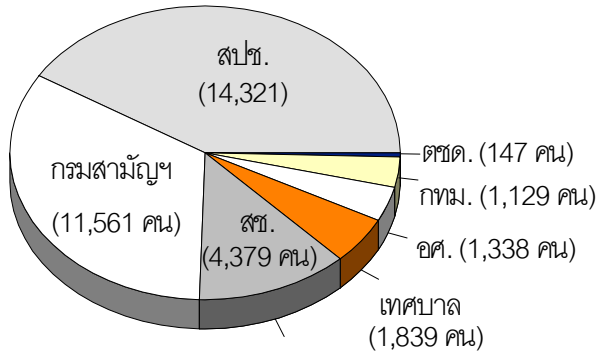
1.2 ครู/อาจารย์ (กลุ่มที่ประเมินสถานศึกษา)

รูปที่ 6 จำนวนครูอาจารย์ที่ร่วมประเมินสถานศึกษา

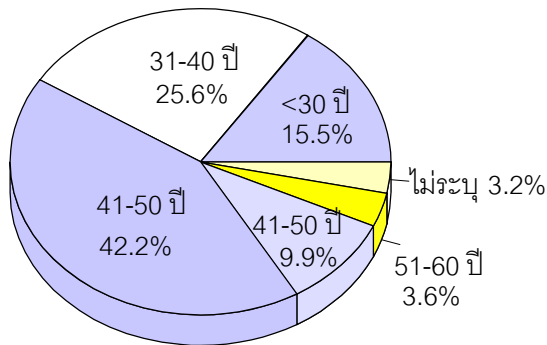
ครู/อาจารย์ที่ประเมินสถานศึกษา ร่วมกับผู้บริหารสถานศึกษาในแต่ละสังกัดจะแตกต่างกันไป โดยจะสอดคล้องกับจำนวนสถานศึกษาในแต่ละสังกัด กล่าวคือ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติมากที่สุด รองลงมาคือกรมสามัญศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน เทศบาล กรมอาชีวศึกษา กรุงเทพมหานคร และกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน ตามลำดับ

1.3 ครู/อาจารย์ (กลุ่มที่ประเมินกระบวนการเรียนรู้)

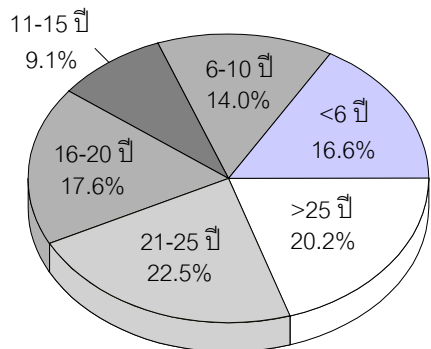
รูปที่ 7 จำนวนครูอาจารย์จำแนกตามสังกัด

ครู/อาจารย์ที่เป็นผู้ประเมินการเรียนการสอน หรือกระบวนการเรียนรู้ ในส่วนที่ตนเองปฏิบัติอยู่ จำนวนกว่า 33,000 คน กระจายอยู่ในสังกัดต่างๆ ตามสัดส่วนที่สอดคล้องกับจำนวนสถานศึกษา คือ จากสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติมากที่สุด รองลงมาคือครู/อาจารย์จากกรมสามัญศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน เทศบาล กรมอาชีวศึกษา กรุงเทพมหานคร และ กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน ตามลำดับ

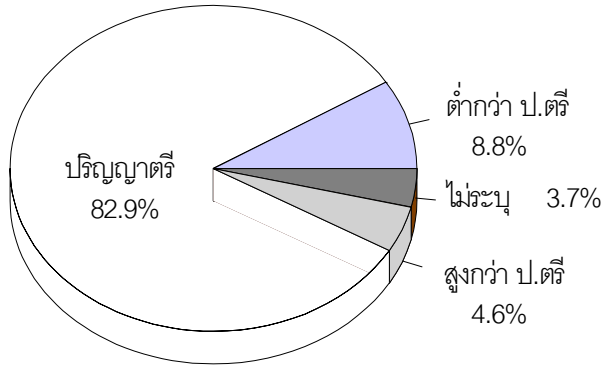
รูปที่ 8 ร้อยละของครู จำแนกตามอายุ

เมื่อจำแนกตามกลุ่มอายุ พบว่าครู/อาจารย์ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ กลุ่มใหญ่ที่สุดคือกลุ่มที่มีอายุ 41-50 ปี ซึ่งมีมากกว่าร้อยละ 42 รองลงมาคือกลุ่มที่มีอายุ 31-40 ปี และไม่เกิน 30 ปี ส่วนกลุ่มที่มีอายุมากกว่า 50 ปี มีน้อยที่สุด

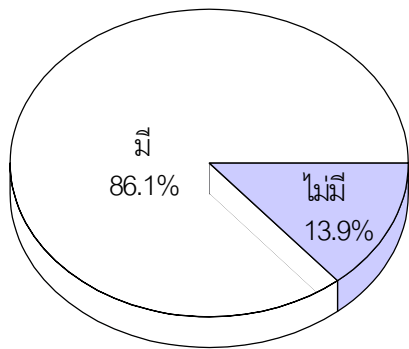
รูปที่ 9 ร้อยละของครู จำแนกตามประสบการณ์ในการสอน

ประสบการณ์ในการสอนของครู/อาจารย์กลุ่มนี้ พบว่ามากกว่าครึ่งหนึ่งคือประมาณร้อยละ 60 ของครูทั้งหมดมีประสบการณ์ในการสอนมากกว่า 15 ปี โดยกลุ่มที่มีประสบการณ์มากกว่า 25 ปี และ 21-25 ปี แต่ละกลุ่มมีมากกว่าร้อยละ 20 ในขณะที่กลุ่มที่มีประสบการณ์ไม่เกิน 5 ปี ก็มีมากถึงเกือบร้อยละ 17

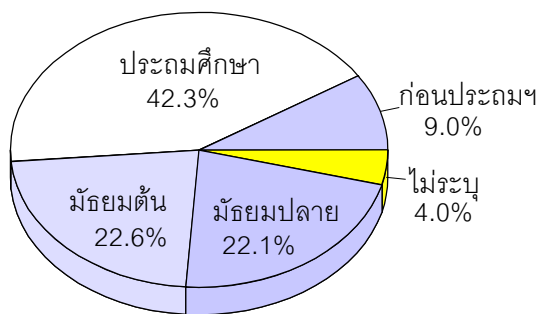
รูปที่ 10 ร้อยละของครู จำแนกตามระดับการศึกษา

ครู/อาจารย์ที่สอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานส่วนใหญ่ (ประมาณร้อยละ 83) จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ส่วนที่ยังไม่จบปริญญาตรีมีประมาณร้อยละ 9 ในขณะที่มีครู/อาจารย์ที่จบการศึกษาในระดับที่สูงกว่าปริญญาตรีมีเพียงร้อยละ 4.6

รูปที่ 11 ร้อยละของครู จำแนกตามวุฒิทางครู

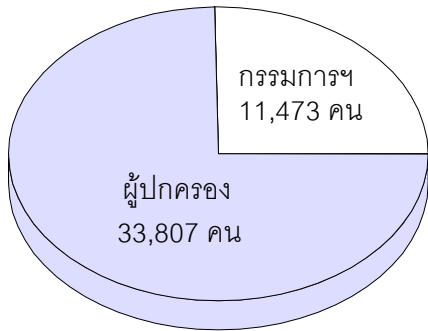
ครู/อาจารย์ที่มีวุฒิทางครู หรือจบทางด้านการศึกษา (สาขาศึกษาศาสตร์/ครุศาสตร์) มีประมาณร้อยละ 86 ที่เหลืออีกประมาณร้อยละ 14 จบการศึกษาทางด้านที่ไม่ใช่สาขาการศึกษา

รูปที่ 12 ร้อยละของครู จำแนกตามระดับชั้นที่สอน

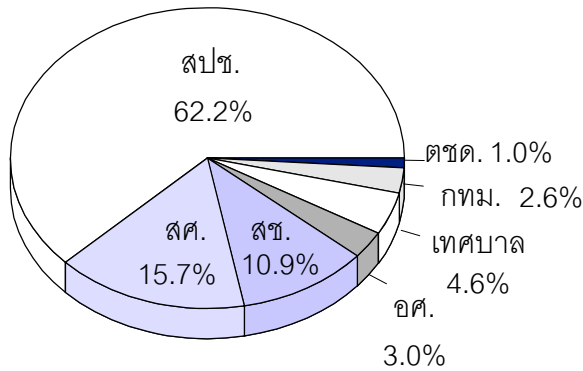
ครู/อาจารย์ประมาณร้อยละ 42.3 สอนนักเรียนระดับประถมศึกษา ประมาณร้อยละ 44.7 สอนระดับมัธยมศึกษา ซึ่งแบ่งเป็นสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย ในสัดส่วนที่ใกล้เคียง ส่วนกลุ่มครู/อาจารย์ที่สอนระดับก่อนศึกษามีประมาณร้อยละ 9

1.4 กรรมการสถานศึกษาและผู้ปกครอง

รูปที่ 13 จำนวนกรรมการสถานศึกษาและผู้ปกครองนักเรียน

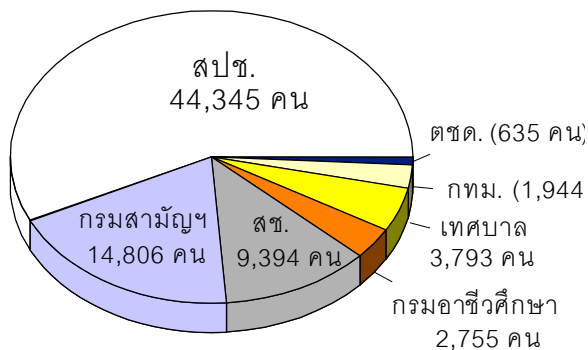
ในการประเมินครั้งนี้ ได้เลือกประชาชนที่อยู่ในเขตพื้นที่ให้บริการของสถานศึกษา เข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินสถานศึกษา มากกว่า 45,000คน โดยแบ่งเป็นกลุ่มที่ตอบในฐานะเป็นกรรมการสถานศึกษาประมาณ 1 ใน 4 และเป็นผู้ปกครองนักเรียนประมาณ 3 ใน 4

รูปที่ 14 ร้อยละของกรรมการสถานศึกษาและผู้ปกครองนักเรียน จำแนกตามสังกัดของสถานศึกษาที่เกี่ยวข้อง

เมื่อพิจารณาแยกตามสังกัดของสถานศึกษา พบว่า มีจำนวนตัวแทนประชาชนที่เข้าร่วมประเมินมากน้อยตามสัดส่วนของสถานศึกษาในแต่ละสังกัด กล่าวคือ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติมากที่สุด รองลงมาคือ กรมสามัญศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน เทศบาล กรมอาชีวศึกษา กรุงเทพมหานคร และกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดนตามลำดับ

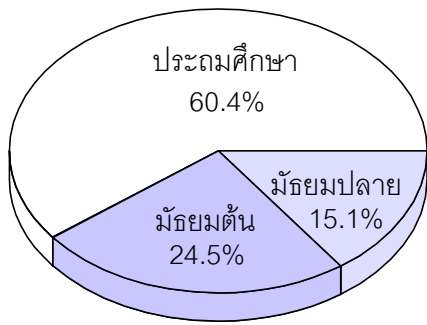
1.5 นักเรียน

รูปที่ 15 จำนวนนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามสังกัดของสถานศึกษา

เมื่อจำแนกตามกลุ่มสถานศึกษาที่อยู่ในสังกัดต่างๆ ก็พบว่ามีสัดส่วนสอดคล้องกับจำนวนสถานศึกษาในแต่ละสังกัด เช่นเดียวกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหาร ครู/อาจารย์ ผู้ปกครอง/กรรมการสถานศึกษา ซึ่งสามารถเป็นตัวแทนของแต่ละสังกัดได้

รูปที่ 16 ร้อยละของนักเรียน จำแนกตามระดับชั้นที่กำลังศึกษา

นักเรียนที่ถูกเลือกให้เป็นผู้ร่วมประเมิน มีทั้งที่เรียนอยู่ในระดับประถมศึกษา และชั้นมัธยมศึกษา โดยส่วนใหญ่จะอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษา (ป.6) รองลงมาคือผู้ที่กำลังเรียนอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น กลุ่มเล็กที่สุด คือกลุ่มที่กำลังเรียนอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.4-ม.6 หรือ ปวช. 1-3)

ตอนที่ 2

ผลการประเมิน ตามการรับรู้ของกลุ่มต่าง ๆ

การนำเสนอผลการประเมินในส่วนนี้ จะนำเสนอใน 2 แบบ คือ

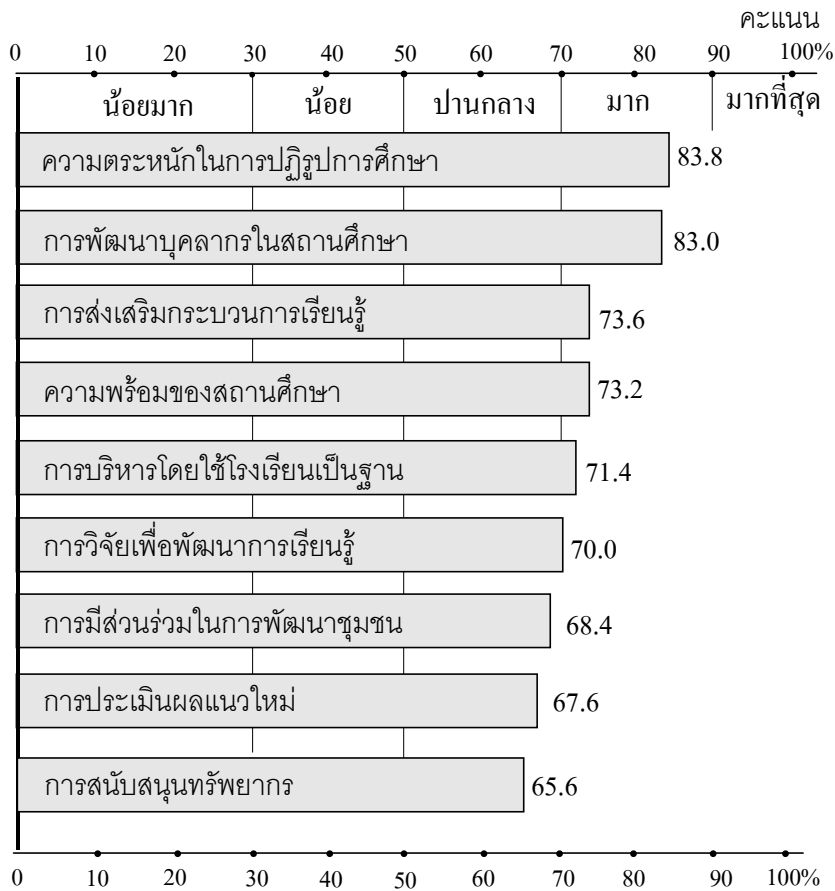
1. การนำเสนอผลการประเมินในเชิงคุณภาพ เป็นการพิจารณาจากค่าเฉลี่ยของคะแนนที่ได้จากการประเมินในแต่ละเรื่อง แต่ละด้าน คะแนนเฉลี่ยดังกล่าว จะชี้ให้เห็นว่า การดำเนินงานปฏิรูปการเรียนรู้ของแต่ละกลุ่ม ประสบผลในระดับใด จากน้อยมาก จนถึง มากที่สุด โดยยึดผลการประเมินตามการรับรู้ของกลุ่มที่เกี่ยวข้อง คือ กลุ่มผู้บริหาร กลุ่มครู/อาจารย์ กลุ่มกรรมการสถานศึกษาและผู้ปกครอง และกลุ่มผู้เรียน โดยจำแนกตามประเด็นของการดำเนินงาน/ผลที่ได้รับตามแนวการปฏิรูปการเรียนรู้

2. การนำเสนอเชิงปริมาณ เป็นการนำค่าเฉลี่ยของแต่ละหน่วยการวิเคราะห์ย่อย (สถานศึกษา ครู/อาจารย์ หรือนักเรียน แล้วแต่กรณี) มาจัดระดับตามเกณฑ์การแบ่งระดับการดำเนินงานปฏิรูปการเรียนรู้ แล้วหาสัดส่วน (ร้อยละ) ในแต่ละระดับ ว่ามีมากน้อยเพียงใด และจากสัดส่วนดังกล่าว นำมาคำนวณกลับไปเป็นจำนวนประชากรทั้งหมด การนำเสนอในส่วนนี้จึงนำเสนอจำนวนทั้งหมดที่มีอยู่ในแต่ละระดับของการประเมิน ที่ได้จากการคาดประมาณดังกล่าว

2.1 ผลการประเมินเชิงคุณภาพ

1) ผลการประเมินตามการรับรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา

ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ตอบแบบสอบถามฉบับที่ 1 ซึ่งสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินงานของสถานศึกษา จำนวน 31 รายการ แบ่งเป็นด้านต่างๆ รวม 10 ด้าน ผลการประเมินปรากฏดังรูปที่ 17

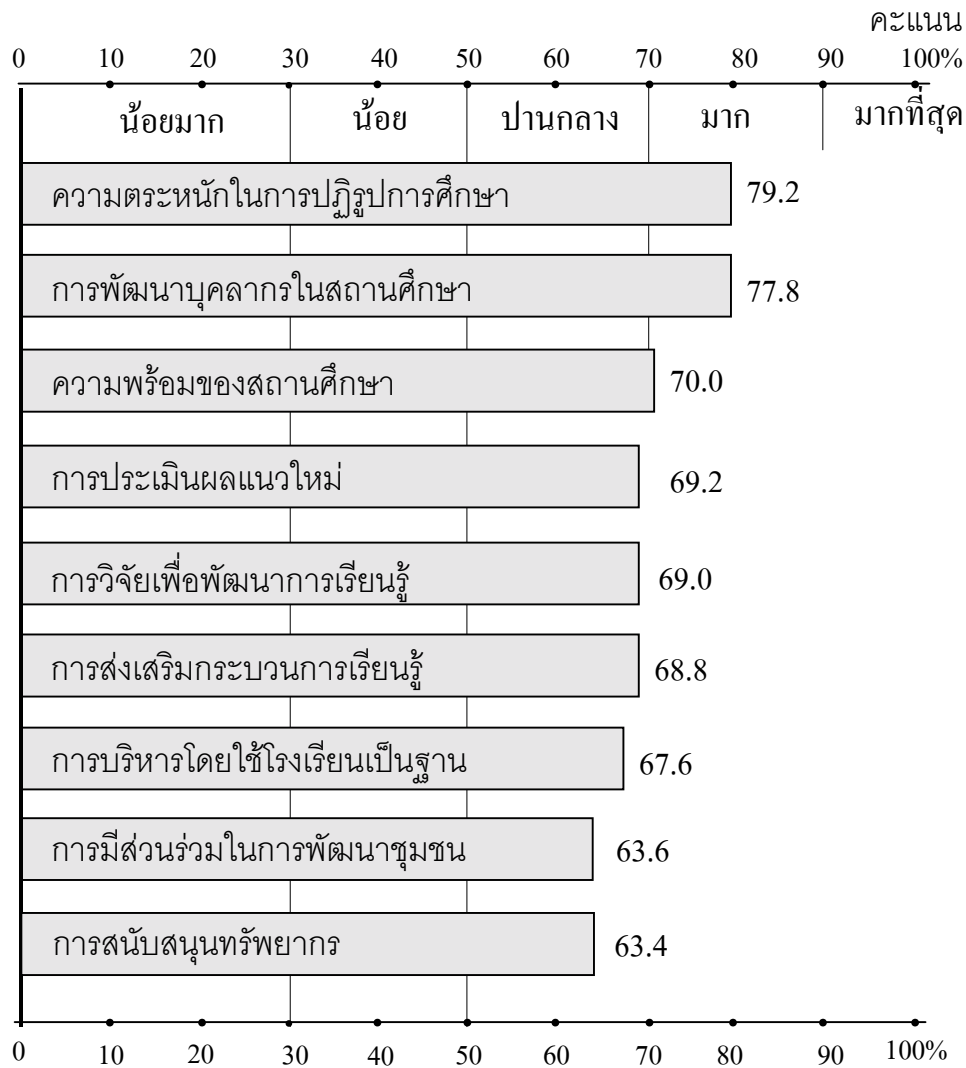

รูปที่ 17 ผลการดำเนินงานของสถานศึกษา ตามการรับรู้ของผู้บริหาร

ผลการประเมินเกี่ยวกับการดำเนินงานของสถานศึกษา ตามการรับรู้หรือความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า อยู่ในระดับมาก 6 เรื่อง และระดับปานกลาง 3 เรื่อง โดยเรื่องที่ผู้บริหารสถานศึกษาประเมินว่าดำเนินการมากเป็นอันดับแรก คือ ความตระหนักในเรื่องการปฏิรูปการเรียนรู้ รองลงมา คือ การพัฒนาบุคลากรในสถานศึกษา การส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ และความพร้อมของสถานศึกษาในการปฏิรูปการเรียนรู้ ส่วนเรื่องที่มีการดำเนินการน้อยเมื่อเทียบกับเรื่องอื่นๆ ได้แก่ การสนับสนุนทรัพยากรเพื่อดำเนินการปฏิรูปการเรียนรู้ การประเมินผลแนวใหม่ และการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน

2) ผลการประเมินตามการรับรู้ของครู/อาจารย์ (กลุ่มที่ร่วมประเมินการดำเนินงานของสถานศึกษา)

นอกจากผู้บริหารสถานศึกษาจะประเมินการดำเนินงานของสถานศึกษาแล้วยังมีกลุ่มครู/อาจารย์ในสถานศึกษาจำนวนสถานศึกษาละ 3-5 คนร่วมประเมินด้วย ซึ่งผลการประเมินปรากฏดังรูปที่ 18

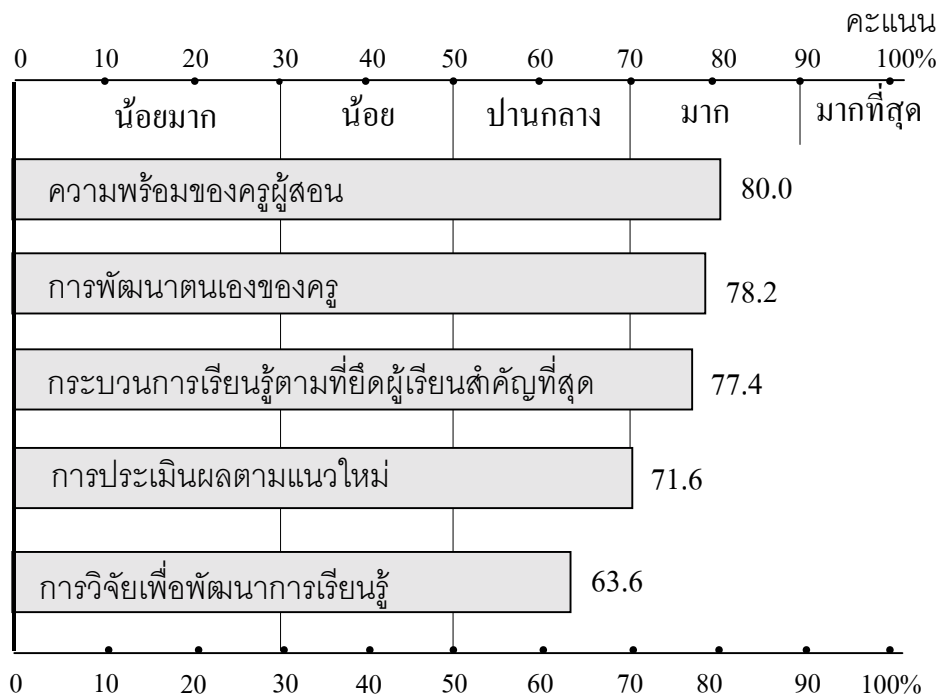
รูปที่ 18 ผลการดำเนินงานของสถานศึกษา ตามการรับรู้ของคุณ

จากรูปที่ 18 (และตารางที่ 11 ในภาคผนวก) พบว่าการประเมินของครู/อาจารย์ในสถานศึกษาได้ผลแตกต่างจากผู้บริหารในด้านของระดับค่าเฉลี่ย แต่ลำดับของการดำเนินงานมากอันดับที่ 1 และ 2 มีความสอดคล้องกัน กล่าวคือ เรื่องที่เห็นว่าได้ดำเนินการหรือได้ผลมากเป็นอันดับ 1 คือเรื่องความตระหนักในเรื่องการปฏิรูปการเรียนรู้ รองลงมาคือการพัฒนาบุคลากรภายในสถานศึกษา ส่วนที่ดำเนินการได้น้อยเมื่อเทียบกับเรื่องอื่นๆ ได้แก่ การสนับสนุนทรัพยากร และ การมี

ส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน ซึ่งก็สอดคล้องกับการประเมินของผู้บริหารทั้งสองอันดับ ส่วนในเรื่องอื่น ๆ ได้ผลใกล้เคียงกัน

3) ผลการประเมินตามการรับรู้ของครู/อาจารย์ผู้สอน

การประเมินกระบวนการเรียนรู้ตามแนวการปฏิรูปการศึกษา ได้ให้ครู/อาจารย์ผู้สอนในสถานศึกษาทุกคนเป็นผู้ประเมิน โดยยึดการดำเนินงานของตนเองเป็นเกณฑ์ ผลการประเมินซึ่งเป็นผลจากการรับรู้ของครู/อาจารย์ทุกคน โดยแบ่งเป็น 5 ด้าน ปรากฏดังรูปที่ 19

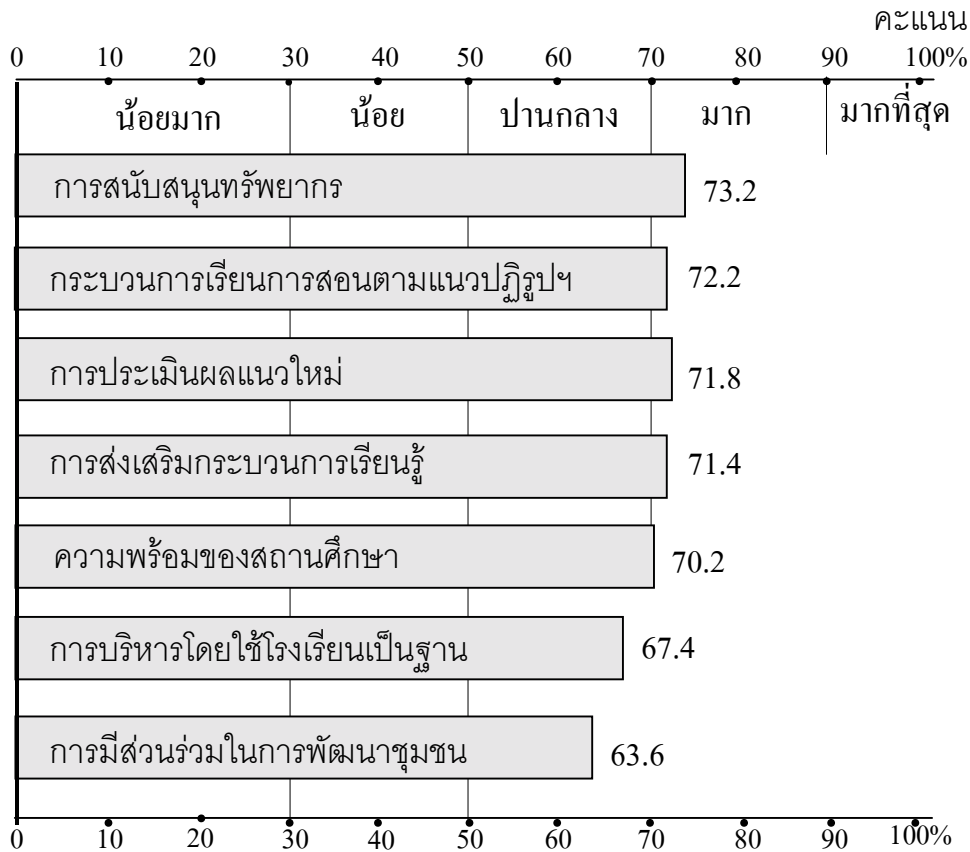

รูปที่ 19 ผลการปฏิรูปการเรียนรู้ ตามการรับรู้ของครู/อาจารย์

ผลการประเมินตามการรับรู้ของครู/อาจารย์ที่สอนอยู่ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่าเกือบทุกเรื่องอยู่ในระดับมาก ยกเว้นเรื่องการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ อยู่ในระดับปานกลาง เรื่องที่มีการดำเนินการมากเป็นอันดับแรก คือ เรื่องความพร้อมของครูผู้สอน รองลงมา คือ การพัฒนาตนเองของครู การดำเนินการสอนหรือกระบวนการเรียนรู้ที่ยึดหลักผู้เรียนสำคัญที่สุด และการประเมินผลตามแนวใหม่ ส่วนด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ การดำเนินงานจะอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งมีการดำเนินการน้อยกว่าเรื่องอื่นๆ ที่กล่าวมาแล้ว

4) ผลการประเมินตามการรับรู้ของกรรมการสถานศึกษาและผู้ปกครอง

ในการประเมินครั้งนี้ได้ให้กรรมการสถานศึกษาและผู้ปกครองของนักเรียนจำนวนหนึ่งร่วมประเมินด้วย โดยใช้หลักการเหมือนกับกลุ่มอื่นคือ ให้ประเมินตามความคิดเห็น หรือตามการรับรู้ของตนเอง โดยแบ่งเป็นเรื่องย่อย 8 เรื่อง ปรากฏผลประเมินดังรูปที่ 20

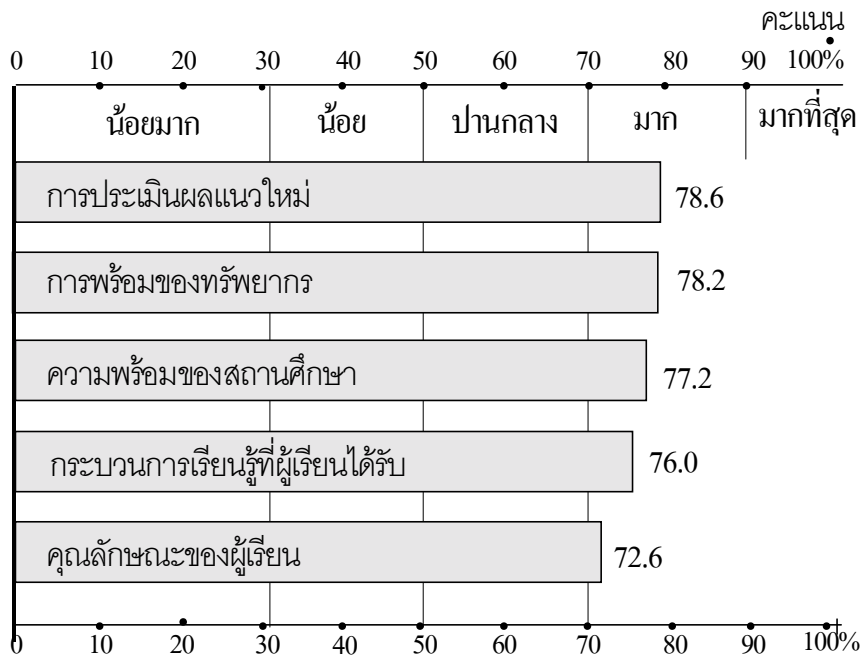

รูปที่ 20 ผลการประเมินการรับรู้ของกรรมการสถานศึกษาและผู้ปกครองนักเรียน เกี่ยวกับการดำเนินงานของสถานศึกษาและที่เกี่ยวกับนักเรียน

ผลการประเมินตามการรับรู้ของกรรมการสถานศึกษาและผู้ปกครองนักเรียน พบว่า เรื่องที่สองกลุ่มนี้เห็นว่า สถานศึกษาดำเนินการได้มากกว่าเรื่องอื่น ๆ คือ การสนับสนุนทรัพยากรเพื่อการปฏิรูปการเรียนรู้ รองลงมา คือ กระบวนการเรียนการสอนหรือกระบวนการเรียนรู้ของครู การประเมินผลแนวใหม่ การส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ และ ความพร้อมของสถานศึกษา ตามลำดับ ซึ่งทั้ง 5 เรื่องดังกล่าวดำเนินในระดับมาก ส่วนเรื่องที่ไม่เห็นว่ามีผลการดำเนินงานน้อยกว่า เมื่อเทียบกับ 5 เรื่องที่กล่าวแล้ว คือ การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน และ การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน ซึ่งสองเรื่องนี้มีการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง

5) ผลการประเมินตามการรับรู้ของผู้เรียน (นักเรียน)

กลุ่มที่สำคัญอีกกลุ่มหนึ่ง (ซึ่งในกระบวนการเรียนรู้ตามแนวปฏิรูปการศึกษาถือว่าเป็นกลุ่มที่สำคัญที่สุด) คือนักเรียนหรือกลุ่มผู้เรียน ซึ่งกลุ่มนี้เป็นกลุ่มที่จะได้รับผลจากการปฏิรูปการเรียนรู้ จึงได้มีการสอบถามจากกลุ่มนี้โดยตรงด้วย ผลการประเมินปรากฏดังรูปที่ 21

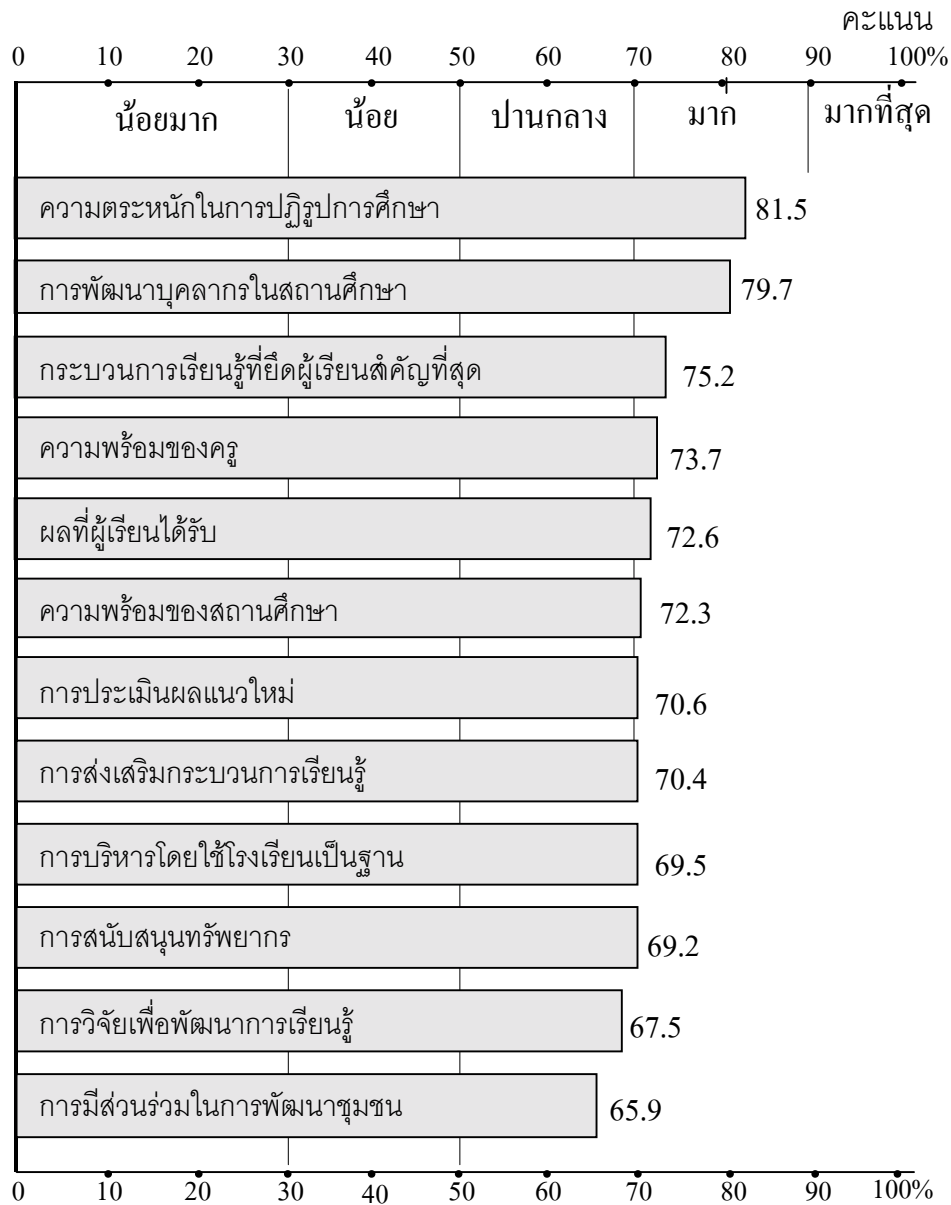
รูปที่ 21 ผลการประเมินของกลุ่มนักเรียน เกี่ยวกับการปฏิรูปการเรียนรู้

ผลการประเมินในส่วนที่เกี่ยวกับผู้เรียน ซึ่งประเมินโดยนักเรียน จำแนกออกเป็น 6 เรื่อง พบว่า ทุกเรื่องอยู่ในระดับมาก โดยนักเรียนเห็นว่า 2 เรื่อง มีการดำเนินงานได้มากในระดับใกล้เคียงกัน คือ การประเมินผลแนวใหม่ และ ความพร้อมของทรัพยากร รองลงมา คือ ความพร้อมของสถานศึกษา และกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้รับ

เรื่องที่นักเรียนเห็นว่าผลการดำเนินงานอยู่ในระดับน้อยกว่าเรื่องอื่นๆ คือ ด้านคุณลักษณะของผู้เรียน แต่ก็ยังอยู่ในระดับมาก

6) การสังเคราะห์ผลการประเมินจากผู้ร่วมประเมินทั้ง 5 กลุ่ม

เมื่อนำผลการประเมินที่ได้จากทุกกลุ่มมาพิจารณารวมกัน โดยการเฉลี่ยเฉพาะเรื่องที่มีการประเมินโดยหลายกลุ่ม ส่วนเรื่องใดมีการประเมินโดยกลุ่มเดียวก็ยึดผลการประเมินของกลุ่มนั้นเป็นผลสุดท้าย ผลการสังเคราะห์ ปรากฏดังรูปที่ 22

รูปที่ 22 ผลการสังเคราะห์ผลจากการประเมินของกลุ่มต่าง ๆ

ผลการสังเคราะห์เพื่อสรุปผลการประเมินด้านต่าง ๆ จากการประเมินของกลุ่มผู้เกี่ยวข้องหลายกลุ่ม พบว่า มีถึง 8 เรื่องที่ผลการประเมินอยู่ในระดับมาก ส่วนอีก 4 เรื่อง อยู่ในระดับปานกลาง เรื่องที่ผลการประเมินที่ได้อันดับสูงสุดเมื่อเทียบกับเรื่องอื่น ๆ ได้แก่ ความตระหนักของผู้บริหารในเรื่องการปฏิรูปการเรียนรู้ รองลงมาคือด้านการพัฒนาบุคลากร ซึ่งหมายถึง ครู/อาจารย์

ในสถานศึกษานั้นเอง การปฏิบัติการสอนตามแนวปฏิรูปการเรียนรู้ที่ยึดหลักผู้เรียนสำคัญที่สุด และความพร้อมของครู ผลที่ผู้เรียนได้รับ และความพร้อมของสถานศึกษา ส่วนเรื่องที่ต้องดำเนินการได้น้อยหรือได้ผลน้อยเมื่อเทียบกับเรื่องอื่นๆ ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ การสนับสนุนด้านทรัพยากร และการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

2.2 ผลการประเมินเชิงปริมาณ

การนำเสนอผลการประเมินในส่วนนี้ จะแบ่งเป็น 3 กลุ่ม ตามหน่วยของการวิเคราะห์ คือ สถานศึกษา ครู/อาจารย์ และนักเรียน

1) ผลการดำเนินงานปฏิรูปการเรียนรู้ของสถานศึกษา

การประเมินในแต่ละเรื่องแต่ละประเด็น มีการประเมินโดยบุคคลหลายกลุ่ม แต่ละกลุ่มก็มีจำนวนผู้ประเมินแตกต่างกันไปตามลักษณะของกลุ่ม

ในส่วนแรกนี้ จะนำเสนอผลของการประเมินโดยใช้สถานศึกษาเป็นหน่วยของการวิเคราะห์ โดยนำผลการประเมินที่ได้จากทุกกลุ่ม มาพิจารณารวมกัน ซึ่งการประเมินแต่ละเรื่องของแต่ละกลุ่ม ได้ยึดสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องเป็นหลักอยู่แล้ว กล่าวคือ

ผู้บริหาร ประเมินโดยยึดสถานศึกษาที่ตนเป็นผู้บริหารอยู่เป็นหลักในการตอบ

ครู เป็นครูที่สอน/ปฏิบัติงานอยู่ในสถานศึกษานั้นๆ

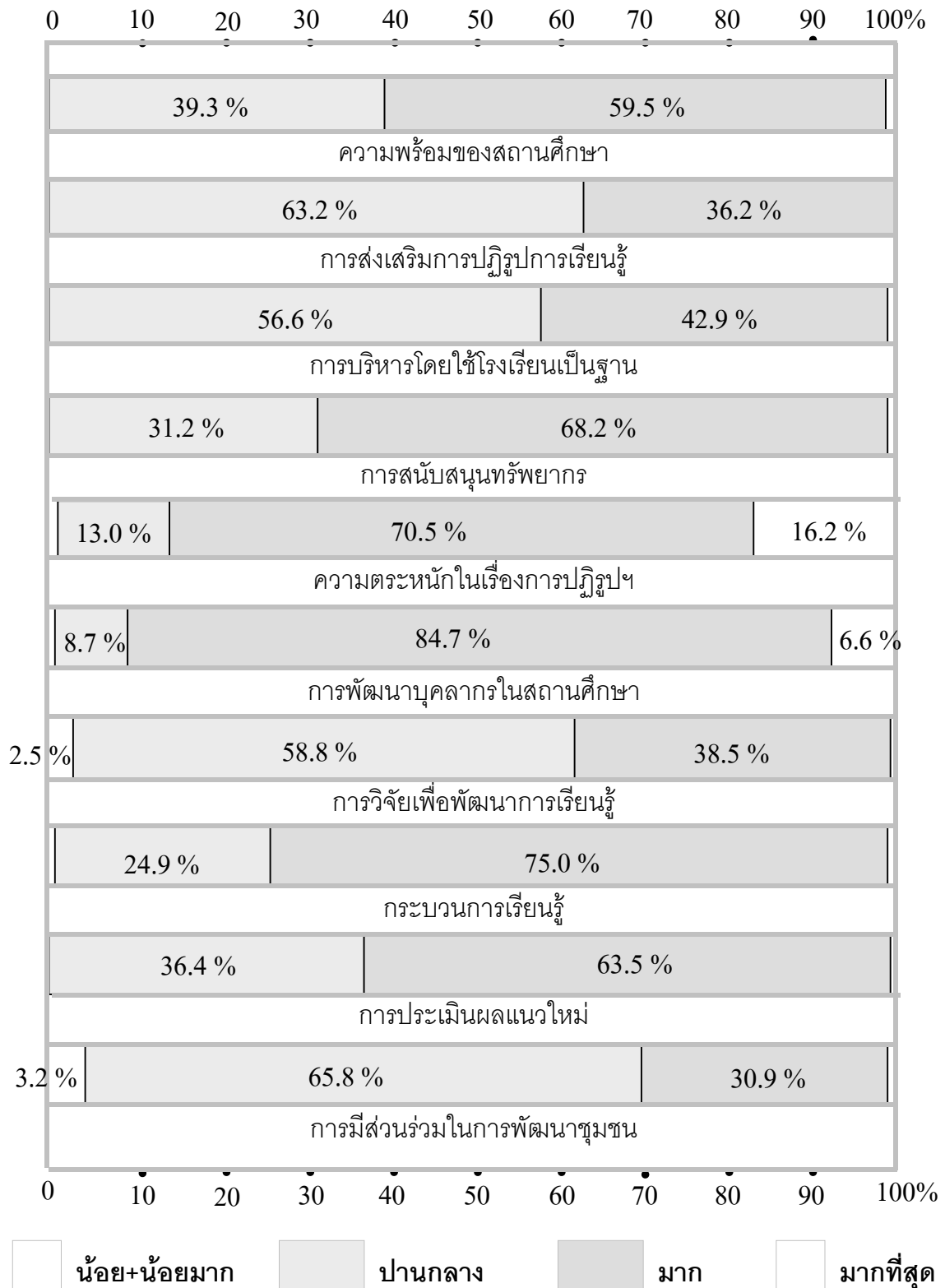
กรรมการสถานศึกษา เป็นกรรมการสถานศึกษาของสถานศึกษานั้นๆ

ผู้ปกครอง เป็นผู้ปกครองของนักเรียนที่ศึกษาอยู่ในสถานศึกษานั้นๆ

นักเรียน เป็นนักเรียนที่ศึกษาอยู่ในสถานศึกษานั้นๆ

ดังนั้นผลการประเมินแต่ละสถานศึกษาของกลุ่มต่างๆ เมื่อนำมาพิจารณาร่วมกัน จึงเป็นผลการประเมินที่ชี้ให้เห็นถึงการดำเนินงานปฏิรูปการเรียนรู้ของสถานศึกษาแต่ละแห่ง นั่นเอง

ผลจากการประเมินดังกล่าว ปรากฏดังรูปที่ 23

รูปที่ 23 รอยละของสถานศึกษา จำแนกตามระดับผลการดำเนินงานปฏิรูปการเรียนรู้ 9 ด้าน ตามการรับรู้ของผู้บริหาร ครู นักเรียน กรรมการสถานศึกษาและผู้ปกครอง

เมื่อจำแนกสถานศึกษาตามระดับของผลการประเมินในแต่ละเรื่อง รวม 11 เรื่อง (เป็นผลที่ได้จากการประเมินของผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักเรียน กรรมการสถานศึกษา และผู้ปกครองของนักเรียน) พบว่า สถานศึกษาที่จัดการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานทั้งหมดเกือบ 40,000 แห่ง ส่วนใหญ่จะมีระดับการดำเนินงานตามแนวการปฏิรูปการเรียนรู้อยู่ในระดับมาก และปานกลาง โดยมี 6 เรื่อง/ด้าน ที่พบว่า สถานศึกษาที่ดำเนินการได้ในระดับมาก มีจำนวนมากกว่าระดับปานกลาง ได้แก่ เรื่อง ความพร้อมของสถานศึกษา การสนับสนุนทรัพยากร ความตระหนักในเรื่องการปฏิรูปการเรียนรู้ การพัฒนาบุคลากร การจัดกระบวนการเรียนรู้ตามแนวปฏิรูปฯ และการประเมินผลแนวใหม่ ส่วนที่เหลืออีก 5 เรื่อง สถานศึกษาที่มีผลการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลางมีจำนวนมากกว่าสถานศึกษาที่มีผลการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก ได้แก่ เรื่องการส่งเสริมการปฏิรูปการเรียนรู้ การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ และการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน

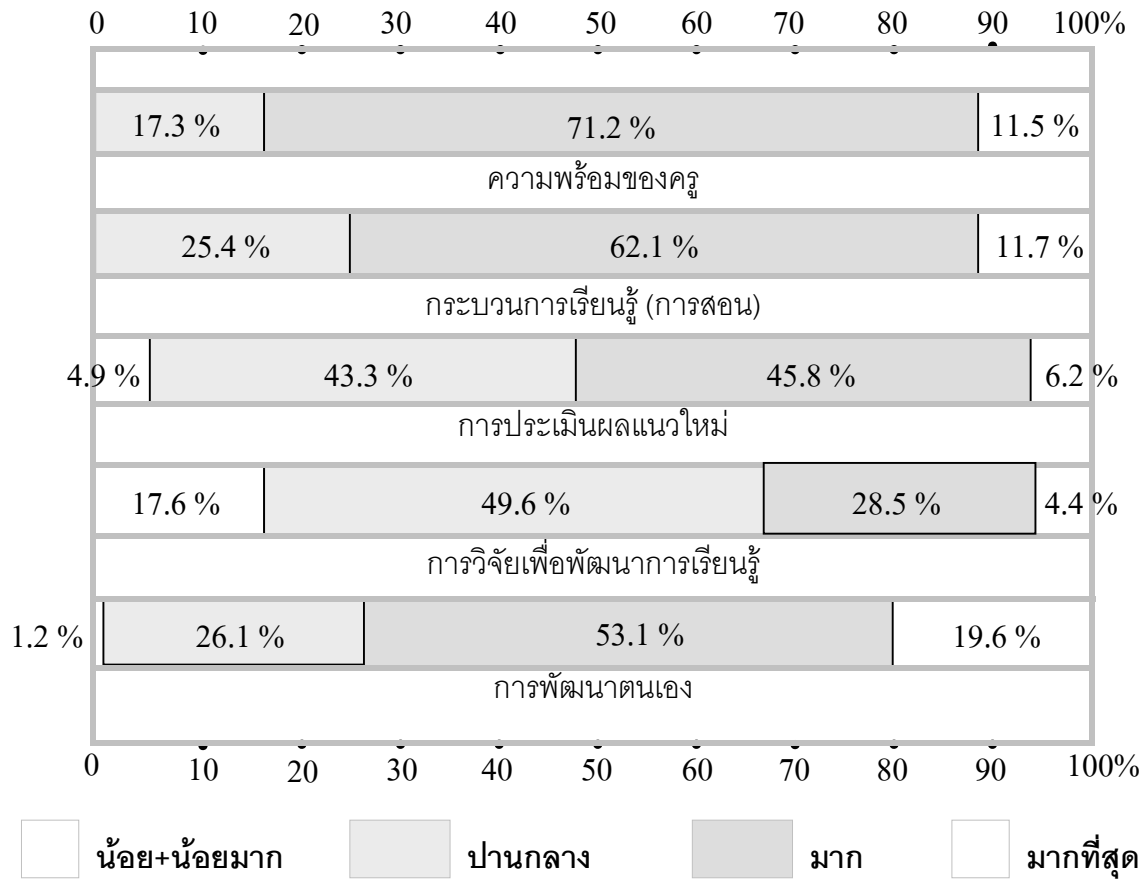
ถ้าพิจารณาตามประเด็นย่อยแต่ละเรื่อง โดยยึดปริมาณของสถานศึกษาที่มีผลการประเมินจัดอยู่ในระดับมากเป็นเกณฑ์ พบว่าเรื่องหรือประเด็นที่สถานศึกษาดำเนินการได้ดีที่สุดเมื่อเทียบกับเรื่องอื่นๆ คือ เรื่องการส่งเสริมสนับสนุนให้ครูได้พัฒนาตนเองด้านการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งมีสถานศึกษาถึง ร้อยละ 84.7 ดำเนินการได้ในระดับมาก และดำเนินการได้มากที่สุดอีกร้อยละ 6.6 รองลงมาคือเรื่องการจัดการเรียนการสอนของครูที่เน้นผู้เรียนสำคัญที่สุด มีสถานศึกษาที่ได้ผลการประเมินระดับมาก ร้อยละ 75 อันดับที่ 3 คือเรื่องความตระหนักของสถานศึกษาในเรื่องการปฏิรูปการเรียนรู้ (จากข้อคำถามที่ว่าผู้บริหารได้เน้นย้ำถึงเรื่องนี้ในการประชุมร่วมกับครูว่าการเรียนการสอนต้องให้ความรู้คุณธรรม) มีสถานศึกษาที่ผลการประเมินบ่งชี้ว่าดำเนินการได้ในระดับมาก ร้อยละ 70.5 ของสถานศึกษาทั้งหมด

สำหรับเรื่องที่สถานศึกษาดำเนินการได้ในระดับมาก มีสัดส่วนน้อย พบว่า ได้แก่ เรื่องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน มีสถานศึกษาที่ดำเนินการในเรื่องนี้ได้ในระดับมาก เพียงร้อยละ 30.9 รองลงมาคือเรื่อง การส่งเสริมการปฏิรูปการเรียนรู้ ซึ่งมีสถานศึกษาที่ดำเนินการได้ในระดับมาก ร้อยละ 36.2

2) ผลการดำเนินงานปฏิรูปการเรียนรู้ของครู/อาจารย์ที่ปฏิบัติการสอน

สำหรับกลุ่มผู้สอนในสถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งมีจำนวนทั้งหมดเกือบหกแสนคน จากการสุ่มตัวอย่างครู/อาจารย์ในการประเมินกระบวนการเรียนรู้ครั้งนี้ ประมาณ 33,700 คน จากทุกจังหวัดในประเทศไทย ได้ผลการประเมินในเรื่องที่เกี่ยวกับกระบวนการเรียนรู้ ซึ่งแยก

เป็น 5 ด้านหลัก คือ ความพร้อมของครู กระบวนการเรียนการสอน การประเมินผลแนวใหม่ การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ และการพัฒนาตนเอง ผลการประเมินปรากฏดังรูปที่ 24

รูปที่ 24 ร้อยละของครู/อาจารย์ จำแนกตามประเด็นของการดำเนินงานปฏิบัติการเรียนรู้ 5 เรื่อง ตามการรับรู้ของครู/อาจารย์ (ประเมินตัวเอง)

ผลจากการประเมินตนเองของครู/อาจารย์ พบว่า มีครูจำนวนหนึ่งที่ผลจากการประเมินตนเอง ชี้ว่า ได้ปฏิบัติงานสอนได้ระดับดีมาก ถึงระดับที่เทียบได้กับครูต้นแบบของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ โดยภาพรวมมีประมาณ ร้อยละ 5 หรือเฉลี่ยต่อสถานศึกษาเท่ากับ เกือบ 1 คน (มีครูที่เทียบได้กับครูต้นแบบในอัตรา 4 คนต่อสถานศึกษา 5 แห่ง)

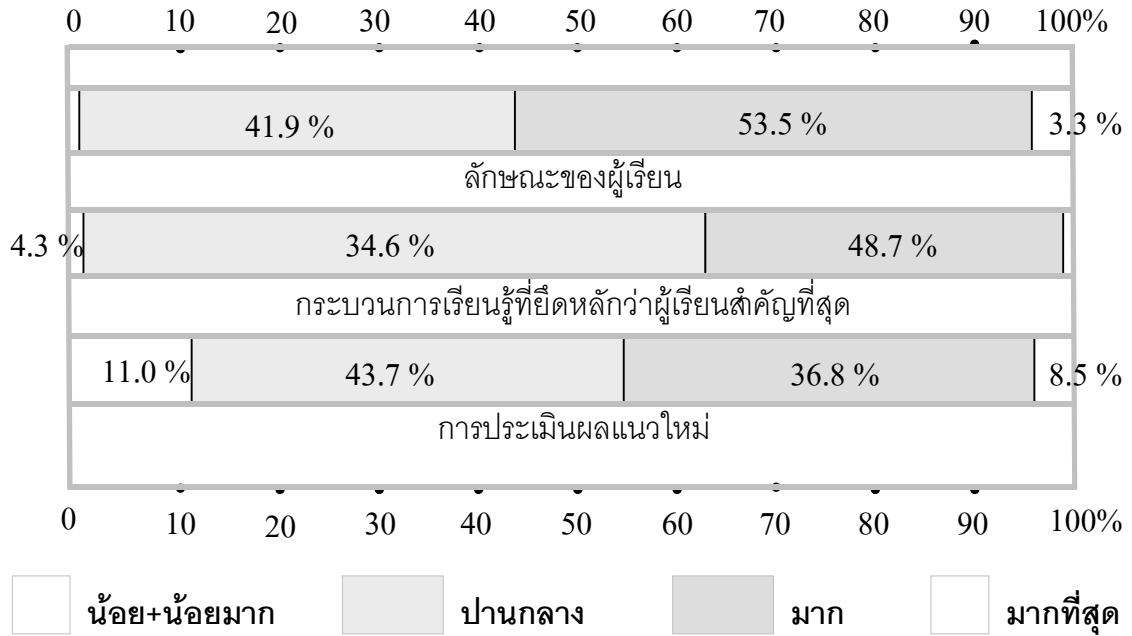
เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านหรือประเด็นของการประเมิน พบว่า ครูที่สอนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานมีสัดส่วนของครูที่มีระดับการปฏิบัติหรือดำเนินการตามแนวทางการปฏิบัติการเรียนรู้ ในระดับมากที่สุด มีจำนวนมากที่สุดในเรื่องการพัฒนาตนเอง โดยพบว่ามีครูที่ใฝ่รู้ ใฝ่ศึกษา เพื่อพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องและทันเหตุการณ์ในระดับมากที่สุด ถึง ร้อยละ 19.6 รองลงมา คือเรื่อง

การจัดกระบวนการเรียนรู้ของครู และความพร้อมของครูในการปฏิรูปการเรียนรู้ ซึ่งมีครูที่ประเมินตนเองว่าดำเนินการได้ในระดับมากที่สุด ร้อยละ 11.7 และ 11.5 ตามลำดับ ส่วนครูที่ผลการประเมินชี้ว่าได้ดำเนินการปฏิรูปการเรียนรู้ในระดับมาก ในแต่ละเรื่อง มีจำนวนมากกว่าครึ่งหนึ่งของครูทั้งหมดเกือบทุกเรื่อง โดยมีจำนวนครู/อาจารย์ทั่วประเทศที่จัดอยู่ในกลุ่มนี้ ตั้งแต่ ร้อยละ 53.1 (ด้านการพัฒนาตนเอง) จนถึง ร้อยละ 71.2 (ด้านความพร้อมของครู) ยกเว้นเรื่องการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ และการประเมินผลแนวใหม่ ที่มีสัดส่วนของครูอยู่ในกลุ่มดำเนินการได้ในระดับมาก น้อยกว่าครึ่งหนึ่งของครูทั้งหมด คือมี ร้อยละ 49.6 และ 43.3 ตามลำดับ

ถ้าพิจารณาในกลุ่มครู/อาจารย์ที่ผลการประเมินตนเองอยู่ในระดับน้อยและน้อยที่สุด ซึ่งมีอยู่ในปริมาณไม่มากนัก พบว่า ที่มีปริมาณมากที่สุดเมื่อเทียบกับเรื่องอื่นๆ ได้แก่ เรื่องการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ (การวิจัยในห้องเรียน) ซึ่งมีครูที่ประเมินตนเองว่าได้ดำเนินการในระดับน้อย และน้อยมารวมกันร้อยละ 17.6 รองลงมาคือ เรื่องการประเมินผลตามแนวใหม่ (ตามมาตรา 26 ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542) พบว่า มีครูที่ดำเนินการได้น้อยถึงน้อยมาก คิดเป็นร้อยละ 48.2

3) ผลที่ผู้เรียนได้รับจากการปฏิรูปการเรียนรู้

การประเมินผลที่ผู้เรียนได้รับ ได้สอบถามจากนักเรียนโดยตรงจากนักเรียนทุกสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวนมากกว่า 77,000 คน ผลการประเมินเฉพาะที่เกี่ยวกับผลที่ผู้เรียนได้รับจากการปฏิรูปการเรียนรู้ 3 ด้าน คือ ด้านกระบวนการเรียนการสอนที่ยึดหลักผู้เรียนสำคัญที่สุด (ที่ได้รับจากกระบวนการสอนของครู) การประเมินผลแนวใหม่ และคุณลักษณะของผู้เรียน ผลการประเมิน ปรากฏดังรูปที่ 25

รูปที่ 25 ร้อยละของนักเรียน จำแนกตามระดับของผลที่ผู้เรียนได้รับจากการปฏิรูปการเรียนรู้ ตามการรับรู้ของนักเรียน

ผลการประเมินสิ่งที่นักเรียนได้รับจากการปฏิรูปการเรียนรู้ ตามการรับรู้ของนักเรียนเอง พบว่า นักเรียนตอบว่า ได้รับผลในด้านคุณลักษณะของผู้เรียน (เป็นคนดี, ปฏิบัติดี) ในระดับมากถึงมากที่สุด รวมกันประมาณ ร้อยละ 56.8 ซึ่งเป็นปริมาณที่ใกล้เคียงกับเรื่อง กระบวนการเรียนรู้ตามแนวปฏิรูป ส่วนด้านการประเมินผลแนวใหม่นั้น มีนักเรียนร้อยละ 45.3 เห็นว่าได้รับการประเมินตามแนวปฏิรูปในระดับมากขึ้นไป

สำหรับสิ่งที่นักเรียนเห็นว่าได้รับการปฏิบัติในระดับน้อยและน้อยมากรวมกัน มีปริมาณสูงเป็นอันดับ 1 ได้แก่เรื่อง การประเมินผลตามแนวใหม่ (ตามแนวปฏิรูปการศึกษา) ซึ่งมีนักเรียนรวมกันถึง ร้อยละ 11 ตอบว่า ได้รับการปฏิบัติในระดับน้อยและน้อยมาก

ในภาพรวมของทุกด้านที่ผู้เรียนได้รับจากการปฏิรูปการเรียนรู้ พบว่า ผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุดมีจำนวนประมาณ 350,000 คน ผลการประเมินได้ในระดับมากมีประมาณ 5.67 ล้านคน ที่เหลืออีกประมาณเกือบ 4 ล้านคน มีผลการประเมินอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนกลุ่มที่ประเมินว่าได้รับผลจากการปฏิรูปการเรียนรู้ในระดับน้อยถึง มีเพียง 70,000 คน

4) การคาดประมาณจำนวนผู้บริหาร ครู และผู้เรียน ตามเกณฑ์มาตรฐาน

การประเมินการปฏิรูปการเรียนรู้ ตามที่ได้นำเสนอไปแล้ว จะเห็นได้ว่าได้ผลค่อนข้างสูง ซึ่งเป็นเรื่องปกติของการประเมินตนเอง มักจะมีความโน้มเอียงที่จะประเมินสูงกว่าความเป็นจริง ซึ่งถือเป็นจุดอ่อนตามปกติของการประเมินตนเอง อย่างไรก็ตาม เพื่อแก้จุดอ่อนดังกล่าว ในการคาดประมาณจำนวนกลุ่มเป้าหมายแต่ละกลุ่ม จึงจะใช้การประเมินแบบอิงกลุ่ม (Norm reference) แทนการประเมินแบบอิงเกณฑ์ (Criterion reference) ที่ได้นำเสนอไปแล้ว ซึ่งจะช่วยลดความผิดพลาดที่เกิดจากความลำเอียงตามธรรมชาติได้ วิธีการที่จะนำมาใช้ก็คือ การเปลี่ยนผลการประเมินให้เป็นคะแนนมาตรฐาน (Standard score) เสียก่อน แล้วจึงแบ่งเป็นกลุ่ม/ระดับต่างๆ ตามเกณฑ์ที่กำหนด และแปลความหมายเพื่อประโยชน์ในการพัฒนา กล่าวคือ ผลการประเมินส่วนนี้ สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการวางแผนพัฒนาสถานศึกษา และพัฒนาครู/อาจารย์ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการวางแผนปฏิรูปการเรียนรู้ต่อไป

อนึ่ง การคาดคะเนจำนวนประชากร จะอาศัยสัดส่วนที่ได้จากกลุ่มตัวอย่าง ตามเกณฑ์และวิธีการที่กล่าวข้างต้น วิธีดังกล่าว เป็นวิธีการที่สำนักงานสถิติแห่งชาติใช้ในโครงการสำรวจภาวะการทำงานของประชากร โดยใช้ตัวอย่างครัวเรือนประมาณ 78,000-79,000 ครัวเรือน จากจำนวนทั้งหมด 16.1 ล้าน ครัวเรือน หรือคิดเป็นสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างประมาณร้อยละ 0.5 ของประชากร (ในการประเมินครั้งนี้ สัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่มเมื่อเทียบกับประชากร มีตั้งแต่ร้อยละ 0.7 จนถึงร้อยละ 7.1 ซึ่งสูงกว่าสัดส่วนที่สำนักงานสถิติแห่งชาติใช้ในการคาดประมาณ)

เกณฑ์ในการแบ่งกลุ่มตามเกณฑ์มาตรฐาน ใช้เกณฑ์การแบ่งและการแปลความหมายดังนี้ ปรากฏในบทที่ 2

การแบ่งกลุ่มตามเกณฑ์มาตรฐานตามตามข้างถึง เมื่อนำไปใช้ในการแบ่งกลุ่ม และคาดประมาณจำนวนสถานศึกษา ครู/อาจารย์ และนักเรียนทั้งหมด ปรากฏดังนี้

กลุ่มเป้าหมาย	ระดับ 1	ระดับ 2	ระดับ 3	ระดับ 4	ระดับ 5	รวม
สถานศึกษา	5.8 (2,320)	24.9 (9,960)	38.3 (15,320)	25.3 (10,120)	5.7 (2,280)	100.0 (40,000)
ครู/อาจารย์	5.9 (35,400)	25.3 (151,800)	38.3 (229,800)	23.4 (140,400)	7.1 (42,600)	100.0 (600,000)
นักเรียน	6.5 (780,000)	26.6 (3,192,000)	34.1 (4,092,000)	25.2 (3,024,000)	7.6 (912,000)	100.0 (12,000,000)

รูปที่ 26 ร้อยละและจำนวน (จากการคาดประมาณ) ของสถานศึกษา ครู/อาจารย์ และนักเรียนทั่วประเทศ จำแนกตามระดับการประเมินเพื่อการพัฒนา ในการปฏิรูปการเรียนรู้

เมื่อแบ่งกลุ่มตามเกณฑ์มาตรฐาน พบว่า ในด้านของสถานศึกษา มีสัดส่วนของสถานศึกษาที่จัดอยู่ในกลุ่มที่ดำเนินการปฏิรูปการเรียนรู้ได้ระดับ 5 (ดีมาก) ประมาณร้อยละ 5.7 หรือคิดเป็นจำนวนสถานศึกษาประมาณ 2,280 แห่ง (จากจำนวนทั้งหมดทั่วประเทศ 40,000 แห่ง) ที่อยู่ในระดับ 4 (ดี) มีประมาณร้อยละ 25.3 หรือคิดเป็นจำนวน 10,120 แห่ง ส่วนสถานศึกษาที่จัดอยู่ในกลุ่ม/ระดับ 1 (ต้องปรับปรุงด่วน) และระดับ 2 (ควรปรับปรุง) มีสัดส่วนประมาณร้อยละ 5.8 และร้อยละ 24.9 ตามลำดับ รวมกันแล้วเท่ากับเกือบ 1 ใน 3 ของสถานศึกษาทั่วประเทศ หรือคิดเป็นจำนวนรวมกันถึง 12,280 แห่ง และอีกร้อยละ 38.3 หรือประมาณ 15,320 แห่ง ดำเนินการปฏิรูปการเรียนรู้ได้ในระดับพอใช้/ยังปรับปรุงได้อีก

สำหรับกลุ่มผู้สอน คือกลุ่มครู/อาจารย์ในทุกสถานศึกษาที่สอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า จากครู/อาจารย์ทั้งหมดประมาณ 600,000 คน มีครู/อาจารย์ที่ปฏิบัติตามแนวการปฏิรูปการเรียนรู้ที่ยึดหลักผู้เรียนสำคัญที่สุด อยู่ในระดับ 5 (ดีมาก) ประมาณร้อยละ 7.1 หรือคิดเป็นจำนวนครูทั่วประเทศประมาณ 42,600 คน และอยู่ในระดับ 4 (ดี) อีกร้อยละ 23.4 หรือมากกว่า 140,000 คน ส่วนครู/อาจารย์ที่ถูกจัดอยู่ในกลุ่มที่ควรได้รับการพัฒนาอย่างเร่งด่วน (ระดับ 1) มีเกือบร้อยละ 6 หรือคิดเป็นจำนวนครูกว่า 35,000 คน นอกจากนี้ยังมีครู/อาจารย์ที่จัดอยู่ในกลุ่มที่ควรพัฒนา (ระดับ 2) อีกมากถึงร้อยละ 25.3 หรือคิดเป็นจำนวนครู/อาจารย์ทั่วประเทศที่ควรได้รับการพัฒนา มากกว่า 150,000 คน และอีกร้อยละ 38.3 หรือเกือบ 230,000 คน ปฏิบัติตามแนวการปฏิรูปการเรียนรู้โดยยึดหลักผู้เรียนสำคัญที่สุดได้ในระดับพอใช้/ยังพัฒนาได้อีก

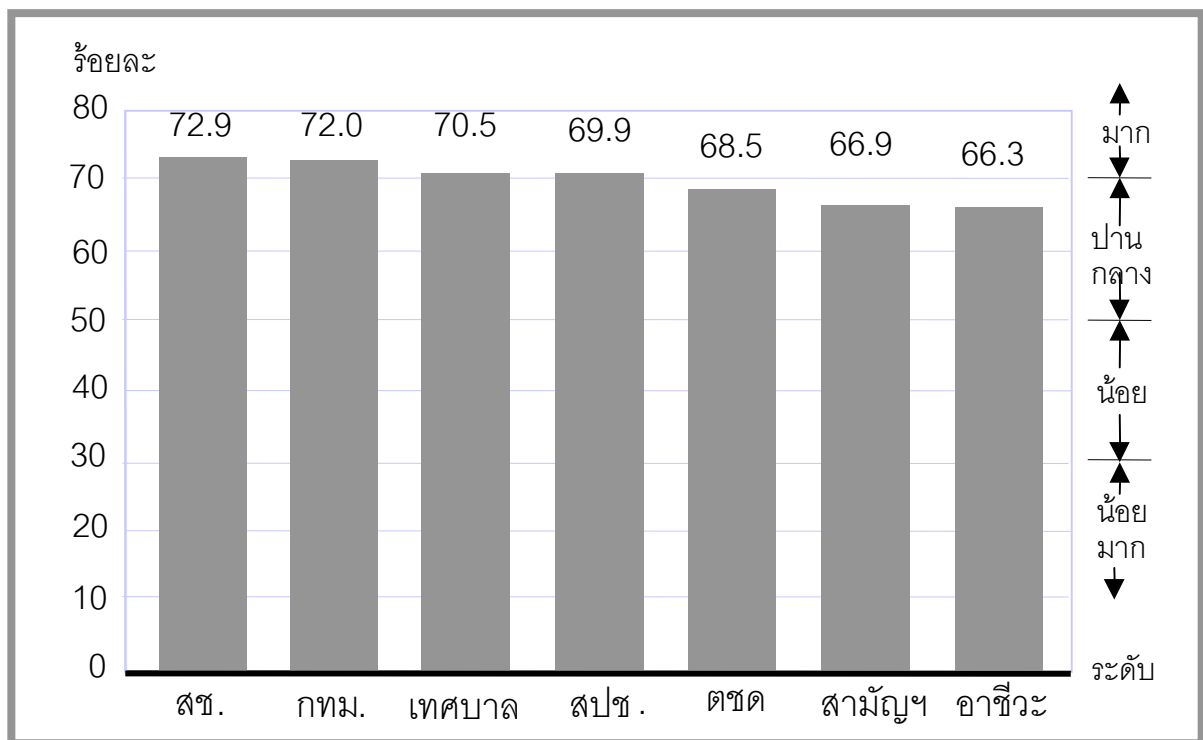
ในด้านของผลที่ผู้เรียนได้รับ พบว่า มีนักเรียนประมาณเกือบ 1 ใน 3 (ร้อยละ 32.8) มีความพอใจกับผลที่ได้รับในระดับมากถึงมากที่สุด (ระดับ 4 และ 5) ซึ่งคิดเป็นนักเรียนทั่วประเทศประมาณเกือบ 4 ล้านคน ส่วนที่มีความพอใจในระดับน้อยและน้อยมากมีรวมกันประมาณร้อยละ 33.1 หรือคิดเป็นนักเรียนทั้งหมดเกือบ 4 ล้านคนเช่นเดียวกัน ที่เหลืออีกร้อยละ 34.1 หรือประมาณ 4 ล้านคนเศษ มีความพอใจในผลที่ได้รับในระดับปานกลาง

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์จำแนกตามสังกัด

ในตอนที 1 ได้กล่าวถึงผลการวิเคราะห์ในภาพรวมของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยไม่มีการแยกสังกัด ในตอนนี เพื่อให้เห็นว่า ผลการวิเคราะห์ของแต่ละสังกัด มีความสอดคล้องหรือแตกต่างกันอย่างไร จึงได้วิเคราะห์จำแนกเป็นรายสังกัด (เฉพาะในภาพรวม ส่วนผลการวิเคราะห์เป็นประเด็นย่อย อยู่ในภาคผนวก) ดังต่อไปนี้

3.1 การปฏิรูปการเรียนรู้ของสถานศึกษา

ในการประเมินสถานศึกษา ซึ่งมีกลุ่มที่ร่วมประเมิน 4 กลุ่มได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู/อาจารย์ กรรมการสถานศึกษาและผู้ปกครองนักเรียน และนักเรียน ผลการประเมินจากแต่ละกลุ่มเมื่อนำมาพิจารณารวมกันเป็นผลการประเมินสถานศึกษาโดยภาพรวมในรูปของคะแนนเฉลี่ย ที่ชี้ถึงระดับการสนับสนุนการปฏิรูปการเรียนรู้ของสถานศึกษา ปรากฏผลดังรูปที่ 26

รูปที่ 26 ค่าเฉลี่ยผลการดำเนินงานปฏิรูปการเรียนรู้ของสถานศึกษา ตามการรับรู้ของกลุ่มต่าง ๆ จำแนกตามสังกัด

จากรูปที่ 26 เมื่อนำผลการประเมินจากทุกกลุ่มมาพิจารณารวมกัน พบว่า ค่าเฉลี่ยรวมจากทุกกลุ่มจะแตกต่างกันไปในแต่ละสังกัด โดยอาจจัดกลุ่มได้เป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่มีค่าเฉลี่ยเกินร้อยละ 70 ซึ่งจัดอยู่ในกลุ่มที่มีการปฏิรูปการเรียนรู้ในระดับ “มาก” ได้แก่ สถานศึกษาเอกชน

สถานศึกษาในสังกัดกรุงเทพมหานคร และเทศบาล กลุ่มที่สองคือกลุ่มสถานศึกษาที่ได้ค่าเฉลี่ยจากการประเมินต่ำกว่าร้อยละ 70 แต่สูงกว่าร้อยละ 70 ซึ่งจัดอยู่ในกลุ่มที่มีการปฏิรูปการเรียนรู้ในระดับ “ปานกลาง” ได้แก่ สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน กรมสามัญศึกษา และกรมอาชีวศึกษา

เมื่อพิจารณาโดยรวม การดำเนินงานปฏิรูปการเรียนรู้ของสถานศึกษา โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างมาก

3.2 การคาดคะเนจำนวนสถานศึกษา จำแนกตามระดับผลการประเมินตามเกณฑ์มาตรฐาน

ผลการประเมินดังกล่าว เป็นการพิจารณาจากค่าเฉลี่ยของคะแนนที่ได้จากการประเมิน ซึ่งทำให้ทราบว่า สถานศึกษาในแต่ละสังกัด มีระดับการดำเนินงานในการสนับสนุนการปฏิรูปการเรียนรู้มากน้อยในระดับใด ซึ่งเป็นการประเมินตามการรับรู้ของผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เห็นรายละเอียดมากขึ้น จึงจะนำเสนอเป็นจำนวนสถานศึกษา ที่ได้จากการคาดประมาณ จำแนกตามระดับ/กลุ่ม โดยอาศัยคะแนนมาตรฐานเป็นหลักในการแบ่ง โดยจะแบ่งเป็น 5 กลุ่ม คือ ตั้งแต่ระดับที่ต้องพัฒนาด่วน จนถึง ระดับดีมาก ดังนี้

สังกัด	ระดับ 1	ระดับ 2	ระดับ 3	ระดับ 4	ระดับ 5	รวม
สปช.	5.4 (1,659)	24.2 (7,433)	39.9 (12,255)	25.4 (7,802)	5.1 (1,566)	100.0 (30,715)
กรมสามัญ ศึกษา	5.2 (134)	32.8 (848)	41.7 (1,078)	16.2 (419)	4.1 (106)	100.0 (2,585)
สช.	3.5 (111)	18.2 (577)	28.3 (898)	35.0 (1,111)	15.0 (476)	100.0 (3,137)
กรมอาชีว ศึกษา	9.2 (37)	35.4 (143)	37.0 (150)	16.9 (69)	1.5 (6)	100.0 (405)
เทศบาล	4.9 (9)	18.5 (818)	45.7 (412)	28.4 (256)	2.5 (22)	100.0 (497)
กทม.	4.4 (19)	11.1 (48)	42.3 (182)	37.8 (163)	4.4 (19)	100.0 (431)
ตชด.	5.9 (11)	23.5 (41)	53.0 (93)	17.6 (31)	-	100.0 (176)

รูปที่ 27 ร้อยละ และจำนวนสถานศึกษา (จากการคาดประมาณ) จำแนกตามระดับการประเมิน ตามเกณฑ์มาตรฐาน เป็นรายสังกัด

จากรูปที่ 27 เมื่อนำผลการประเมิน ซึ่งเป็นคะแนนเฉลี่ยที่ชี้ถึงการดำเนินงานของสถานศึกษา จำแนกเป็นระดับตามเกณฑ์ที่กำหนด พบว่าในแต่ละสังกัดจะมีสัดส่วนของสถานศึกษาอยู่ในแต่ละระดับแตกต่างกันไป โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ถ้ารวมกลุ่มที่ดำเนินการปฏิรูปการเรียนรู้ในระดับ "ดี" และ "ดีมาก" เข้าด้วยกัน พบว่า กลุ่มสถานศึกษาเอกชน มีสถานศึกษาอยู่ในสองกลุ่มนี้รวมกันถึงร้อยละ 50 (มากที่สุดเมื่อเทียบกับสังกัดอื่นๆ) รองลงมาคือ กรุงเทพมหานคร ซึ่งมีสถานศึกษาที่ผลการประเมินชี้ว่ามีการปฏิรูปการเรียนรู้ในระดับมากและมากที่สุดรวมกันถึงร้อยละ 42.2 ถัดมาคือ สถานศึกษาในสังกัดเทศบาล และสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ตามลำดับ สำหรับสังกัดที่เหลือ คือ กรมสามัญศึกษา กรมอาชีวศึกษา และกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน มีสถานศึกษาที่จัดอยู่ในระดับที่ดำเนินการปฏิรูปการเรียนรู้ในระดับมากและมากที่สุดรวมกัน อยู่ในสัดส่วนที่น้อยลดหลั่นกันไป

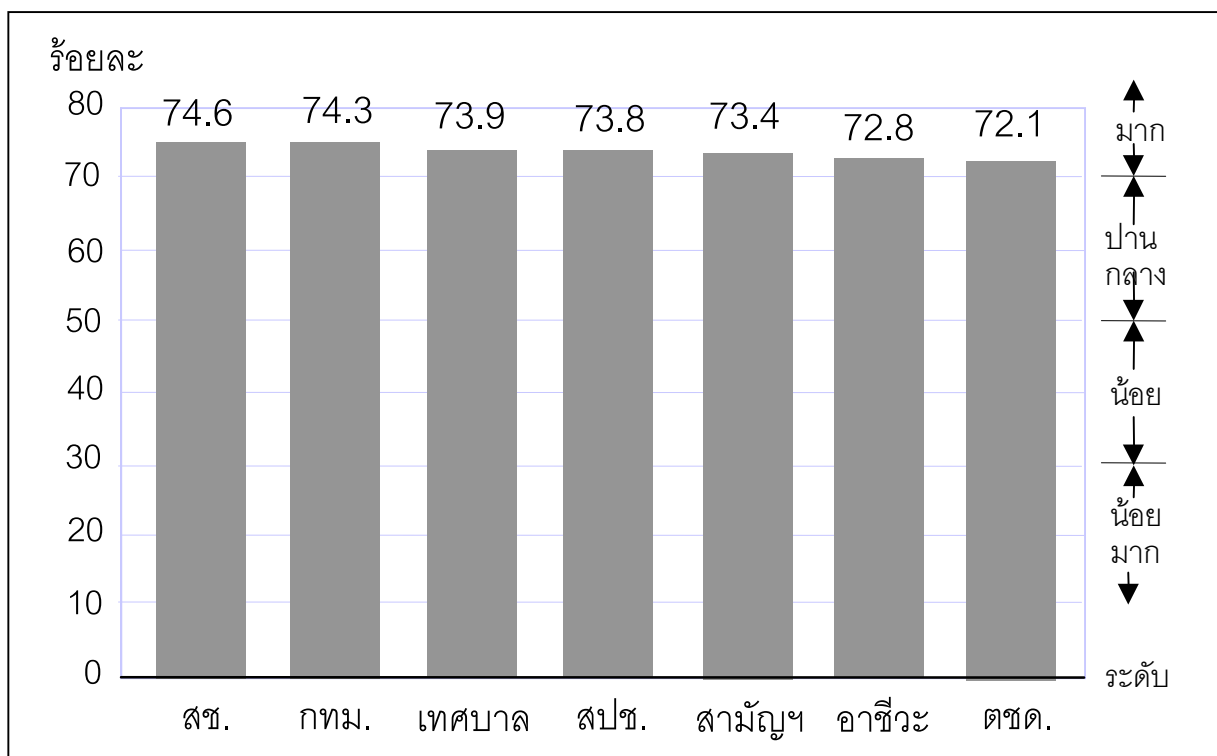
ในกลุ่มที่จัดว่าเป็นสถานศึกษาที่สนับสนุนการปฏิรูปการเรียนรู้ในระดับที่ควรปรับปรุง/ปรับปรุงด่วน พบว่า สังกัดที่มีสถานศึกษาอยู่ในกลุ่มนี้มีสัดส่วนมากที่สุดเมื่อเทียบกับสังกัด

อื่นได้แก่ กรมอาชีวศึกษา รองลงมาคือ กรมสามัญศึกษา และสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ตามลำดับ แต่ถ้านับเฉพาะสถานศึกษาที่อยู่ในกลุ่มที่ดำเนินการปฏิรูปการเรียนรู้ในระดับ 1 “ต้องปรับปรุงด่วน” พบว่าในแต่ละสังกัดมีสัดส่วนไม่ถึงร้อยละ 10

ถ้าพิจารณาจากจำนวนสถานศึกษาในแต่ละสังกัดที่ได้จากการคาดประมาณ ปรากฏตามรูปที่ 27 ซึ่งจะมีจำนวนแตกต่างกันไปตามจำนวนสถานศึกษาทั้งหมดในแต่ละสังกัด และสัดส่วนในแต่ละกลุ่มที่จำแนกตามผลการประเมิน ดังได้กล่าวแล้ว

3.3 ผลการประเมินการปฏิรูปการเรียนรู้ของครู

ในการประเมินการปฏิรูปการเรียนรู้ จะมุ่งประเมินกระบวนการที่เกิดขึ้นภายในห้องเรียน และนอกห้องเรียนที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนตามแนวการปฏิรูปการเรียนรู้ที่ยึดหลักว่า “ผู้เรียนสำคัญที่สุด” โดยเน้นพฤติกรรมของครูผู้สอน รวมไปถึงพฤติกรรมของนักเรียนที่เกี่ยวข้องด้วย ซึ่งผลการประเมินปรากฏดังนี้

รูปที่ 28 ค่าเฉลี่ยผลการดำเนินงานปฏิรูปการเรียนรู้ของครู/อาจารย์ ตามการรับรู้ของตนเอง จำแนกตามสังกัด

ผลการประเมินการดำเนินงานปฏิรูปการเรียนรู้ของครู/อาจารย์ ซึ่งหมายถึงการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ที่ยึดหลัก “ผู้เรียนสำคัญที่สุด” นั้นเอง จากการประเมินตนเองของครู/อาจารย์

ที่สอนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานมากกว่า 33,000 คน จาก 7 สังกัด พบว่า ครู/อาจารย์ในทุกสังกัด มีการดำเนินการตามแนวการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับ “มาก” และแต่ละสังกัดก็มีค่าเฉลี่ยใกล้เคียงกันมาก กล่าวคือ ค่าเฉลี่ยของกลุ่มครู/อาจารย์ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ซึ่งมีค่าสูงสุด กับ ค่าเฉลี่ยของกลุ่มครู/อาจารย์ในสังกัดกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน ซึ่งมีค่าต่ำสุด มีความแตกต่างกันเพียง 2.5% เท่านั้น

เมื่อพิจารณาโดยรวม การดำเนินงานปฏิรูปการเรียนรู้ของครู/อาจารย์ ทั่วประเทศ อยู่ในระดับมาก

3.4 การคาดคะเนจำนวนครู/อาจารย์ จำแนกตามระดับผลการประเมิน

จากการคาดประมาณจำนวนครู/อาจารย์ทั้งหมด โดยจำแนกตามระดับของผลการประเมิน ตามเกณฑ์มาตรฐาน เป็นรายสังกัด ปรากฏดังรูปที่ 29

สังกัด	ระดับ 1	ระดับ 2	ระดับ 3	ระดับ 4	ระดับ 5	รวม
สปช.	6.0 (18,780)	25.8 (80,756)	38.5 (120,507)	23.2 (72,617)	6.5 (20,346)	100.0 (313,006)
กรมสามัญศึกษา	6.8 (8,331)	25.2 (30,876)	38.3 (46,926)	22.2 (27,200)	7.5 (9,189)	100.0 (122,522)
สช.	4.0 (726)	24.4 (4,428)	37.7 (6,842)	25.6 (4,646)	8.3 (1,507)	100.0 (18,149)
กรมอาชีวศึกษา	5.8 (5,468)	27.2 (25,642)	35.5 (33,467)	24.6 (23,191)	6.9 (6,505)	100.0 (94,273)
เทศบาล	5.8 (797)	22.9 (3,146)	39.6 (5,441)	24.4 (3,366)	7.2 (989)	100.0 (13,739)
กทม.	4.1 (522)	24.1 (3,067)	40.2 (5,116)	25.8 (3,284)	5.8 (738)	100.0 (12,727)
ตชด.	7.5 (117)	25.2 (394)	31.3 (489)	32.6 (500)	3.4 (53)	100.0 (1,563)

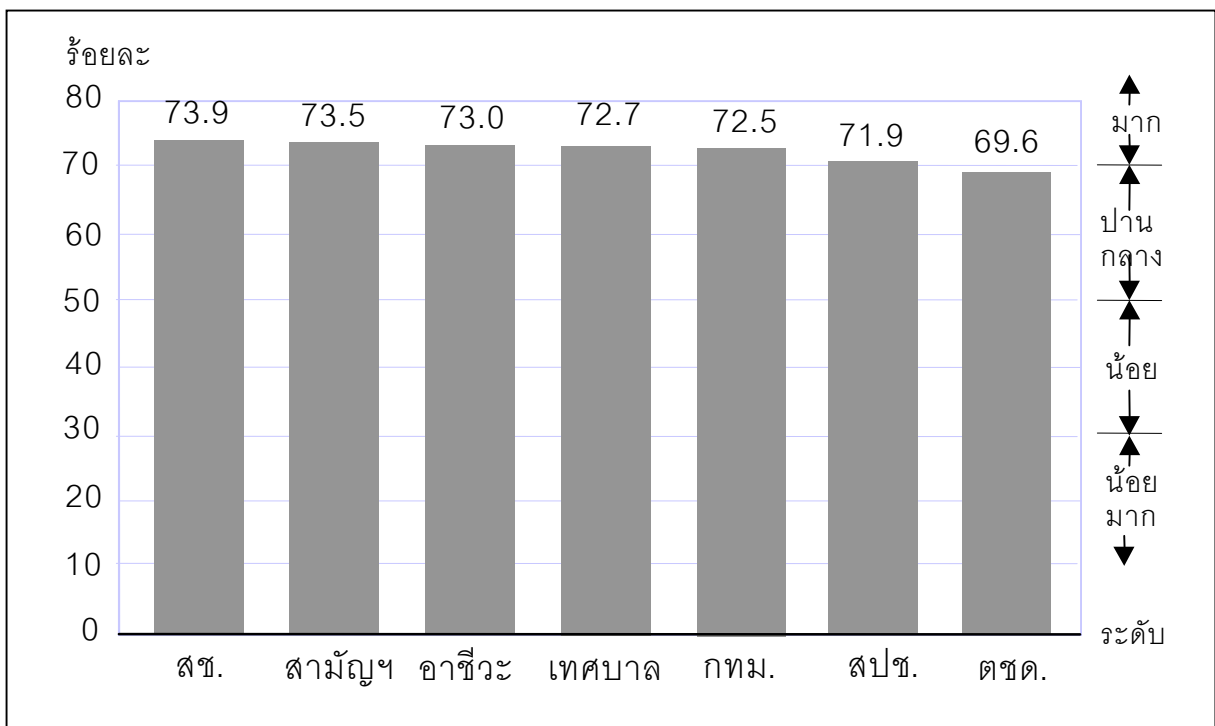
รูปที่ 29 ร้อยละ และจำนวนครู/อาจารย์ (จากการคาดประมาณ) จำแนกตามระดับการประเมิน ตามเกณฑ์มาตรฐาน เป็นรายสังกัด

จากรูปที่ 29 ซึ่งเป็นผลจากการประเมินตนเองของครูเกี่ยวกับกระบวนการเรียนรู้ หรืออีกนัยหนึ่งก็คือพฤติกรรมการสอนของครูนั่นเอง เมื่อพิจารณาจำแนกตามสังกัด พบว่าในแต่ละสังกัด มีสัดส่วนของครู/อาจารย์ที่อยู่ในกลุ่มที่มีการปฏิบัติในระดับ 5 (ดีมาก) ไม่ต่างกันมากนัก โดยมีสัดส่วนมากที่สุดในการสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน รองลงมาคือครู/อาจารย์ในสังกัดกรมสามัญศึกษา เทศบาล กรมอาชีวศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ และกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน ตามลำดับ สำหรับกลุ่มที่มีการปฏิบัติในระดับ 4 (ดี) พบว่า ในแต่ละสังกัดมีสัดส่วนของครู/อาจารย์ที่อยู่ในกลุ่มนี้แตกต่างกันค่อนข้างมาก คือมีตั้งแต่ร้อยละ 22.2 (กรมสามัญศึกษา) จนถึงร้อยละ 32.6 (กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน)

ถ้าพิจารณาในด้านจำนวนครู/อาจารย์โดยการคาดคะเนกลับไปสู่ประชากรหรือจำนวนครูที่มีอยู่ทั้งหมดในแต่ละสังกัด ปรากฏรายละเอียดดังรูปที่ 29

3.5 การประเมินผลที่ผู้เรียนได้รับ

ในการปฏิรูปการเรียนรู้ สิ่งที่สำคัญที่สุดก็คือสิ่งที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน หรือ ผลที่ผู้เรียนได้รับ ในการประเมินส่วนนี้ได้ใช้วิธีให้ผู้เรียน ซึ่งเป็นนักเรียนในสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นผู้ประเมินตนเอง ผลการประเมินในรูปของคะแนนเฉลี่ย จำแนกตามสังกัด ปรากฏดังนี้

รูปที่ 30 ค่าเฉลี่ยผลที่ผู้เรียนได้รับ ตามการรับรู้ของผู้เรียน จำแนกตามสังกัด

ค่าเฉลี่ยของผลที่ผู้เรียนได้รับ จากการประเมินโดยนักเรียน จากแต่ละสังกัด รวมจำนวนนักเรียนที่ประเมินในเรื่องนี้ มากกว่า 77,000 คน พบว่า มีเพียงสังกัดเดียวคือ นักเรียนที่เรียนอยู่ในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ที่ประเมินว่า ผลที่นักเรียนได้รับจากการปฏิรูปการเรียนรู้ ยังไม่ถึงระดับ “มาก” (แต่ก็ต่ำกว่าเกณฑ์ของระดับมากเพียงเล็กน้อย) ส่วนนักเรียนในสังกัดอื่น ๆ อีก 6 สังกัด พบว่า ผลที่ผู้เรียนได้รับอยู่ในเกณฑ์มากทุกสังกัด โดยค่าเฉลี่ยของผลที่ผู้เรียนได้รับของนักเรียนในโรงเรียนเอกชนมีค่าสูงสุด ซึ่งใกล้เคียงกับค่าเฉลี่ยของนักเรียนในสังกัดกรมสามัญศึกษา และกรมอาชีวศึกษา และสูงกว่าค่าเฉลี่ยของนักเรียนในสังกัดอื่น ๆ ที่ยังไม่ได้กล่าวถึงไม่มากนัก เมื่อพิจารณาโดยรวมทุกสังกัด พบว่า ผลที่ผู้เรียนได้รับ อยู่ในระดับมาก

3.6 การคาดคะเนจำนวนนักเรียน จำแนกตามระดับผลการประเมิน

เพื่อให้เห็นรายละเอียดของผลการประเมินระดับบุคคล (หน่วย=คน) ในแต่ละระดับของผลการประเมิน จึงนำเสนอในรูปร้อยละของนักเรียน และจำนวนนักเรียนที่คาดคะเนกลับไปยังกลุ่มประชากรนักเรียนทั้งหมดทั่วประเทศ ผลปรากฏดังรูปที่ 31

สังกัด	ระดับ 1	ระดับ 2	ระดับ 3	ระดับ 4	ระดับ 5	รวม
สปช.	7.4 (389,046)	28.5 (1,498,351)	33.5 (1,761,220)	23.6 (1,240,740)	7.0 (368,016)	100.0 (5,257,374)
กรมสามัญศึกษา	4.4 (112,643)	23.7 (606,738)	36.4 (931,867)	27.7 (709,141)	7.9 (202,246)	100.0 (2,560,075)
สช.	5.6 (65,814)	22.9 (11,753)	32.7 (384,308)	28.6 (33,612)	10.2 (119,876)	100.0 (1,175,253)
กรมอาชีวศึกษา	5.1 (20,614)	25.2 (101,860)	35.9 (145,110)	26.0 (105,094)	7.8 (31,528)	100.0 (404,206)
เทศบาล	6.7 (19,233)	25.5 (73,200)	33.5 (96,165)	26.9 (72,219)	7.4 (21,243)	100.0 (260,578)
กทม.	6.9 (17,980)	25.9 (67,490)	34.7 (90,420)	24.5 (63,842)	8.0 (20,846)	100.0 (260,578)
ตชด.	10.7 (2,123)	33.1 (6,568)	34.3 (6,807)	18.7 (3,711)	3.1 (615)	100.0 (19,844)

รูปที่ 31 ร้อยละ และจำนวนนักเรียน (จากการคาดประมาณ) จำแนกตามระดับการประเมินผลที่ผู้เรียนได้รับ ตามเกณฑ์มาตรฐาน เป็นรายสังกัด

จากรูปที่ 31 เมื่อจำแนกนักเรียนตามสังกัดของสถานศึกษา และตามระดับผลการประเมินตามเกณฑ์มาตรฐาน พบว่า สถานศึกษาเอกชนมีสัดส่วนของผู้เรียนที่ได้รับผลจากการปฏิรูปการเรียนรู้มากที่สุดเมื่อเทียบกับสังกัดอื่น ๆ คือมีถึงร้อยละ 10.2 รองลงมาคือ สถานศึกษาในสังกัดกรุงเทพมหานคร กรมสามัญศึกษา กรมอาชีวศึกษา เทศบาล สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ และกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน ตามลำดับ

สำหรับนักเรียนที่ประเมินตนเองว่าได้รับผลจากการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ในระดับไม่พอใจอย่างมาก ในแต่ละสังกัดมีสัดส่วนไม่มากนัก แต่ถ้ารวมกับกลุ่มที่ “พอใจมาก” เข้าไปด้วย ก็พบว่า มีหลายสังกัดมีสัดส่วนไม่ต่างกันมากนัก โดยมีสัดส่วนสูงสุดในกลุ่มสถานศึกษาเอกชน รองลงมาคือ ในสังกัดกรมสามัญศึกษา เทศบาล กรมอาชีวศึกษา กรุงเทพมหานคร และสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ตามลำดับ ส่วนสถานศึกษาในสังกัดกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน พบว่ามีสัดส่วนของนักเรียนที่ได้รับผลจากการปฏิรูปการเรียนรู้ในระดับพอใจมากเพียงร้อยละ 21.6 เท่านั้น

สำหรับกลุ่มนักเรียนที่ผลการประเมินชี้ว่า “ยังไม่พอใจอย่างมาก” พบว่าในแต่ละสังกัดมีสัดส่วนแตกต่างกันไม่มากนัก คือมีตั้งแต่ร้อยละ 4.4 (กรมสามัญศึกษา) จนถึงร้อยละ 10.7 (กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน)

เมื่อนำสัดส่วนดังกล่าวมาคำนวณเป็นจำนวนนักเรียนทั้งหมดในแต่ละสังกัด ปรากฏรายละเอียดในรูปที่ 31

ตอนที่ 4 ความก้าวหน้าของการปฏิรูปการเรียนรู้

เมื่อปี 2543 ได้มีการประเมินผลการปฏิรูปการเรียนรู้ในส่วนที่เกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนของครู ซึ่งก็คือการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้นั้นเอง และในการประเมินครั้งนั้นใช้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นครู/อาจารย์ทั่วประเทศมากกว่า 38,000 คน และครอบคลุม 7 สังกัดที่อยู่ในการประเมินครั้งนี้ด้วย ดังนั้นเพื่อเป็นการแสดงความก้าวหน้าของการปฏิรูปการเรียนรู้ ในช่วง 1 ปี (2543-2544) จึงได้ปรับผลการประเมินแต่ละครั้งให้เป็นคะแนนมาตรฐาน (เพื่อให้สามารถเปรียบเทียบข้ามปีได้) แล้วจำแนกออกเป็นระดับต่าง ๆ แบบอิงกลุ่ม ดังนี้

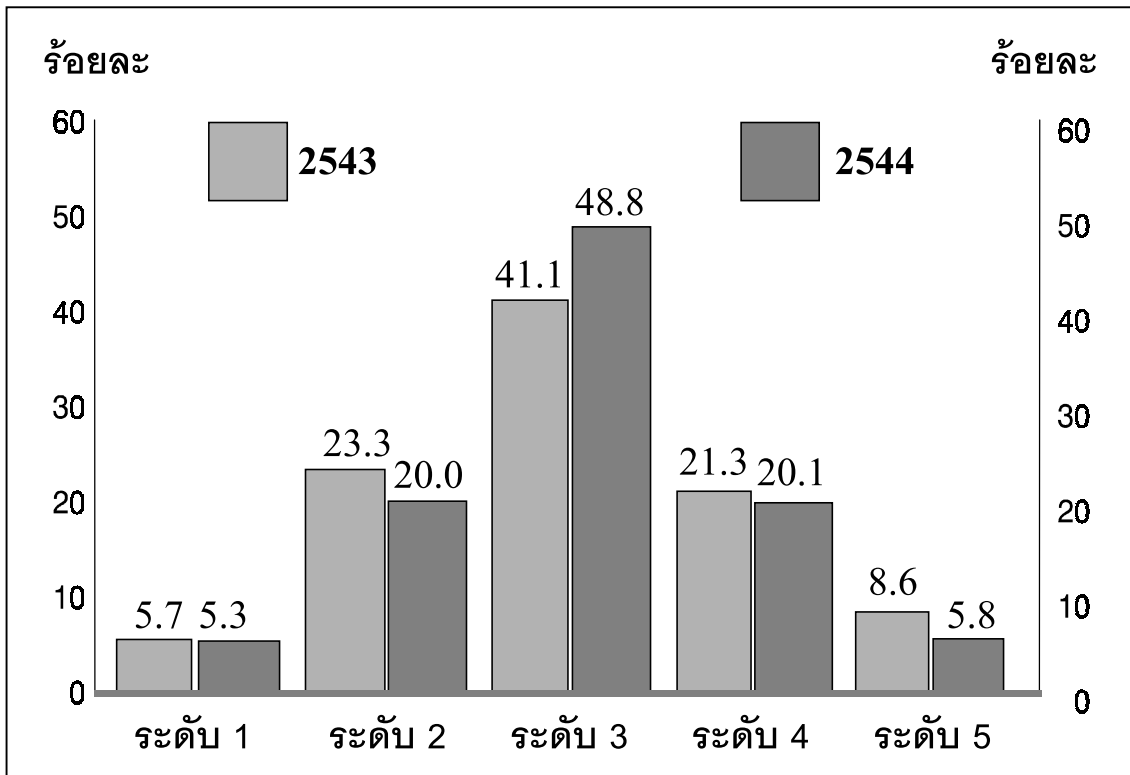
การประเมินระดับสถานศึกษา (หน่วย=สถานศึกษา)

กรณีของครู/อาจารย์ (หน่วย=ครู/อาจารย์รายคน)

ทั้งสองกรณี แบ่งเป็น 5 กลุ่ม ใช้หลักการแบ่งโดยใช้เกณฑ์มาตรฐาน ดังที่ได้กล่าวไว้ในตอนที่ 2

ผลการเปรียบเทียบเพื่อดูความก้าวหน้าในช่วง 1 ปี ปรากฏดังนี้

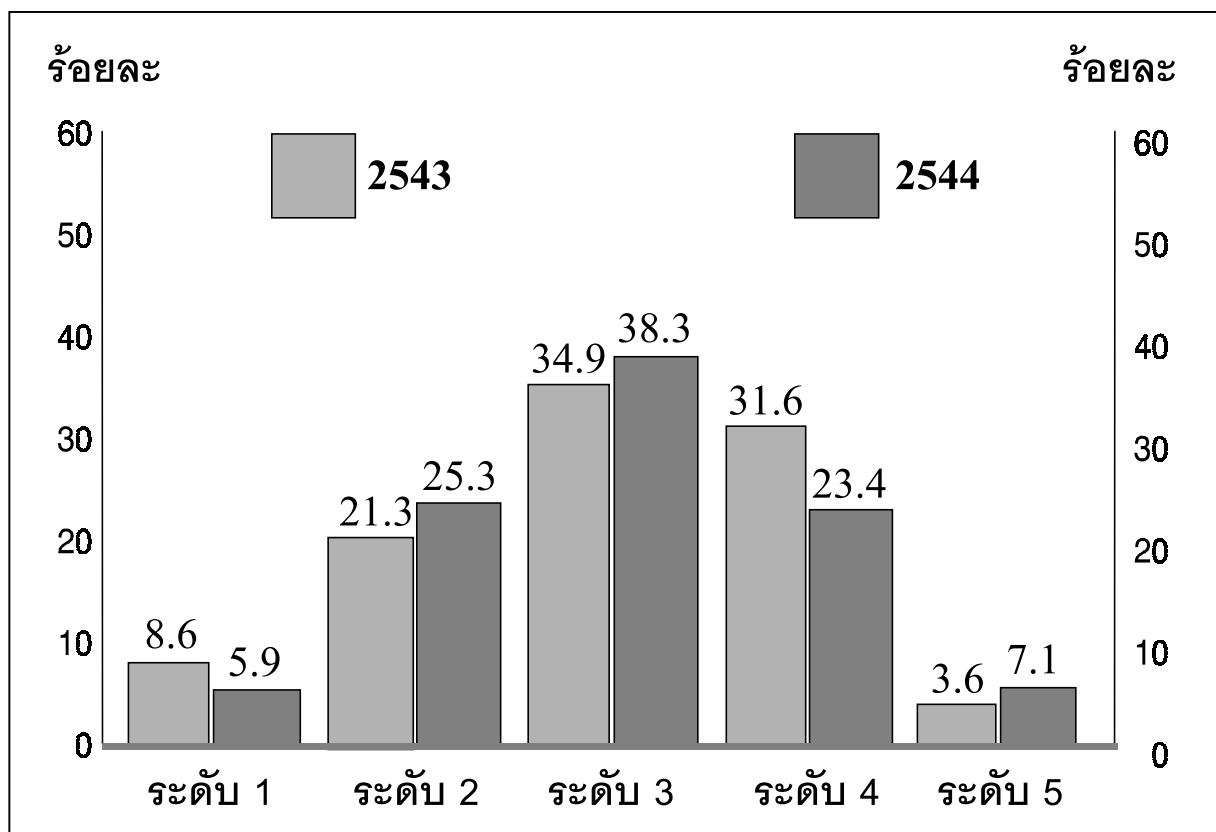
4.1 กรณีพิจารณาารวมเป็นรายสถานศึกษา

รูปที่ 32 ร้อยละของสถานศึกษา จำแนกตามระดับการดำเนินงานปฏิรูปการเรียนรู้ของครู/อาจารย์ในสถานศึกษา

จากรูปที่ 32 เมื่อพิจารณาเป็นรายสถานศึกษา พบว่า ในช่วง 1 ปีที่ผ่านมา (จากปี 2543-2544) สถานศึกษาที่มีการปฏิรูปการเรียนรู้อยู่ในระดับดีมาก (ระดับ 5) มีสัดส่วนลดลงจากร้อยละ 8.6 ในปี 2543 เหลือร้อยละ 5.8 ในปี 2544 หรือลดลงร้อยละ 2.8 ส่วนในกลุ่มที่มีการปฏิรูปการเรียนรู้อยู่ในระดับดี (ระดับ 4) มีสัดส่วนของสถานศึกษาลดลงจากร้อยละ 21.3 ในปี 2543 เป็นร้อยละ 20.1 ในปี 2544 ลดลงร้อยละ 1.2 ขณะที่กลุ่มที่ต้องปรับปรุงด่วน (ระดับ 1) และกลุ่มที่ควรปรับปรุง (ระดับ 2) ก็มีสัดส่วนลดลงเช่นกัน แต่สัดส่วนที่ลดลงรวมกัน มีเพียงร้อยละ 3.7 ส่วนกลุ่มที่มีสัดส่วนเพิ่มขึ้น มีเพียงกลุ่มเดียว คือกลุ่มพอใช้ (ระดับ 3) โดยมีส่วนเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 41.1 ในปี 2543 เป็นร้อยละ 48.8 ในปี 2544 แสดงว่าในช่วงที่ผ่านไปประมาณ 1 ปี สถานศึกษาที่มีระดับการปฏิรูปการเรียนรู้อยู่ระดับต่ำกว่าระดับ “พอใช้” มีความก้าวหน้าในการปฏิรูปการเรียนรู้อเพิ่มขึ้นจำนวนหนึ่ง ในขณะที่เดียวกันก็มีบางสถานศึกษาที่เคยอยู่ในกลุ่มสูงกว่า “พอใช้” ไม่ก้าวหน้า หรือก้าวหน้าน้อยกว่าสถานศึกษาอื่น จึงทำให้ถูกลดชั้นไปอยู่ในระดับ “พอใช้” ทำให้กลุ่มนี้มีสัดส่วนเพิ่มขึ้นในปี 2544

4.2 กรณีพิจารณาเป็นรายบุคคล

รูปที่ 33 ร้อยละของครู/อาจารย์ จำแนกตามระดับการดำเนินงานปฏิรูปการเรียนรู้อ

จากรูปที่ 33 เมื่อพิจารณาครู/อาจารย์เป็นรายบุคคล พบว่า มีครู/อาจารย์ที่ดำเนินการตามกระบวนการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญได้ระดับดีมาก (ระดับ 5) ในปี 2543 เพียงร้อยละ 3.6 และมีสัดส่วนเพิ่มขึ้นในปี 2544 เป็นร้อยละ 7.1 โดยเพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ 3.5 ซึ่งเพิ่มขึ้นเกือบหนึ่งเท่าตัว

สำหรับกลุ่มที่มีกระบวนการเรียนสอนที่สอดคล้องกับหลักการปฏิรูปการเรียนรู้ในระดับดี (ระดับ 4) พบว่า ในปี 2544 มีสัดส่วนลดลงมากถึงร้อยละ 8.2 เมื่อเทียบกับปี 2543 และเมื่อรวมระดับดีและดีมากเข้าด้วยกัน พบว่ายังมีสัดส่วนลดลงร้อยละ 4.7

กลุ่มที่พบว่ามีสัดส่วนเพิ่มขึ้นมีเพียงสองกลุ่ม คือกลุ่มที่ผลการประเมินจัดอยู่ในระดับพอใช้ (ระดับ 3) และระดับที่ควรพัฒนา ซึ่งพบว่า ในปี 2544 มีสัดส่วนเพิ่มขึ้นจากปี 2543 ร้อยละ 3.4 และร้อยละ 4.0 ตามลำดับ โดยครู/อาจารย์ในกลุ่มที่อยู่ในระดับที่ต้องพัฒนาด่วน มีสัดส่วนลดลงจากร้อยละ 8.6 ในปี 2543 เหลือร้อยละ 5.9 ในปี 2544 หรือลดลงร้อยละ 2.7

จากผลการวิเคราะห์ส่วนนี้ ซึ่งให้เห็นว่ากลุ่มที่มีความก้าวหน้าชัดเจน คือกลุ่มที่มีระดับการปฏิรูปการเรียนรู้ระดับต่ำสุดและสูงสุด กล่าวคือ ในปี 2544 กลุ่มต่ำสุด (ต้องพัฒนาด่วน) มีสัดส่วนลดลง และกลุ่มสูงสุด (ดีมาก) มีสัดส่วนเพิ่มขึ้น

จากผลการเปรียบเทียบดังกล่าวแล้ว สรุปได้ว่า ในช่วง 1 ปีที่ผ่านมา การปฏิรูปการเรียนรู้ไม่ว่าจะพิจารณาในระดับภาพรวมของสถานศึกษาแต่ละแห่ง หรือ พิจารณาครู/อาจารย์เป็นรายบุคคล ก็พบว่ามีความก้าวหน้าที่พอมองเห็นได้ เพียงแต่ถ้าพิจารณาการปฏิรูปการเรียนรู้ของครู/อาจารย์ในภาพรวมเป็นรายสถานศึกษา จะพบว่ามีความก้าวหน้าน้อยกว่าการพิจารณาเป็นรายบุคคล

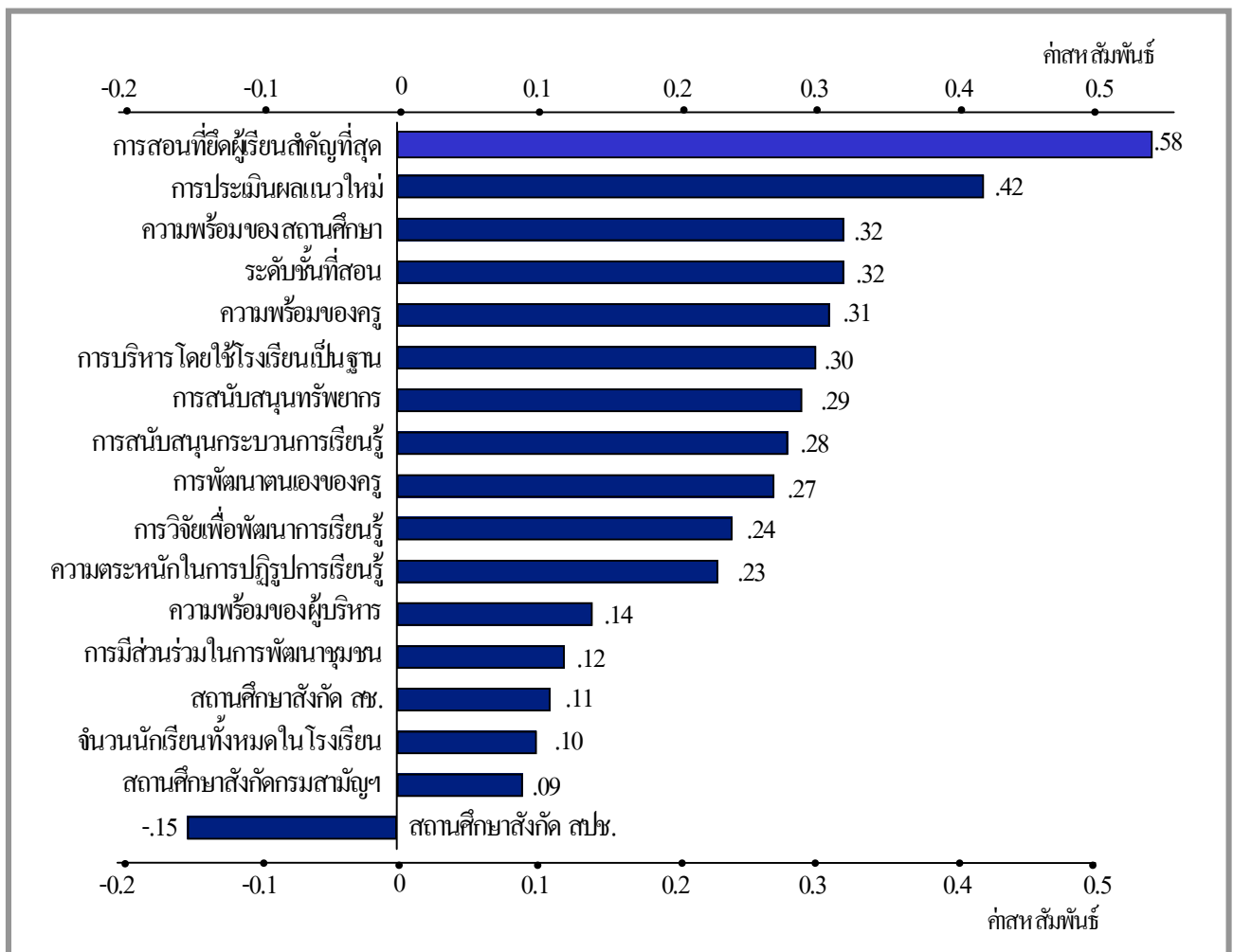
สำหรับรายละเอียดการเปรียบเทียบระหว่างปี 2543 กับปี 2544 จำแนกตามสังกัด อยู่ในภาคผนวก

ตอนที่ 5 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์

5.1 การวิเคราะห์ในภาพรวม

5.1.1 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านต่าง ๆ กับผลที่นักเรียนได้รับ

ในกระบวนการปฏิรูปการเรียนรู้นั้น เป้าหมายสำคัญที่สุดอยู่ที่ผู้เรียน ซึ่งในการประเมินครั้งนี้มีการวัด “ผลที่ผู้เรียนได้รับ” โดยให้นักเรียนเป็นผู้ประเมินตนเอง และก็พบว่าผลที่นักเรียนได้รับนั้น แต่ละโรงเรียนมีความแตกต่างกันไป เพื่อที่จะทราบถึงความแตกต่างดังกล่าว มีความเกี่ยวข้องหรือสัมพันธ์กับเรื่องใดบ้าง จึงได้วิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร หรือปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ครู/อาจารย์ที่ปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา รวมทั้งกระบวนการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นในสถานศึกษาและนอกสถานศึกษา โดยใช้สถานศึกษาเป็นหน่วยของการวิเคราะห์ ผลการวิเคราะห์ปรากฏดังนี้

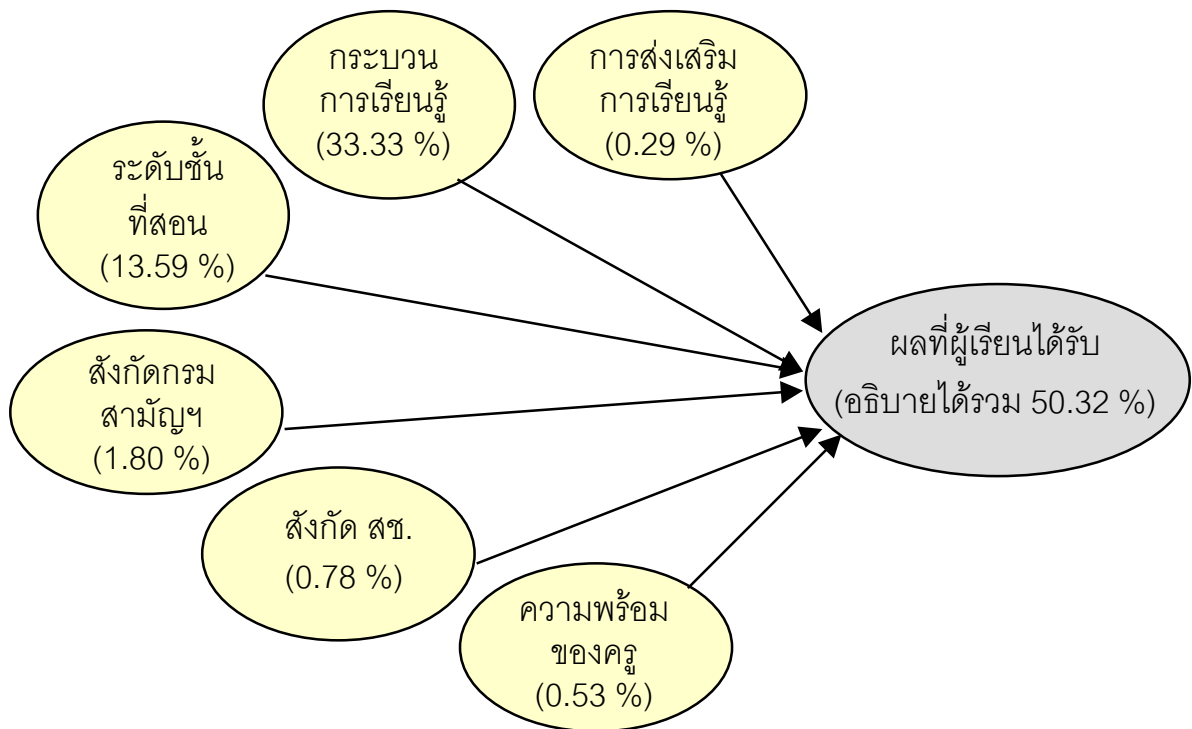

รูปที่ 34 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านต่าง ๆ กับ ผลที่ผู้เรียนได้รับ

จากรูปที่ 33 (และตารางที่ 21 ในภาคผนวก) ซึ่งแสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัย/ตัวแปรต่าง ๆ กับตัวแปรที่เป็นผลที่ผู้เรียนได้รับ พบว่าปัจจัย/ตัวแปรส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์กับผลที่ผู้เรียนได้รับอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำถึงต่ำมาก และมีตัวแปร/ปัจจัยจำนวนหนึ่งที่พบว่าไม่มีความสัมพันธ์กับผลที่ผู้เรียนได้รับ ตัวแปรที่พบว่ามีความสัมพันธ์กับผลที่ผู้เรียนได้รับระดับปานกลางแต่มีค่าสูงสุดได้แก่ กระบวนการเรียนการสอนที่ยืดหยุ่นกว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด รองลงมาคือ การประเมินผลตามแนวใหม่ นอกจากนี้พบว่าปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับผลที่ผู้เรียนได้รับในระดับต่ำได้แก่ การสนับสนุนกระบวนการเรียนรู้โดยผู้บริหาร ความพร้อมของสถานศึกษา ความพร้อมของครู การสนับสนุนทรัพยากรเพื่อการปฏิรูปการเรียนรู้ ความร่วมมือของสถานศึกษากับชุมชนในการพัฒนาชุมชน และการพัฒนาตนเองของครู ตัวแปรดังกล่าวแม้จะมีความสัมพันธ์กับผลที่ผู้เรียนได้รับในระดับต่ำ แต่ก็มีค่าสหสัมพันธ์สูงกว่า .26 กล่าวคือแต่ละปัจจัย/ตัวแปร สามารถอธิบายผลที่ผู้เรียนได้รับตั้งแต่ร้อยละ 7 จนถึงร้อยละ 28.7

5.1.2 อิทธิพลของปัจจัยต่าง ๆ ที่มีต่อผลที่ผู้เรียนได้รับ

อย่างไรก็ตาม โดยที่ปัจจัย/ตัวแปรต่าง ๆ ที่มีความสัมพันธ์กับผลที่ผู้เรียนได้รับนั้น ต่างก็มีความสัมพันธ์กันเองด้วย เพื่อให้มองเห็นความสัมพันธ์หรืออิทธิพลของปัจจัย/ตัวแปรแต่ละตัวที่ชัดเจนมากขึ้น จึงได้นำวิธีการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณมาใช้ ดังผลการวิเคราะห์ต่อไปนี้

รูปที่ 35 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลที่ผู้เรียนได้รับ และปริมาณอิทธิพลของแต่ละปัจจัย

ผลการวิเคราะห์จากรูปที่ 34 (และตารางที่ 22 ในภาคผนวก) พบว่า มีปัจจัย/ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อผลที่นักเรียนได้รับอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ รวม 5 ปัจจัย ที่มีอิทธิพลสูงสุดได้แก่ กระบวนการเรียนรู้ที่ยืดหลักผู้เรียนสำคัญที่สุด รองลงมาคือ ระดับชั้นที่ครู/อาจารย์สอนในแต่ละสถานศึกษา ความพร้อมของครู การที่สถานศึกษาอยู่ในสังกัดกรมสามัญศึกษา การเป็นสถานศึกษาเอกชน และการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยปัจจัยทั้ง 5 ประการร่วมกันอธิบายผลที่ผู้เรียนได้รับได้ประมาณร้อยละ 50 โดยประมาณ

อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาในรายละเอียด พบว่า ผลที่ผู้เรียนได้รับส่วนใหญ่ได้รับจากกระบวนการเรียนรู้ หรือการเรียนการสอนที่ยืดหลักผู้เรียนสำคัญที่สุด ซึ่งปัจจัยนี้เพียงเรื่องเดียวสามารถอธิบายผลที่ผู้เรียนได้รับถึงร้อยละ 33.34 (มากกว่าครึ่งหนึ่งของปริมาณที่อธิบายได้ทั้งหมด) ส่วนระดับชั้นที่สอนสามารถอธิบายได้เพิ่มขึ้นอีกร้อยละ 13.59 ส่วนอีก 4 ปัจจัยที่เหลือร่วมกันอธิบายได้เพิ่มอีกประมาณร้อยละ 3.40

จากผลการวิเคราะห์ดังกล่าว สรุปได้ว่า ถ้าการเรียนการสอนหรือกระบวนการเรียนรู้เป็นไปตามหลักที่ยืดผู้เรียนสำคัญที่สุดมาก ครู/อาจารย์สอนในระดับชั้นสูง ๆ ครูมีความพร้อมในการสอนมาก สถานศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา หรือ เป็นโรงเรียนเอกชน และผู้บริหารส่งเสริมสนับสนุนกระบวนการเรียนรู้ตามหลักที่ยืดผู้เรียนเป็นสำคัญมาก นักเรียนหรือผู้เรียนในสถานศึกษานั้น จะได้รับผลประโยชน์จากการเรียนการสอนมากด้วย และในทางตรงกันข้าม ถ้าสถานศึกษาใดมีลักษณะหรือคุณสมบัติตามปัจจัยต่าง ๆ ดังกล่าวน้อย หรือไม่เป็นไปตามสภาพดังกล่าว ผลที่ผู้เรียนในสถานศึกษานั้นได้รับก็จะน้อยตามไปด้วย

5.2 การวิเคราะห์แยกสังกัด

5.2.1 ความสัมพันธ์ระหว่างการดำเนินงานปฏิบัติการเรียนรู้กับผลที่ผู้เรียนได้รับ

จากการตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างการดำเนินงานตามแนวทางการปฏิบัติการเรียนรู้ในประเด็นย่อย ๆ กับผลที่ผู้เรียนได้รับ โดยจำแนกตามสังกัด ปรากฏดังตารางที่ 5

ตารางที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างประเด็นย่อยของการปฏิรูปการเรียนรู้แต่ละประเด็น กับผลที่ผู้เรียนได้รับ จำแนกตามสังกัดของสถานศึกษา

ประเด็นย่อย	ค่าสหสัมพันธ์กับผลที่ผู้เรียนได้รับแยกตามสังกัด						
	สปช.	กรมสามัญ	สช.	อาชีว-ศึกษา	เทศบาล	กทม.	ตชด.
ความพร้อมของสถานศึกษา	.305	.276	.499				.563
การส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้	.336	.205	.369		.366		
การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน	.314	.230	.393		.313		
การสนับสนุนทรัพยากร	.318	.289	.474			.462	
การพัฒนาบุคลากร	.287	.162	.313		.435		
การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้	.252	.187	.272		.460		
กระบวนการเรียนรู้ผู้เรียนสำคัญที่สุด	.638	.498	.627	.475	.444	.687	
การประเมินผลแนวใหม่	.584	.424	.638	.470	.510	.565	.602
การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน	.317		.313				
ความตระหนักในการปฏิรูปฯ	.191	.230	.279		.272		

หมายเหตุ ค่าสหสัมพันธ์ที่ปรากฏในตารางนี้ เฉพาะค่าที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 3 เมื่อแยกพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างประเด็นย่อยของการปฏิรูปการเรียนรู้กับผลที่ผู้เรียนได้รับแยกเป็นรายสังกัด พบว่า มีสองประเด็นย่อยที่พบความสัมพันธ์ค่อนข้างสูงเมื่อเทียบกับประเด็นย่อยอื่น คือ กระบวนการเรียนรู้ที่ยึดหลักผู้เรียนสำคัญที่สุด และ การประเมินผลแนวใหม่ ซึ่งสองประเด็นนี้พบค่าสหสัมพันธ์สูงกว่า .42 ในทุกสังกัด และในบางสังกัดพบค่าสหสัมพันธ์สูงกว่า .60 แสดงว่าสถานศึกษาในแต่ละสังกัดที่มีการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ ที่ยึดหลักผู้เรียนสำคัญที่สุดมาก และมีการประเมินผลแนวใหม่มาก ผู้เรียนจะได้รับผลที่เกิดจากการปฏิรูปการเรียนรู้มากด้วย

สำหรับการดำเนินงานตามประเด็นอื่น ก็พบความสัมพันธ์กับผลที่ผู้เรียนได้รับอยู่ในระดับที่ลดหลั่นลงมามากน้อยตามสังกัดที่แตกต่างกันไปบ้าง กล่าวคือ ด้านความพร้อมของโรงเรียน (พบในสังกัด สช. และ ตชด.) ด้านการสนับสนุนทรัพยากร (พบในสังกัด สช. และ กทม.) การพัฒนาบุคลากร และการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ (พบในสังกัดเทศบาล) นอกเหนือจากที่กล่าวแล้ว ส่วนใหญ่พบความสัมพันธ์ในระดับต่ำ (ไม่ถึง .40)

5.2.2 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลที่ผู้เรียนได้รับ

จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ ที่เป็นประเด็นย่อยของการปฏิรูปการเรียนรู้ กับ ผลที่ผู้เรียนได้รับ ดังตารางที่ 5 เป็นการดูความสัมพันธ์อย่างง่าย (Simple correlation) ซึ่งดูเฉพาะปัจจัยที่สนใจที่ละตัวเท่านั้น แต่ในข้อเท็จจริงพบว่า ปัจจัยย่อยแต่ละปัจจัยต่างก็มีความเกี่ยวข้องกับสัมพันธ์กันเอง ทำให้การพิจารณาค่าสหสัมพันธ์แต่ละค่า ไม่สะท้อนอิทธิพลที่แท้จริงของแต่ละปัจจัย เพื่อให้การพิจารณาความสัมพันธ์ดังกล่าว สามารถสะท้อนอิทธิพลของแต่ละปัจจัยมากขึ้น โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ผลปรากฏดังตารางที่ 6

ตารางที่ 4 นำหนักของอิทธิพลของปัจจัยที่มีต่อผลที่ผู้เรียนได้รับ และอิทธิพลรวม จำแนกตามสังกัดของสถานศึกษา

ประเด็นย่อย	ค่านำหนักของปัจจัยที่มีต่อผลที่ผู้เรียนได้รับ *						
	สปช.	กรมสามัญ	สช.	อาชีว-ศึกษา	เทศ-บาล	กทม	ตชค.
ความพร้อมของโรงเรียน			.1649				
การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้					.2662	.2790	
กระบวนการเรียนรู้ผู้เรียนสำคัญที่สุด	.4670	.3872					
การประเมินผลแนวใหม่	.2309	.1671	.5184	.4830	.5296	.4427	.6025
ร้อยละที่อธิบายผลที่ผู้เรียนได้รับได้	43.42	26.39	40.61	23.33	46.72	37.71	36.87

* ค่านำหนักของอิทธิพล ในที่นี้คือค่าสัมประสิทธิ์ถดถอย (Regression coefficient) ในรูปของคะแนนมาตรฐาน

จากตารางที่ 4 เมื่อจำแนกการวิเคราะห์เป็นรายสังกัด พบว่า มีปัจจัยย่อยเพียง 4 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลที่ผู้เรียนได้รับอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยการประเมินผลแนวใหม่มีอิทธิพลต่อผลที่ผู้เรียนได้รับในทุกสังกัด กระบวนการเรียนรู้ที่ยึดหลักผู้เรียนสำคัญที่สุดมีอิทธิพลต่อผลที่ผู้เรียนได้รับใน 2 สังกัด (สปช. และ กรมสามัญศึกษา) การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ พบว่ามีอิทธิพลในสังกัดเทศบาล และ กรุงเทพมหานคร ส่วนความพร้อมของโรงเรียน พบอิทธิพลในกลุ่มโรงเรียนเอกชน

เมื่อพิจารณาอิทธิพลรวมของทุกปัจจัยในแต่ละสังกัด พบว่า ในสถานศึกษาสังกัดเทศบาล ปัจจัยด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ และการประเมินผลแนวใหม่ มีอิทธิพลต่อผลที่ผู้เรียนได้รับ หรือปัจจัยทั้งสองร่วมกันอธิบายผลที่ผู้เรียนได้รับ ประมาณร้อยละ 46.72 ซึ่งเป็นปริมาณสูง

สุด รองลงมาคือในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ พบว่าปัจจัยด้านกระบวนการเรียนรู้ที่ยืดหลักผู้เรียนสำคัญที่สุด และการประเมินผลแนวใหม่ สามารถอธิบายผลที่ผู้เรียนได้รับประมาณร้อยละ 43.42 ถัดมาคือสถานศึกษาเอกชน พบว่า ปัจจัยด้านความพร้อมของสถานศึกษาและด้านการประเมินผลแนวใหม่ อธิบายผลที่ผู้เรียนได้รับได้ประมาณร้อยละ 40.61

สำหรับในสังกัดอื่น พบอิทธิพลของปัจจัยต่าง ๆ เพียง 1-2 ปัจจัย แต่ความสามารถในการอธิบายผลที่ผู้เรียนได้รับ เมื่อรวมกันมีไม่ถึงร้อยละ 40

บทที่ 4

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การประเมินการปฏิรูปการเรียนรู้ เป็นงานวิจัยเชิงประเมิน มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินสถานภาพของการปฏิรูปการเรียนรู้ ปี 2544 ประเมินความก้าวหน้าของการดำเนินงานจากปี 2543 - 2544 และศึกษาความสัมพันธ์เชิงอิทธิพลของการดำเนินงานปฏิรูปที่มีต่อผลที่ผู้เรียนได้รับ

วิธีดำเนินการ ใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจครอบคลุมกลุ่มประชากรหลัก 3 กลุ่ม คือ สถานศึกษา ครู/อาจารย์ และนักเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน รวม 7 สังกัดทั่วประเทศ

กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษาประมาณ 1,650 คน ครู/อาจารย์มากกว่า 41,000 คน และนักเรียนประมาณ 77,500 คน รวมทั้งผู้ให้ข้อมูลเพิ่มเติมอีกสองกลุ่มคือ กรรมการสถานศึกษาและผู้ปกครองนักเรียนรวม 45,000 คนเศษ

การรวบรวมข้อมูล ใช้วิธีส่งแบบสอบถามให้สถานศึกษาแจกจ่ายให้กลุ่มตัวอย่าง/ผู้ให้ข้อมูลตอบ แล้วรวบรวมส่งกลับให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ดำเนินการประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูล

สรุปผลการประเมิน

1. ผลการประเมินตามการรับรู้ของกลุ่มต่างๆ พบว่า

1) ผู้บริหารประเมินการดำเนินงานปฏิรูปการเรียนรู้ ของสถานศึกษา 9 ด้าน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกตามด้านย่อยพบว่าด้านความตระหนักในการปฏิรูปการศึกษา ด้านการพัฒนาบุคลากร การส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ ความพร้อมของสถานศึกษา การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน และการวิจัยหรือพัฒนาการเรียนรู้ สถานศึกษาดำเนินการได้ในระดับมาก ส่วนด้านการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน การประเมินผลแนวใหม่ และต้นทางการสนับสนุนทรัพยากร การดำเนินการอยู่ในระดับปานกลาง

2) ครู/อาจารย์ที่ร่วมประเมินสถานศึกษา ประเมินว่าการดำเนินการปฏิรูปการเรียนรู้ของสถานศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง 3 ด้าน คือ ด้านความตระหนักในการปฏิรูปการศึกษา การพัฒนาบุคลากร และด้านความพร้อมของสถานศึกษาส่วนอีก 6 ด้านที่เหลืออยู่ในระดับปานกลาง

3) การดำเนินการปฏิรูปการเรียนรู้ของครู 5 ด้าน โดยภาพรวมครู/อาจารย์ประเมินตนเองว่าอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่าดำเนินการได้ในระดับมาก 4 ด้าน คือ ด้านความพร้อมของครูในฐานะผู้สอน การพัฒนาตนเอง กระบวนการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่นสำคัญที่สุด

และการประเมินผลตามแนวใหม่ ส่วนด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อุทิศประเมินตนเองว่าการดำเนินการอยู่ในระดับปานกลาง

4) กรรมการสถานศึกษาและผู้ปกครองนักเรียน ประเมินการดำเนินการปฏิรูปการเรียนรู้อุทิศ 7 ด้าน ผลการประเมินพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านความพร้อมของสถานศึกษา การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน การส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ กระบวนการเรียนการสอนของครู การสนับสนุนทรัพยากร การประเมินผลแนวใหม่ และการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน

5) นักเรียนประเมินการดำเนินการปฏิรูปการเรียนรู้อุทิศของสถานศึกษา ครูและประเมินผลที่ตนเองได้รับจากการปฏิรูปการเรียนรู้อุทิศ รวม 5 ด้าน คือ ความพร้อมของสถานศึกษา กระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้รับ ความพร้อมของทรัพยากร การประเมินผลแนวใหม่ และคุณลักษณะของผู้เรียน ผลการประเมินพบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมาก

6) เมื่อนำผลการประเมินจากแต่ละกลุ่มมาพิจารณาร่วมกัน จะได้ผลการดำเนินการปฏิรูปการเรียนรู้อุทิศรวม 12 ด้านย่อย ถ้าพิจารณาในภาพรวมพบว่าอยู่ในระดับมาก เพื่อแยกเป็นด้านย่อยพบว่า มีเพียง 4 ด้าน ที่ผลการประเมินพบว่าอยู่ในระดับปานกลาง คือด้านการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน การสนับสนุนทรัพยากร การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อุทิศ และการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน ส่วนอีก 8 เรื่อง ผลการประเมินพบว่าดำเนินการได้ในระดับมาก

2) การคาดประมาณจำนวนสถานศึกษา ครูและนักเรียน จำแนกตามระดับการปฏิรูปการเรียนรู้อุทิศ

จากการจำแนกผลการประเมินการดำเนินการปฏิรูปการเรียนรู้อุทิศ ของแต่ละกลุ่มออกเป็น 5 ระดับตามเกณฑ์มาตรฐาน พบว่า

สถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานทั่วประเทศ ที่มีประมาณ 40,000 แห่ง ดำเนินการปฏิรูปการเรียนรู้อุทิศได้ในระดับดีและดีมากรวมกันประมาณร้อยละ 31 หรือคิดเป็นจำนวนสถานศึกษาประมาณ 12,380 แห่ง สถานศึกษาที่ดำเนินการปฏิรูปการเรียนรู้อุทิศอยู่ในระดับต่ำกว่าระดับพอใช้ (ควรปรับปรุงและต้องปรับปรุงด่วน) มีรวมกันประมาณร้อยละ 30.7 คิดเป็นจำนวนสถานศึกษาประมาณ 12,180 แห่ง ที่เหลืออีกประมาณร้อยละ 38.3 หรือประมาณ 15,320 แห่ง มีการดำเนินงานปฏิรูปการเรียนรู้อุทิศอยู่ในระดับพอใช้ (ยังได้อีก)

ครู/อาจารย์ที่สอนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานทั่วประเทศประมาณ 600,000 คน ปฏิบัติการสอนตามแนวปฏิรูปการเรียนรู้อุทิศที่ยึดหลักผู้เรียนสำคัญที่สุดได้ในระดับดีและดีมากรวมกันประมาณร้อยละ 30.5 หรือคิดเป็นจำนวนครูประมาณ 183,000 คน ที่ปฏิบัติการสอนตามแนวปฏิรูปการเรียนรู้อุทิศได้ในระดับต่ำกว่าพอใช้มีประมาณร้อยละ 31.2 คิดเป็นจำนวนครูที่อยู่ในกลุ่มที่

ควรได้รับการพัฒนาและต้องพัฒนาตัวรวมกันประมาณ 187,200 คน ส่วนครูที่เหลือประมาณ ร้อยละ 38.3 หรือประมาณ 229,800 คน การสอนอยู่ในระดับพอใช้ (พัฒนาได้อีก)

สำหรับกลุ่มนักเรียนที่เรียนอยู่ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานพบว่า มีความพอใจในผลที่ตัวเองได้รับในระดับมากถึงมากที่สุดประมาณร้อยละ 32.8 หรือคิดเป็นนักเรียนเกือบ 4 ล้านคน ส่วนอีกร้อยละ 33.1 หรือเกือบ 1 ใน 3 (ประมาณเกือบ 4 ล้านคนเช่นกัน) ยังมีความพอใจในผลที่ได้รับในระดับน้อยและน้อยมาก นักเรียนที่เหลือประมาณร้อยละ 34.1 หรือ 4 ล้านคนเศษ มีความพอใจระดับปานกลาง

3) การวิเคราะห์แยกตามสังกัด

ระดับสถานศึกษาพบว่า แต่ละสังกัดดำเนินการปฏิรูปการเรียนรู้ในระดับสถานศึกษาแตกต่างกันไปบ้าง โดยสถานศึกษาเอกชน สถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร สังกัดเทศบาล สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ดำเนินการปฏิรูปการเรียนรู้ในระดับมาก ส่วนอีก 4 สังกัดที่เหลือ คือ สถานศึกษาเป็นสังกัดกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน กรมสามัญศึกษา และกรมอาชีวศึกษา การดำเนินการปฏิรูปการเรียนรู้ในระดับปานกลางค่อนข้างมาก

กลุ่มครู/อาจารย์ที่ปฏิบัติการสอน เมื่อจำแนกตามสังกัด พบว่า ครู/อาจารย์ในทุกสังกัดประเมินตนเองว่าดำเนินการปฏิรูปการเรียนรู้ได้ในระดับมาก

กลุ่มนักเรียน จากทุกสังกัด (ยกเว้นในสถานศึกษาสังกัดกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน) ประเมินผลที่ตนเอง)ได้รับจากการปฏิรูปการเรียนรู้ว่าอยู่ในระดับมาก ส่วนสถานศึกษาสังกัดกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดนแม้ผลการประเมินชี้ว่าอยู่ในระดับปานกลาง แต่ก็เกือบถึงระดับมากเช่นกัน

4) ความก้าวหน้าของการปฏิรูปการเรียนรู้ของครูในปี 2543 - 2544

จากการเปรียบเทียบความก้าวหน้า (เฉพาะด้านการดำเนินการของครู) จากปี 2543 ถึงปี 2544 ในช่วงเวลาเกือบ 1 ปี พบว่ามีความก้าวหน้าระดับหนึ่งโดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มที่ระดับการดำเนินงานปฏิรูปการเรียนรู้ในระดับต่ำมากและสูงมาก กล่าวคือ ครูที่ดำเนินการปฏิรูปการเรียนรู้ในระดับต่ำมากมีสัดส่วนลดลงในปี 2544 ส่วนครูที่ดำเนินการได้ระดับมากมีสัดส่วนเพิ่มขึ้นในปี 2544

ถ้าพิจารณาเป็นภาพรวมในระดับสถานศึกษา พบความก้าวหน้าเฉพาะในกลุ่มสถานศึกษาที่ดำเนินการปฏิรูปการเรียนรู้ในระดับปานกลางเท่านั้น ที่มีสัดส่วนเพิ่มขึ้นในปี 2543 ส่วนระดับอื่นๆ มีสัดส่วนที่ลดลง

5) การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่างๆ กับผลที่ผู้เรียนได้รับโดยภาพรวม พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลที่ผู้เรียนได้รับมากที่สุดคือ กระบวนการเรียนการสอนที่ยึดหลักว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด แต่เมื่อแยกพิจารณาตามสังกัด พบว่าสอดคล้องกับภาพรวมเฉพาะสถานศึกษาในสังกัด สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ และกรมสามัญศึกษา ส่วนในสังกัดอื่นพบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลหรือส่งผลต่อผลที่ผู้เรียนได้รับมากที่สุดคือ การประเมินผลแนวใหม่

อภิปรายผลการประเมิน

1. จากผลการประเมินในภาพรวมของการดำเนินงานปฏิรูปการเรียนรู้ไม่ว่าจะพิจารณาในระดับสถานศึกษา หรือในระดับครู/อาจารย์เป็นรายบุคคล พบว่าได้ผลอยู่ในระดับมาก และเมื่อแยกเป็นประเด็นย่อยก็จะพบว่าส่วนใหญ่ผลการดำเนินงานอยู่ในระดับมากเช่นกัน แม้จะมีบางประเด็นหรือบางเรื่องที่ผลการดำเนินงานไปถึงระดับมากแต่ก็จะอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างมาก

ถ้ายอมรับผลการประเมินดังกล่าวว่าเป็นจริงตามการรับรู้ของแต่ละกลุ่ม หรือยอมรับการประเมินตนเองของแต่ละกลุ่ม ก็จะสรุปได้ว่า การดำเนินงานปฏิรูปการเรียนรู้ทั้งในระดับสถานศึกษา ครู/อาจารย์ที่เป็นผู้สอนแต่ละคนได้แสดงให้เห็นถึงความตระหนัก ความตื่นตัว ความตั้งใจ ในการดำเนินการตามภาระหน้าที่ของตน ว่าอยู่ในระดับที่น่าพอใจ แม้ในความเป็นจริงในเรื่องของการปฏิรูปการเรียนรู้อาจยังมีความสับสนหรือเข้าใจไม่ตรงกันอยู่บ้าง ซึ่งเป็นเรื่องปกติของการเปลี่ยนแปลงในระยะแรกๆ แต่ในการประเมินครั้งนี้ซึ่งเน้นการปฏิบัติมากกว่าความรู้ความเข้าใจ ก็สามารถยืนยันว่าการปฏิรูปการศึกษาในส่วนของการปฏิรูปการเรียนรู้ดำเนินการไปได้ในระดับที่น่าพอใจ หากได้รับการส่งเสริมสนับสนุนอย่างถูกต้องต่อเนื่องและเพียงพอก็แน่ใจได้ว่าการปฏิรูปการเรียนรู้ในส่วนที่สถานศึกษาหรือผู้บริหาร และในส่วนที่ครูรับผิดชอบ จะประสบผลสำเร็จในอนาคตอันไม่ไกลนี้

ผลการประเมินในส่วนนี้สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง หรือสถานการณ์จริงที่เกิดขึ้น เช่น ความสนใจของครู และผู้บริหารที่ไปร่วมในการประชุม/สัมมนาที่เกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษา/การปฏิรูปการเรียนรู้ ที่มีการจัดกันอย่างแพร่หลายทั้งในกรุงเทพมหานคร (เช่นงานครบรอบ 1 ปี และ 2 ปี ที่จัด ณ ศูนย์ประชุมแห่งชาติสิริกิติ์ หรือการจัดประชุมของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ที่ศูนย์ประชุมไบเทค เป็นต้น) ซึ่งแต่ละครั้งจะมีผู้เข้าร่วมประชุมจำนวนมากเกินความคาดหมายแทบทุกครั้ง แม้แต่การแจกจ่ายเอกสารวิชาการ ความรู้ต่างๆ ที่ผลิตโดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ แต่ละวันจะมีผู้สนใจที่เป็นครูและผู้บริหารมาขอรับเป็นจำนวนมาก แสดงถึงความสนใจ เต็มใจ ต้องการที่จะพัฒนาตัวเอง ซึ่งจะส่งผลถึงการพัฒนาการศึกษาในภาพรวมตั้งแต่ระดับสถานศึกษาจนถึงระดับชาติ

อย่างไรก็ตาม ในท่ามกลางความกระตือรือร้น ความตั้งใจ ความสนใจ และการพัฒนาที่เกิดขึ้น ก็ย่อมจะมีบางส่วนบางกลุ่ม ที่ยังไม่ได้รับการพัฒนา ซึ่งอาจเป็นเพราะความไม่สนใจ ความไม่รับรู้ ซึ่งจะปรากฏให้เห็นอยู่ประปราย ซึ่งก็ถือว่าเป็นข้อเท็จจริงที่ต้องยอมรับ และในการประเมินครั้งนี้ในรายละเอียดก็ชี้ให้เห็นว่ากลุ่มที่ยังไม่พัฒนา หรือพัฒนาน้อยก็ยังมีอยู่และเป็นจุดที่จะต้องได้รับการกระตุ้น ส่งเสริม สนับสนุนต่อไป

2. จากภาพรวมของการปฏิรูปการเรียนรู้ ที่พบว่าอยู่ในระดับน่าพอใจแต่เมื่อพิจารณาในประเด็นย่อยของการปฏิรูปการเรียนรู้จะพบว่ามีบางประเด็นที่การดำเนินงานหรือการพัฒนาอยู่ในระดับที่ต่ำกว่าประเด็นอื่นๆ เช่นในเรื่องของการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของสถานศึกษา การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของครู การสนับสนุนทรัพยากรเพื่อการปฏิรูปการเรียนรู้ แม้แต่การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School Base Management : SBM) ซึ่งเป็นหลักการสำคัญในการรองรับการกระจายอำนาจไปยังสถานศึกษาก็ยังอยู่ในกลุ่มที่การดำเนินงานยังควรได้รับการพัฒนาด้วย

ผลการประเมินดังกล่าวชี้ให้เห็นว่าการปฏิรูปการเรียนรู้ในช่วงเวลาประมาณสองปีหลังประเทศใช้ พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 การดำเนินงานค่อนข้างจะเป็นไปตามยุทธศาสตร์หรือเป็นในรูปแบบของการช่วยตัวเองมากกว่า เนื่องจากยังไม่มีแผนปฏิบัติการที่ชัดเจนเป็นรูปธรรม ว่ารัฐจะสนับสนุนอย่างไร ความก้าวหน้าของการปฏิรูปการเรียนรู้ที่ปรากฏจึงเป็นไปในลักษณะไม่มีความเสมอภาคกันเท่าที่ควรผลการดำเนินงานที่ประสบผลสำเร็จสูง มักจะเป็นเรื่องที่สถานศึกษาและครูสามารถดำเนินการได้เองหรือช่วยตัวเองได้ แต่ถ้าเป็นเรื่องของการสนับสนุนจากรัฐผลออกมาจะอยู่ในกลุ่มที่มีการดำเนินการได้น้อยกว่า

3) จากการตรวจสอบ เพื่อดูความก้าวหน้าในช่วงเวลาประมาณ 1 ปี พบความก้าวหน้าอยู่บ้าง แม้จะพบในกลุ่มต่ำสุด และสูงสุดของการประเมิน อย่างน้อยก็แสดงให้เห็นว่ามีความพยายามในการพัฒนาการเรียนรู้ กล่าวคือในกลุ่มที่ดำเนินการปฏิรูปการเรียนรู้ได้น้อยที่สุดในปี 2543 ซึ่งมีประมาณร้อยละ 8.6 พอถึงปี 2544 กลุ่มนี้มีสัดส่วนลดลงเหลือร้อยละ 5.9 แสดงว่าอย่างน้อยร้อยละ 2.7 หรือคิดเป็นจำนวนครูประมาณ 16,200 คน ได้พัฒนาตัวเองขึ้นไปอีกระดับหนึ่ง ในขณะที่เดียวกันกลุ่มที่ดำเนินการปฏิรูปการเรียนรู้ให้มากที่สุดในปี 2543 มีเพียงร้อยละ 3.6 แต่ในปี 2544 เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 7.1 โดยเพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ 3.5 หรือคิดเป็นจำนวนครูทั่วประเทศที่เพิ่มขึ้นในกลุ่มนี้มากถึง 18,600 คน ซึ่งถ้าเพิ่มในอัตรานี้ไปเรื่อยๆ ภายใน 10 ปี ประเทศไทยก็จะมีครูที่ปฏิบัติการสอนตามแนวปฏิบัติการเรียนรู้ได้ในระดับดีมากเกือบ 1 ใน 3 ของครูทั้งหมด แต่ถ้าการพัฒนาครูกระทำได้อย่างมีประสิทธิภาพและอย่างจริงจัง เวลา 10 ปี อาจลดเหลือเพียงไม่กี่ปีก็ได้ และในทำนองเดียวกัน ในกลุ่มครูที่มีระดับการปฏิรูปการเรียนรู้ในกลุ่มที่ควรพัฒนาอย่างเร่ง

ถ้วน ซึ่งในปี 2544 ยังเหลืออยู่ร้อยละ 5.9 โดยลดลงปีละ 2.7% ถ้าคงอัตรานี้ต่อไป ครูกลุ่มนี้ก็จะหมดไปภายในปี 2546 แต่ถ้าได้รับการพัฒนาอย่างมีแผน เป็นระบบก็จะหมดไปก่อนปี 2546

4) จากผลการวิเคราะห์ตามหลักวิชาการทางสถิติ พบว่าปัจจัยสำคัญที่ส่งผลถึงตัวนักเรียน ซึ่งเป็นเป้าหมายสำคัญที่สุดของการปฏิรูปการเรียนรู้ ก็คือกระบวนการเรียนรู้ (การเรียนการสอน) ที่ดำเนินการตามหลัก “ผู้เรียนสำคัญที่สุด” นั่นเอง ซึ่งผลการวิเคราะห์ในส่วนนี้เป็นการยืนยันหลักการตามมาตรา 22 ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2544 ที่กล่าวถึงการจัดการศึกษา ต้องถือว่า “ผู้เรียนสำคัญที่สุด” เนื่องจากประเด็นนี้ยังเป็นที่สงสัยของผู้ที่หวังดีและเป็นห่วงการปฏิรูปการศึกษาบางกลุ่ม ที่ไม่แน่ใจว่าการสอนแบบยึดผู้เรียนสำคัญที่สุดจะเป็นวิธีที่ถูกต้องหรือไม่ จากการวิเคราะห์ในส่วนนี้ก็เป็นที่ยืนยันได้ว่าการเรียนการสอนแบบผู้เรียนสำคัญที่สุดหรือผู้เรียนเป็นศูนย์กลางเป็นวิธีที่ถูกต้อง และจะส่งผลถึงตัวผู้เรียนให้ได้รับประโยชน์จากการรู้แบบนี้จริงๆ และประโยชน์ที่ว่านั้นในการประเมินครั้งนี้ให้นักเรียนเป็นผู้ตอบ/ประเมินด้วยตนเองด้วย จึงมั่นใจได้ว่าหลักการเรียนการสอนแบบที่ยึดผู้เรียนสำคัญที่สุด เป็นวิธีที่ถูกต้อง สามารถยึดเป็นหลักในกระบวนการเรียนรู้ตามแนวปฏิรูปการศึกษาได้

ข้อเสนอแนะ

จากผลการประเมินการปฏิรูปการเรียนรู้ครั้งนี้ มีข้อเสนอแนะดังนี้

1. หน่วยงานทางการศึกษาทุกระดับตั้งแต่ระดับนโยบาย จนถึงระดับสถานศึกษาและครู ควรเน้นการปฏิรูปการเรียนรู้ที่ยึดหลักผู้เรียนสำคัญที่สุดต่อไป โดยระดับนโยบายต้องยืนยันและให้การสนับสนุนกระบวนการเรียนรู้ตามหลักการนี้อย่างจริงจัง ระดับกรมต้องสนับสนุนสถานศึกษา ระดับสถานศึกษาต้องสนับสนุนและส่งเสริมครู ตัวครูเองต้องพัฒนาตัวเองเพื่อให้สามารถดำเนินการตามกระบวนการเรียนรู้ที่ยึดหลักว่าผู้เรียนสำคัญที่สุดได้อย่างถูกต้อง

2. การจัดทำแผนการปฏิรูปการเรียนรู้ในช่วงปี 2545 เป็นต้นไป ในระดับชาติ (โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ) ซึ่งทำงานแทนสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมแห่งชาติ ตามบทเฉพาะกาลของ พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 สามารถนำผลการประเมินนี้ไปใช้ในการกำหนดจำนวนสถานศึกษาและครู ที่ควรได้รับการพัฒนาส่งเสริม โดยการคำนวณค่าใช้จ่ายที่เป็นรูปธรรม ตามสถานการณ์ที่สอดคล้องกับสภาพทางเศรษฐกิจของประเทศ ทั้งนี้โดยยึดสัดส่วนหรือจำนวนที่ได้จากการคาดประมาณของแต่ละกลุ่ม เป็นฐานในการคำนวณส่วนใดระดับปฏิบัติ (ปัจจุบันคือระดับกรม)ให้นำผลการประเมินที่จำแนกในระดับสังกัด เช่นเดียวกับระดับชาติไปใช้ประโยชน์ในการวางแผนของกรม ส่วนระดับสถานศึกษานั้นสามารถ

ใช้ประโยชน์จากผลการประเมินในรายละเอียดที่เกี่ยวกับประเด็นย่อยของการประเมิน ในพิจารณา ส่งเสริมสนับสนุนครูให้ได้รับการพัฒนา ให้สอดคล้องกับสภาพของสถานศึกษาแต่ละแห่ง

3. การประเมินผลการปฏิบัติการเรียนรู้ในทำนองนี้ ในอนาคตควรกำหนดให้มีการตรวจสอบกันเองตั้งแต่ระดับสถานศึกษา สรุปเป็นแต่ละเขตพื้นที่ และเป็นผลรวมในระดับการศึกษาชั้น พื้นฐาน ซึ่งตามกฎหมายแต่ละสถานศึกษาจะต้องมีระดับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา อยู่แล้ว การประเมินทำนองนี้ ควรกำหนดให้เป็นส่วนหนึ่งของการกิจดังกล่าว และสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) สามารถใช้เป็นส่วนหนึ่งของการพิจารณาในการประเมินคุณภาพภายนอกได้

ตารางที่ 5 จำนวนและร้อยละของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามลักษณะของผู้บริหาร
/สถานศึกษา

สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
สังกัด		
สปช.	989	57.8
กรมสามัญฯ	290	16.9
สช.	226	13.2
กรมอาชีวศึกษา	65	3.8
เทศบาล	81	4.7
กรุงเทพฯ	45	2.6
ตชด.	17	1.0
ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	50	2.9
ปริญญาตรี	1,099	64.2
สูงกว่าปริญญาตรี	493	28.8
ไม่ระบุ	71	4.1
วุฒิทางการบริหาร		
มี	880	51.4
ไม่มี	630	36.8
ไม่ระบุ	203	11.8
ประสบการณ์บริหาร		
ไม่เกิน 5 ปี	335	19.6
6-10 ปี	301	17.6
11-15 ปี	297	17.3
16-20 ปี	243	14.2
21-25 ปี	177	10.3
มากกว่า 25 ปี	194	11.3
ไม่ระบุ	166	9.7

ตารางที่ 5 (ต่อ)

สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
จำนวนนักเรียนทั้งหมด		
ไม่เกิน 30 คน	26	1.5
31 - 60 คน	39	2.3
61 - 120 คน	157	9.2
121 - 500 คน	567	33.1
501 - 1,000 คน	374	21.8
1,001 - 2,000 คน	174	10.2
2,001 - 3,000 คน	56	3.3
มากกว่า 3,000 คน	35	2.0
ไม่ระบุ	284	16.6
รวม	1,713	100.00

ตารางที่ 6 จำนวนครู/อาจารย์ที่ร่วมประเมินสถานศึกษาจำแนกตามสังกัด และ
จำนวนครูที่ตอบแบบสอบถามเฉลี่ยต่อโรง

สังกัด	จำนวน สถานศึกษา	จำนวน ครู	เฉลี่ย ต่อโรง
สปช.	946	4,398	4.6
กรมสามัญฯ	288	1,347	4.7
สช.	226	912	4.0
กรมอาชีวศึกษา	53	260	4.9
เทศบาล	78	347	4.4
กทม.	41	193	4.7
ตชด.	17	73	4.3
รวม	1,649	7,530	4.6

ตารางที่ 7 จำนวนและร้อยละของครู/อาจารย์ที่ประเมินกระบวนการเรียนรู้ จำแนกตาม
สังกัด อายุ ประสบการณ์ ระดับการศึกษา วุฒิทางครู และระดับที่สอน

สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
สังกัด		
สปช.	14,320	42.5
กรมสามัญฯ	10,561	31.3
สช.	4,379	13.0
กรมอาชีวศึกษา	1,338	4.0
เทศบาล	1,839	5.5
กทม.	1,129	3.3
ตชด.	147	0.4
อายุ		
ไม่เกิน 30 ปี	5,408	16.1
31-40 ปี	8,901	26.4
41-50 ปี	14,704	43.6
51-60 ปี	3,443	10.2
ไม่ระบุ	1,257	3.7
ประสบการณ์ในการสอน		
ไม่เกิน 5 ปี	5,60	16.6
6-10 ปี	4,730	14.0
11-15 ปี	3,055	9.1
16-20 ปี	5,931	17.6
21-25 ปี	7,596	22.5
มากกว่า 25 ปี	6,800	20.2
ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	2,958	8.8
ปริญญาตรี	27,957	82.9
สูงกว่าปริญญาตรี	1,562	4.6
ไม่ระบุ	1,236	3.7

ตารางที่ 7 (ต่อ)

สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
วุฒิทางครู		
มี	29,039	86.1
ไม่มี	4,680	13.9
ระดับชั้นที่สอน		
ก่อนประถมฯ	3,040	9.0
ประถมศึกษา	14,248	42.3
มัธยมศึกษาตอนต้น	7,610	22.6
มัธยมศึกษาตอนปลาย	7,443	22.1
ไม่ระบุ	1,373	4.0
รวม	33,173	100.0

ตารางที่ 8 จำนวนและร้อยละของนักเรียนที่ร่วมประเมินการปฏิบัติการเรียนรู้ จำแนกตามสังกัด และระดับชั้นที่กำลังศึกษา

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
สังกัดของสถานศึกษา		
สปช.	44,345	57.1
กรมสามัญฯ	14,806	19.1
สช.	9,394	12.1
กรมอาชีวศึกษา	2,755	3.5
เทศบาล	3,793	4.9
กทม.	1,944	2.5
ตชด.	635	0.8
ระดับชั้นที่กำลังศึกษา		
ประถมศึกษา	46,930	60.4
มัธยมศึกษาตอนต้น	19,030	24.5
มัธยมศึกษาตอนปลาย	11,712	15.1
รวม	77,672	100.0

ตารางที่ 9 จำนวนและร้อยละของกรรมการสถานศึกษาและผู้ปกครอง จำแนกตามสถานภาพและสังกัดของสถานศึกษาที่เกี่ยวข้อง

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
สถานภาพ		
กรรมการสถานศึกษา	11,473	25.3
ผู้ปกครองนักเรียน	33,807	74.7
สังกัดของสถานศึกษา		
สปช.	28,126	62.2
กรมสามัญฯ	7,117	15.7
สช.	4,931	10.9
กรมอาชีวศึกษา	1,372	3.0
เทศบาล	2,100	4.6
กทม.	1,168	2.6
ตชด.	466	1.0
รวม	45,280	100.00

ตารางที่ 10 ผลการประเมินการดำเนินงานของสถานศึกษา 9 ด้าน ตามการรับรู้ของผู้บริหาร

การดำเนินงาน	ค่าเฉลี่ย	ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับผลการดำเนินงาน	ลำดับที่
ความพร้อมของสถานศึกษา	73.2	13.6	มาก	4
การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน	71.4	11.2	มาก	5
การส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้	73.6	10.4	มาก	3
การประเมินผลตามแนวใหม่	67.6	14.4	ปานกลาง	8
การสนับสนุนทรัพยากร	65.6	15.4	มาก	9
ความตระหนักในการปฏิรูปการเรียนรู้	83.8	13.8	มาก	1
การพัฒนาบุคลากรในสถานศึกษา	83.0	13.0	มาก	2
การวิจัยในเพื่อพัฒนาการเรียนรู้	70.0	16.8	มาก	6
การพัฒนาชุมชน	68.4	16.4	ปานกลาง	7
รวมทุกด้าน	73.76	12.5	มาก	

ตารางที่ 11 ผลการประเมินการดำเนินงานของสถานศึกษา ตามทัศนะหรือการรับรู้ของครู/อาจารย์

การดำเนินงาน	ค่าเฉลี่ย	ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับของการดำเนินงาน	ลำดับที่
ความพร้อมของสถานศึกษา	70.2	14.6	มาก	3
การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน	67.6	13.2	ปานกลาง	7
การส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้	68.8	12.4	ปานกลาง	6
การประเมินผลตามแนวใหม่	69.2	13.8	ปานกลาง	4
การสนับสนุนทรัพยากร	63.4	16.2	ปานกลาง	9
ความตระหนักเรื่องการปฏิรูปการเรียนรู้	79.2	16.6	มาก	1
การพัฒนาบุคลากรในสถานศึกษา	77.8	16.0	มาก	2
การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้	69.0	17.0	ปานกลาง	5
การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน	63.6	15.6	ปานกลาง	8
รวมทุกด้าน	70.5	15.0	มาก	

ตารางที่ 12 ผลการประเมินกระบวนการเรียนรู้ของครู/อาจารย์ในสถานศึกษา

การดำเนินงาน/การปฏิบัติ	ค่าเฉลี่ย	ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับของการดำเนินงาน	ลำดับที่
ความพร้อมของครูผู้สอน	80.0	9.2	มาก	1
กระบวนการเรียนรู้ตามแนวปฏิรูปฯ	77.4	11.0	มาก	3
การประเมินผลแนวใหม่	71.6	12.4	มาก	4
การพัฒนาตนเอง	78.2	14.2	มาก	2
การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้	63.6	16.4	ปานกลาง	5
รวมทุกด้าน	74.2	12.6	มาก	

ตารางที่ 13 ผลการประเมินตามการรับรู้ของกรรมการสถานศึกษา และผู้ปกครองของนักเรียน เกี่ยวกับการดำเนินงานของสถานศึกษาและนักเรียน

การดำเนินงาน	ค่าเฉลี่ย	ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับของการดำเนินงาน	ลำดับที่
ความพร้อมของสถานศึกษา	70.4	14.0	มาก	3
การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน	67.4	13.6	ปานกลาง	6
การส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้	68.8	13.4	ปานกลาง	5
กระบวนการเรียนการสอนของครู	72.2	12.6	มาก	1
การสนับสนุนทรัพยากร	69.8	17.6	ปานกลาง	4
การประเมินผลแนวใหม่	71.8	15.2	มาก	2
การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน	63.6	15.8	ปานกลาง	7
รวมทุกด้าน	70.9	14.6	มาก	

ตารางที่ 14 ผลการประเมินของกลุ่มนักเรียน เกี่ยวกับการปฏิรูปการเรียนรู้

การดำเนินงาน/ผล	ค่าเฉลี่ย	ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับของการดำเนินงาน	ลำดับที่
ความพร้อมของสถานศึกษา	75.6	15.8	มาก	3
กระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้รับ	76.0	13.6	มาก	4
ความพร้อมของทรัพยากร	78.2	18.2	มาก	2
การประเมินผลแนวใหม่	78.6	15.4	มาก	1
คุณลักษณะของผู้เรียน	72.6	9.8	มาก	5
รวม	74.9	14.5	มาก	

ตารางที่ 15 ผลการสังเคราะห์จากผลการประเมินของกลุ่มต่างๆ

รายการที่ประเมิน	กลุ่มผู้ประเมิน						ลำดับที่
	ผู้บริหาร	ครู * (1)	ครู * (2)	กก.รร./ผู้ปกครอง	นักเรียน	(เฉลี่ย)	
ความพร้อมของสถานศึกษา	73.2	70.2		70.2	75.6	72.3	5
ความพร้อมของครู			80.0	67.4		73.7	4
การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน	71.4	67.6		67.4		68.8	8
การส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้จากสถานศึกษา	73.6	68.8		68.8		70.4	6
การปฏิบัติการสอนตามแนวปฏิรูปการเรียนรู้			77.4	72.2	76.0	75.2	3
การสนับสนุนด้านทรัพยากร	65.6	63.4		69.8	78.2	69.2	10
ความตระหนักของผู้บริหารในการปฏิรูปการเรียนรู้	83.8	79.2				81.5	1
การประเมินผลแนวใหม่	67.6	69.2	71.6	71.8	72.8	70.6	7
การพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา	83.0	77.8	78.2			79.7	2
การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้	70.0	69.0	63.6			67.5	9
การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน	68.4	63.6		65.6		65.9	11
ผลที่ผู้เรียนได้รับ					72.6	72.6	12

* ครู (1) คือ ครูที่ร่วมประเมินสถานศึกษา

** ครู (2) คือ ครูที่ปฏิบัติการสอนทั้งหมดที่ประเมินกระบวนการเรียนรู้ (ประเมินตนเอง)

ตารางที่ 16 ผลการประเมินการดำเนินงานปฏิรูปการเรียนรู้ของสถานศึกษา จำแนกตามสังกัด

การดำเนินงาน	ค่าเฉลี่ย	ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับของการดำเนินงาน	ลำดับที่
สปช.	69.91	11.10	ปานกลาง	4
กรมสามัญฯ	66.92	11.49	ปานกลาง	5
สช.	72.94	11.38	มาก	1
กรมอาชีวศึกษา	66.33	12.27	ปานกลาง	7
เทศบาล	70.46	10.90	มาก	3
กทม.	71.97	9.62	มาก	2
ตชด.	66.45	11.14	ปานกลาง	6
รวมทุกสังกัด	69.70	11.34	ปานกลาง	

ตารางที่ 17 ร้อยละของสถานศึกษาและจำนวนสถานศึกษา(จากการคาดประมาณ) จำแนกตามประเด็นและระดับของการดำเนินงานตามแนวการปฏิรูปการเรียนรู้

เรื่อง/ประเด็นที่ประเมิน	ระดับการประเมิน				
	น้อยมาก	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
1. ความพร้อมของสถานศึกษา	-	0.1	39.3	59.5	1.1
	-	(38)	(14,927)	(22,599)	(418)
2. การส่งเสริมการปฏิรูปการเรียนรู้	-	0.4	63.0	36.0	0.2
	-	(152)	(24,042)	(13,712)	(76)
3. การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน	-	0.3	56.6	42.9	0.2
	-	(120)	(22,640)	(17,160)	(80)
4. การสนับสนุนทรัพยากร	-	0.2	31.2	68.2	0.8
	-	(76)	(11,774)	(25,828)	(304)
5. ความตระหนักเรื่องการปฏิรูปการเรียนรู้	0.1	0.2	13.0	70.5	16.2
	(38)	(76)	(4,938)	(26,777)	(6,153)
6. การพัฒนาบุคลากร	-	-	8.7	84.7	6.6
	-	-	(3,304)	(32,171)	(2,507)

ตารางที่ 17 (ต่อ)

เรื่อง/ประเด็นที่ประเมิน	ระดับการประเมิน				
	น้อย มาก	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด
7. การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อ	-	2.5	58.8	38.5	0.2
	-	(950)	(22,257)	(14,699)	(76)
8. กระบวนการเรียนรู้อ (การสอน)	-	-	24.9	75.0	0.1
	-		(9,457)	(28,487)	(38)
9. การประเมินผลแนวใหม่	-	-	36.4	63.5	0.1
	-		(13,825)	(24,119)	(38)
10. การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน	-	3.2	65.8	30.9	0.1
	-	(1,216)	(24,992)	(11,736)	(38)
รวมทุกด้าน	-	-	43.8	56.2	-
	-	-	(16,636)	(21,346)	-

ตารางที่ 18 ผลการประเมินการดำเนินงานปฏิบัติการเรียนรู้อ ของครู/อาจารย์ จำแนกตามสังกัด

การดำเนินงาน	ค่าเฉลี่ย	ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับของการดำเนินงาน	ลำดับที่
สปช.	73.97	9.49	มาก	4
กรมสามัญฯ	73.60	10.02	มาก	6
สช.	74.84	9.55	มาก	1
กรมอาชีวศึกษา	73.37	10.02	มาก	7
เทศบาล	74.31	9.50	มาก	3
กทม.	74.77	8.81	มาก	2
ตชด.	73.82	10.00	มาก	5
รวมทุกสังกัด	73.99	9.68	มาก	

ตารางที่ 19 ร้อยละของครู และจำนวนครู (จากการคาดประมาณ) จำแนกตามประเด็นของการดำเนินงานและระดับของผลการดำเนินงานตามแนวปฏิบัติการเรียนรู้

เรื่อง/ประเด็นที่ประเมิน	ระดับการประเมิน				
	น้อยมาก	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด*
ความพร้อมของครู	.02 (100)	0.2 (1,150)	17.1 (99,050)	71.2 (409,500)	11.5 (66,200)
กระบวนการเรียนรู้	.03 (200)	0.8 (4,600)	25.4 (146,200)	62.1 (357,760)	11.7 (67,400)
การประเมินผลแนวใหม่	.02 (1,150)	4.7 (27,100)	43.3 (249,400)	45.8 (263,800)	6.0 (34,550)
การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้	2.1 (12,100)	15.5 (89,300)	49.6 (285,700)	28.5 (163,600)	4.4 (25,300)
การพัฒนาตนเอง	0.1 (600)	1.1 (6,300)	26.1 (150,400)	53.1 (305,800)	19.6 (112,900)
รวมทุกด้าน	.0027 (1,700)	0.7 (4,000)	33.7 (192,400)	60.1 (346,200)	5.5 (31,700)

* เทียบได้กับมาตรฐานแบบของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ

ตารางที่ 20 ผลการประเมินผลที่ผู้เรียนได้รับจากการปฏิบัติการเรียนรู้ จำแนกตามสังกัด

การดำเนินงาน	ค่าเฉลี่ย	ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับของการดำเนินงาน	ลำดับที่
สปช.	71.88	9.88	มาก	6
กรมสามัญฯ	73.52	9.33	มาก	2
สช.	73.88	10.10	มาก	1
กรมอาชีวศึกษา	72.97	9.82	มาก	3
เทศบาล	72.73	10.07	มาก	4
กทม.	72.46	9.95	มาก	5
ตชด.	69.63	9.29	ปานกลาง	7
รวมทุกสังกัด	72.51	9.83	มาก	

ตารางที่ 21 ร้อยละของนักเรียน และจำนวนนักเรียน (จากการคาดประมาณ) จำแนกตาม ประเด็นของการประเมินและผลการประเมินในด้านผลที่ผู้เรียนได้รับจากการ ปฏิรูปการเรียนรู้

ประเด็นการประเมิน	ผลการประเมิน				
	น้อยมาก	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
กระบวนการเรียนรู้ที่ยึด ผู้เรียนสำคัญที่สุด	.03 (30,000)	4.0 (400,000)	34.6 (3,460,000)	48.7 (4,870,000)	12.4 (1,240,000)
การประเมินผลแนวใหม่	1.0 (100,000)	10.0 (1,030,000)	43.6 (4,350,000)	36.8 (3,670,000)	8.5 (850,000)
คุณลักษณะของผู้เรียน	.03 (3,000)	1.3 (130,000)	41.9 (4,190,000)	53.4 (5,347,000)	3.3 (330,000)
รวม 3 ด้าน	-	0.7 (70,000)	39.0 (4,350,000)	56.8 (5,670,000)	3.5 (350,000)

ตารางที่ 22 ร้อยละของสถานศึกษา จำแนกตามระดับการปฏิรูปการเรียนรู้ เปรียบเทียบ ระหว่างปี 2543 กับปี 2544

สังกัด	ปีที่ ประเมิน	ระดับของการปฏิรูปการเรียนรู้				
		1	2	3	4	5
สนง.คณะกรรมการ การประถมศึกษาแห่งชาติ	พ.ศ. 2543	4.0	19.9	39.9	25.6	10.6
	พ.ศ. 2544	5.6	20.9	44.7	21.6	7.2
	เพิ่ม/ลด	1.6	1.0	4.8	-4.0	-3.4
กรมสามัญศึกษา	พ.ศ. 2543	5.6	28.7	49.0	14.3	2.4
	พ.ศ. 2544	3.2	28.7	53.2	12.6	2.3
	เพิ่ม/ลด	-2.4	0	4.3	-1.7	-0.1
สนง.คณะกรรมการ การศึกษาเอกชน	พ.ศ. 2543	7.6	28.7	41.4	13.4	8.9
	พ.ศ. 2544	4.9	12.1	52.6	24.7	5.7
	เพิ่ม/ลด	-2.7	-16.6	11.2	11.3	-3.2

ตารางที่ 22 (ต่อ)

สังกัด	ปีที่ ประเมิน	ระดับของการปฏิบัติการเรียนรู้				
		1	2	3	4	5
กรมอาชีวศึกษา	พ.ศ. 2543	14.7	42.2	36.7	5.5	0.9
	พ.ศ. 2544	8.3	18.1	58.3	13.9	1.4
	เพิ่ม/ลด	-6.4	-14.1	21.6	8.4	0.5
เทศบาล	พ.ศ. 2543	-	4.8	47.6	33.3	14.3
	พ.ศ. 2544	6.7	11.2	52.8	21.3	7.9
	เพิ่ม/ลด	6.7	6.4	5.2	-12.0	-6.4
กรุงเทพมหานคร	พ.ศ. 2543	-	9.1	42.4	39.4	9.1
	พ.ศ. 2544	2.0	7.8	64.7	23.6	2.0
	เพิ่ม/ลด	2.0	-1.3	22.3	-15.8	-7.1
กองบัญชาการ ตำรวจตระเวนชายแดน	พ.ศ. 2543	21.1	21.1	31.6	21.1	5.3
	พ.ศ. 2544	12.0	16.0	48.0	16.0	8.0
	เพิ่ม/ลด	-9.1	-5.1	16.4	-5.1	2.7
รวมทุกสังกัด	พ.ศ. 2543	5.7	23.3	41.1	21.3	8.6
	พ.ศ. 2544	5.3	20.0	48.9	20.1	5.8
	เพิ่ม/ลด	-0.4	-3.3	7.8	-1.2	-2.8

ตารางที่ 23 ร้อยละของครู/อาจารย์ จำแนกตามระดับการปฏิบัติการเรียนรู้ เปรียบเทียบ
ระหว่างปี 2543 กับปี 2544 เป็นรายสังกัด

สังกัด	ปีที่ ประเมิน	ระดับของการปฏิบัติการเรียนรู้				
		1	2	3	4	5
สนง.คณะกรรมการ การประถมศึกษาแห่งชาติ	พ.ศ. 2543	7.0	19.1	34.7	34.7	4.5
	พ.ศ. 2544	6.0	25.8	38.5	23.2	6.5
	เพิ่ม/ลด	-1.0	6.7	3.8	-11.5	2.0
กรมสามัญศึกษา	พ.ศ. 2543	10.8	24.1	35.0	27.7	2.6
	พ.ศ. 2544	6.8	25.2	38.3	22.2	7.5
	เพิ่ม/ลด	-4.0	1.1	3.3	-5.5	4.9
สนง.คณะกรรมการ การศึกษาเอกชน	พ.ศ. 2543	8.9	24.6	36.1	28.0	2.3
	พ.ศ. 2544	4.0	24.4	37.7	25.6	8.3
	เพิ่ม/ลด	-4.9	-0.2	1.6	-2.4	6.0
กรมอาชีวศึกษา	พ.ศ. 2543	15.0	29.3	34.8	19.5	1.4
	พ.ศ. 2544	5.8	27.2	35.5	24.6	6.9
	เพิ่ม/ลด	-9.2	-2.1	0.7	5.1	5.5
เทศบาล	พ.ศ. 2543	14.0	25.0	37.5	20.5	3.0
	พ.ศ. 2544	5.8	22.9	39.6	24.4	7.2
	เพิ่ม/ลด	-8.2	-2.1	2.1	3.9	4.2
กรุงเทพมหานคร	พ.ศ. 2543	5.5	18.8	34.2	37.7	3.8
	พ.ศ. 2544	4.1	24.1	40.2	25.8	5.8
	เพิ่ม/ลด	-1.4	5.3	6.0	-11.9	2.0
กองบัญชาการ ตำรวจตระเวนชายแดน	พ.ศ. 2543	4.4	14.1	35.5	41.3	4.7
	พ.ศ. 2544	7.5	25.2	31.1	32.6	3.4
	เพิ่ม/ลด	3.1	11.1	-4.4	-8.7	1.3
รวมทุกสังกัด	พ.ศ. 2543	8.6	21.3	34.9	31.6	3.6
	พ.ศ. 2544	5.9	25.3	38.3	23.4	7.1
	เพิ่ม/ลด	2.7	4.0	3.4	-8.2	3.5

ตารางที่ 24 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านต่าง ๆ กับผลที่ผู้เรียนได้รับ

ปัจจัย/ตัวแปร	ค่าสหสัมพันธ์	ระดับนัยสำคัญ	ระดับความสัมพันธ์
เกี่ยวกับสถานศึกษา			
สังกัด – สนง.คณะก.ก.การประถมศึกษาแห่งชาติ	-.1564	.000	ต่ำมาก
- กรมสามัญศึกษา	.0914	.000	ต่ำมาก
- สนง.นคณะก.ก.การศึกษาเอกชน	.1099	.000	ต่ำมาก
- กรมอาชีวศึกษา	.0307	.218	ไม่มี
- เทศบาล	.0158	.526	ไม่มี
- กรุงเทพมหานคร	.0100	.687	ไม่มี
- กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน	-.0375	.132	ไม่มี
จำนวนนักเรียนทั้งหมด	.0326	.260	ไม่มี
สัดส่วนของครู/อาจารย์ที่จบระดับปริญญาตรี	-.0053	.845	ไม่มี
ความพร้อมของสถานศึกษา	.3161	.000	ต่ำ
เกี่ยวกับผู้บริหารสถานศึกษาและการบริหาร			
อายุ	.0128	.642	ไม่มี
ประสบการณ์ในการบริหาร	-.0056	.840	ไม่มี
ระดับการศึกษา	.0274	.321	ไม่มี
วุฒิทางการบริหาร	.0198	.485	ไม่มี
ความตระหนักในการปฏิบัติการเรียนรู้	.2256	.000	ต่ำ
การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน	.3006	.000	ต่ำ
การสนับสนุนทรัพยากรเพื่อการปฏิบัติการเรียนรู้	.2950	.000	ต่ำ
การพัฒนาบุคลากรในสถานศึกษา	.1247	.000	ต่ำมาก
ความร่วมมือกับชุมชน	.2752	.000	ต่ำ
การสนับสนุนกระบวนการเรียนรู้	.3165	.000	ต่ำ
ที่เกี่ยวกับครูและกระบวนการเรียนรู้			
อายุเฉลี่ยของครู	-.0334	.207	ไม่มี
ประสบการณ์เฉลี่ยของครู/อาจารย์	.0033	.901	ไม่มี
ระดับการศึกษาเฉลี่ย	.0629	.017	ต่ำมาก

ระดับชั้นที่สอน (เฉลี่ย)

.1022

.000

ต่ำมาก

ตารางที่ 24 (ต่อ)

ปัจจัย/ตัวแปร	ค่าสหสัมพันธ์	ระดับนัยสำคัญ	ระดับความสัมพันธ์
เกี่ยวกับครูและกระบวนการเรียนรู้ (ต่อ)			
จำนวนนักเรียนที่สอนทั้งหมดโดยเฉลี่ย	.1443	.000	ต่ำมาก
ความพร้อมของครู	.3133	.000	ต่ำ
การพัฒนาตนเอง	.2652	.000	ต่ำ
กระบวนการสอนที่ยืดหยุ่นกว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด	.5774	.000	ปานกลาง
การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้	.2397	.000	ต่ำ
การประเมินผลแนวใหม่	.4208	.000	ปานกลาง

ตารางที่ 25 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ โดยให้ผลที่ผู้เรียนได้รับเป็นตัวแปรเกณฑ์ และใช้ปัจจัยหรือตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับตัวแปรเกณฑ์ (ผลที่ผู้เรียนได้รับ)

ปัจจัย/ตัวแปร	R	R ²	R ² ที่เพิ่ม	สปส.ถดถอยในรูปของ		t	Sig. t
				คะแนนดิบ	มาตรฐาน		
กระบวนการเรียนรู้	.5774	.3334	.3334	.5041	.6979	28.368	.0000
ระดับชั้นที่สอน	.6851	.4693	.1359	.0977	.2926	9.208	.0000
ความพร้อมของครู	.6981	.4874	.0180	.0911	.1097	4.615	.0000
สังกัดกรมสามัญศึกษา	.7023	.4933	.0053	.0880	.1365	4.390	.0000
สถานศึกษาเอกชน	.7079	.5011	.0078	.0616	.0819	3.771	.0002
การส่งเสริมการเรียนรู้	.7099	.5040	.0029	.0396	.0629	2.551	.0109
ค่าคงที่				.0895		10.640	.0000

Adjusted R² = .5014

Over all F = 190.540

Sig. F = .0000

ตารางที่ 25 การแบ่งองค์ประกอบย่อยของการปฏิรูปการเรียนรู้ จากข้อคำถามในแบบสอบถาม
แต่ละฉบับ

รายการที่ประเมิน	ข้อคำถามในแบบสอบถาม			
	ฉบับที่ 1, 2	ฉบับที่ 3	ฉบับที่ 4	ฉบับที่ 5
ความพร้อมของสถานศึกษา	4-6	-	1, 2, 3	24-26
ความพร้อมของครู	-	3, 5-9	-	-
การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน	1, 10, 18, 25-29	-	6, 7, 16, 20	-
การส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้	3, 11, 12-17, 19, 20, 30	-	10-13, 17- 19	-
การปฏิบัติการสอนตามแนวปฏิรูป การเรียนรู้ของครู	-	1, 2, 11-27	22-29	17-19, 21
การสนับสนุนด้านทรัพยากร	7	-	4	23
ความตระหนักของผู้บริหารในการ ปฏิรูปการเรียนรู้	2	-	-	-
การประเมินผลแนวใหม่	22-24	18-35	14, 15	20, 22
การพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา/ตัวเอง	9	4	-	-
การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้	21	10	-	-
การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน	31	-	9,21	-
ผลที่ผู้เรียนได้รับ	-	-	-	1-16

ฉบับที่ 1

แบบสอบถามผู้บริหารเกี่ยวกับสถานศึกษา

คำชี้แจง การสำรวจครั้งนี้ มีความประสงค์จะทราบสถานภาพการเรียนการสอนของสถานศึกษา ระดับการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน คำตอบหรือข้อมูลที่ได้นำไปใช้ประโยชน์ในการวางแผนการปฏิรูปการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ ตามแนว
พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 โดยข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามนี้ จะไม่มีผลในทางที่จะ
เป็นโทษแก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือสถานศึกษาใด ตรงกันข้าม คำตอบที่ตรงกับความเป็นจริง จะเป็นประโยชน์
ต่อการพัฒนาครู/อาจารย์ ผู้บริหารและสถานศึกษาในอนาคต ดังนั้น จึงขอให้ท่านให้ข้อมูลที่ตรงกับความเป็นจริง
ให้มากที่สุด

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับการปฏิบัติของท่าน โดยคำนึงถึงสภาพจริงให้มากที่สุด

การปฏิบัติ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. บุคลากรของโรงเรียน ผู้ปกครอง และคณะกรรมการสถานศึกษา ร่วมกันวางแผนและกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาการเรียนการสอน					
2. ในการประชุมครูแต่ละครั้งผู้บริหารย้ำกับครูว่ากระบวนการเรียนการสอนต้องให้ความรู้คู่คุณธรรม					
3. โรงเรียนมีการจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการปฏิรูปการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ					
4. โรงเรียนมีสิ่งแวดล้อมสวยงาม ร่มรื่น สะอาด และมีความเป็นระเบียบ					
5. โรงเรียนมี น้ำดื่ม น้ำใช้ อาหาร ที่สะอาด ถูกอนามัย					
6. โรงเรียนมีอาคารเรียน โรงอาหาร ห้องสมุด สนามเด็กเล่น อย่างเพียงพอ					
7. โรงเรียนมีสื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสมและเอื้อต่อการเรียนรู้					
8. โรงเรียนมีปัญหาอบายมุขและความรุนแรง เช่น มียาเสพติด เล่นการพนัน มีการข่มขู่ ฯลฯ					
9. โรงเรียนส่งเสริมสนับสนุนให้ครูได้พัฒนาตนเองด้านการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอย่างต่อเนื่อง					
10. โรงเรียนจัดให้มีระบบการนิเทศติดตามการดำเนินงานของครูอย่างเหมาะสม					
11. ผู้บริหารโรงเรียนให้ขวัญกำลังใจแก่ครูที่เอาใจใส่การเรียน					

การสอน					
การปฏิบัติ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
12. โรงเรียนมีการจัดทำสาระของหลักสูตรเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่น ชุมชน และสังคม					
13. โรงเรียนส่งเสริมกิจกรรมที่ปลูกฝังให้ผู้เรียนรักและเห็นคุณค่าของวัฒนธรรมท้องถิ่น วัฒนธรรมไทย และทรัพยากรธรรมชาติ					
14. โรงเรียนส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะกระบวนการคิดวิเคราะห์และลงมือปฏิบัติจริง					
15. โรงเรียนส่งเสริมการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้มีประสบการณ์ในการประยุกต์ความรู้มาใช้ในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน					
16. โรงเรียนส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนเลือกทำกิจกรรมตามความสามารถ ความถนัด และความสนใจของตนเอง					
17. โรงเรียนจัดกิจกรรมส่งเสริมให้ผู้เรียนรักการอ่าน ค้นคว้าหาความรู้จากแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ ในชุมชน					
18. โรงเรียนเปิดโอกาสให้สถานประกอบการ องค์กรชุมชน และองค์กรอื่น ๆ มีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน และประเมินผลงานของโรงเรียน					
19. โรงเรียนมีกิจกรรมที่ปลูกฝังให้ผู้เรียนมีคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เช่น มีวินัย ความรับผิดชอบ ซื่อสัตย์ ซын อดทน ฯลฯ					
20. โรงเรียนสนับสนุนให้ครูจัดกิจกรรมให้เกิดการเรียนรู้ได้ทุกเวลา และทุกสถานที่					

21. โรงเรียนสนับสนุนให้ครูรวบรวม วิเคราะห์และสังเคราะห์ ข้อมูลเกี่ยวกับผู้เรียน เพื่อนำไปปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนการสอน อย่างเป็นระบบ(วิจัยในชั้นเรียนอย่างง่าย ๆ)					
22. โรงเรียนเปิดโอกาสให้ผู้เรียน ผู้ปกครอง และชุมชนมีส่วนร่วม ในการประเมินผลการเรียนรู้					
23. โรงเรียนรายงานผลการเรียนของผู้เรียนให้ผู้ปกครองและ ชุมชนทราบ					
24. โรงเรียนใช้วิธีการที่หลากหลายในการคัดเลือกผู้เรียนเข้า ศึกษาต่อ					
25. โรงเรียนเผยแพร่ประชาสัมพันธ์การดำเนินงานให้ผู้ปกครอง และชุมชนทราบอย่างต่อเนื่อง					
26. โรงเรียนส่งเสริมให้มีการพบปะระหว่างผู้ปกครอง และครูเพื่อการ พัฒนาผู้เรียนให้เต็มศักยภาพ					
27. โรงเรียนส่งเสริมให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วม/ช่วยเหลือการเรียนรู้ ของผู้เรียนที่บ้าน					
28. โรงเรียนเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามาใช้ประโยชน์จากทรัพยากร ของโรงเรียนได้					

การปฏิบัติ	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
29. โรงเรียนส่งเสริมสนับสนุนให้มีแหล่งเรียนรู้ในชุมชน					
30. โรงเรียนใช้ภูมิปัญญาในท้องถิ่นมาเป็นประโยชน์ในการจัด การเรียนการสอน					
31. โรงเรียนส่งเสริมการจัดการแสวงหาความรู้ ข้อมูลข่าวสารเพื่อ พัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพ ปัญหา ทรัพยากร และ ความต้องการของชุมชน					

ข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับสถานศึกษา

ชื่อสถานศึกษา..... จังหวัด.....

สังกัดของสถานศึกษา

- (1) สปช.   (2) กรมสามัญศึกษา   (3) สช.   (4) กรมอาชีวศึกษา
 (5) เทศบาล   (6) กรุงเทพมหานคร   (7) ทบวงมหาวิทยาลัย
 (8) สถาบันราชภัฏ   (9) ตชด.   (0) อื่นๆ (ระบุ) .....

สถานศึกษาแห่งนี้ มีครู/อาจารย์แยกตามระดับวุฒิการศึกษา ดังนี้

ต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน..... คน

ปริญญาตรี จำนวน..... คน

สูงกว่าปริญญาตรี จำนวน..... คน

สถานศึกษาแห่งนี้ มีนักเรียนรวมทุกระดับ รวม .....คน

เกี่ยวกับตัวท่าน

อายุ ..... ปี

ประสบการณ์ในการเป็นผู้บริหาร (ทุกแห่ง) รวม..... ปี

ระดับการศึกษาสูงสุด

- (1) ต่ำกว่าปริญญาตรี   (2) ปริญญาตรี   (3) สูงกว่าปริญญาตรี

วุฒิทางการบริหาร

- (1) มี   (2) ไม่มี

ฉบับที่ 2

แบบสอบถามครู/อาจารย์เกี่ยวกับสถานศึกษา

คำชี้แจง การสำรวจครั้งนี้ มีความประสงค์จะทราบสภาพการเรียนการสอนของสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน คำตอบหรือข้อมูลที่ได้ จะนำไปใช้ประโยชน์ในการวางแผนการปฏิบัติการเรียนรู้ ตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 โดยข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามนี้ จะไม่มีผลในทางที่จะเป็นโทษแก่ผู้หนึ่งผู้ใด ตรงกันข้าม คำตอบที่ตรงกับความเป็นจริง จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาครู/อาจารย์ ผู้บริหาร และสถานศึกษาในอนาคต ดังนั้น จึงขอให้ท่านให้ข้อมูลที่ตรงกับความเป็นจริงให้มากที่สุด

ในการตอบแบบสอบถาม โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับสภาพที่เป็นจริงให้มากที่สุด

รายการ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. บุคลากรของโรงเรียน ผู้ปกครอง และคณะกรรมการสถานศึกษา ร่วมกันวางแผนและกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาการเรียนการสอน					
2. ในการประชุมครูแต่ละครั้งผู้บริหารย้ำกับครูว่ากระบวนการเรียนการสอนต้องให้ความรู้คุณธรรม					
3. โรงเรียนมีการจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศอย่างเป็นระบบเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติการเรียนรู้					
4. โรงเรียนมีสิ่งแวดล้อมสวยงาม ร่มรื่น สะอาด และมีความเป็นระเบียบ					
5. โรงเรียนมี น้ำดื่ม น้ำใช้ อาหาร ที่สะอาด ถูกอนามัย					
6. โรงเรียนมีอาคารเรียน โรงอาหาร ห้องสมุด สนามเด็กเล่นอย่างเพียงพอ					
7. โรงเรียนมีสื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสมและเอื้อต่อการเรียนรู้					
8. โรงเรียนปลอดจากปัญหาเกี่ยวกับการเล่นการพนัน การข่มขู่ หรือการติดยา/สารเสพติด ฯลฯ ของนักเรียน					
9. โรงเรียนส่งเสริมสนับสนุนให้ครูได้พัฒนาตนเองด้านการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอย่างต่อเนื่อง					
10. โรงเรียนจัดให้มีระบบการนิเทศติดตามการดำเนินงานของครูอย่างเหมาะสม					
11. ผู้บริหารโรงเรียนให้ขวัญกำลังใจแก่ครูที่เอาใจใส่การเรียนการสอน					
12. โรงเรียนมีการจัดทำสารของหลักสูตรเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่น ชุมชน และสังคม					

การปฏิบัติ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
13. โรงเรียนส่งเสริมกิจกรรมที่ปลูกฝังให้ผู้เรียนรักและเห็นคุณค่าของวัฒนธรรมท้องถิ่น วัฒนธรรมไทย และทรัพยากรธรรมชาติ					
14. โรงเรียนส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะกระบวนการคิดวิเคราะห์และลงมือปฏิบัติจริง					
15. โรงเรียนส่งเสริมการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้มีประสบการณ์ในการประยุกต์ความรู้มาใช้ในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน					
16. โรงเรียนส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนเลือกทำกิจกรรมตามความสามารถ ความถนัด และความสนใจของตน					
17. โรงเรียนจัดกิจกรรมส่งเสริมให้ผู้เรียนรักการอ่าน ค้นคว้าหาความรู้จากแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ ในชุมชน					
18. โรงเรียนเปิดโอกาสให้สถานประกอบการ องค์กรชุมชน และองค์กรอื่น ๆ มีส่วนร่วมในการพัฒนาสาระหลักสูตร จัดการเรียนการสอน และประเมินผลงานของโรงเรียน					
19. โรงเรียนสนับสนุนให้ครูจัดกิจกรรมให้เกิดการเรียนรู้ได้ทุกเวลา และทุกสถานที่					
20. โรงเรียนสนับสนุนให้ครูรวบรวม วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับผู้เรียน เพื่อนำไปปรับปรุง และพัฒนาการจัดการเรียนการสอน อย่างเป็นระบบ (วิจัยในชั้นเรียนอย่างง่าย ๆ)					25
21. โรงเรียนเปิดโอกาสให้ผู้เรียน ผู้ปกครอง และชุมชนมีส่วนร่วมในการประเมินผลการเรียนรู้					
22. โรงเรียนรายงานผลการเรียนของผู้เรียนให้ผู้ปกครองและชุมชนทราบ					
23. โรงเรียนใช้วิธีการที่หลากหลายในการรับผู้เรียนเข้าศึกษาต่อ					
24. โรงเรียนเผยแพร่ประชาสัมพันธ์การดำเนินงานให้ผู้ปกครอง และชุมชนทราบอย่างต่อเนื่อง					
25. โรงเรียนส่งเสริมให้มีการพบปะระหว่างผู้ปกครอง และครู เพื่อการพัฒนาผู้เรียนให้เต็มศักยภาพ					
26. โรงเรียนส่งเสริมให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วม/ช่วยเหลือการเรียนรู้อของผู้เรียนที่บ้าน					
27. โรงเรียนเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามาใช้ประโยชน์จากทรัพยากรของโรงเรียนได้					
28. โรงเรียนส่งเสริมสนับสนุนให้มีแหล่งเรียนรู้ในชุมชน					
29. โรงเรียนใช้ภูมิปัญญาในท้องถิ่นมาเป็นประโยชน์ในการจัดการเรียนการสอน					

การปฏิบัติ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
30. โรงเรียนส่งเสริมการจัดการแสวงหาความรู้ ข้อมูลข่าวสารเพื่อพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหา ทรัพยากร และความต้องการของชุมชน					
31. โรงเรียนจัดให้มีกิจกรรมแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ร่วมกับชุมชน					

ชื่อสถานศึกษา.....จังหวัด.....

ฉบับที่ 3

แบบสอบถามครู/อาจารย์เกี่ยวกับการเรียนการสอน

คำชี้แจง การสำรวจครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบสถานภาพการเรียนการสอนของครู/อาจารย์ ที่สอนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน คำตอบที่ได้จะนำไปใช้ประโยชน์ในการวางแผนการปฏิบัติการเรียนรู้ ตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 โดยข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามนี้ จะไม่มีผลในทางที่จะเป็นโทษแก่ผู้หนึ่งผู้ใด ตรงกันข้าม คำตอบที่ตรงกับความเป็นจริงจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาครู/อาจารย์ทุกคนในอนาคต ดังนั้น จึงขอให้ท่านให้ข้อมูลที่ตรงกับความเป็นจริงให้มากที่สุด

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับการปฏิบัติของท่าน โดยคำนึงถึงสภาพจริงให้มากที่สุด

การปฏิบัติ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. มีความรักและเมตตาต่อผู้เรียน เอาใจใส่ดูแล เอื้ออาทรกับทุกข์สุขของผู้เรียน					
2. ประพฤติและปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีตามกรอบศีลธรรมและวัฒนธรรมไทย					
3. มีความรับผิดชอบและตรงต่อเวลา					
4. ใฝ่รู้ ใฝ่ศึกษาเพื่อพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องและทันเหตุการณ์					
5. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการจัดการเรียนการสอน					
6. มีความเชื่อว่าผู้เรียนทุกคนมีศักยภาพ สามารถพัฒนาตนเองได้โดยวิธีการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน					
7. มีความเชื่อว่าการจัดการเรียนการสอนเป็นการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างครูและผู้เรียน					
8. ยอมรับความคิดเห็นและความสามารถของผู้อื่น สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข					
9. มีความเชื่อว่าในบางเรื่องผู้เรียนมีความรู้ความสามารถดีกว่าครูผู้สอน					
10. รวบรวม วิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อมูลของผู้เรียน บันทึกไว้เป็นหลักฐาน เพื่อวางแผนปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ (วิจัยในชั้นเรียนอย่างง่าย ๆ)					
11. เปิดโอกาสให้ผู้เรียน สถานประกอบการ/ชุมชน/ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนการเรียนการสอน					

การปฏิบัติ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
12. จัดทำแผนการเรียนการสอน โดยมีการวิเคราะห์หลักสูตร วิเคราะห์ผู้เรียน ปรับเนื้อหาให้เชื่อมโยงกับชีวิตจริง					
13. เตรียมกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับ เพื่อนนักเรียน กับครู กับบุคคลอื่น และกับสิ่งแวดล้อม หรือสื่อ การเรียนรู้อื่น ๆ					
14. เตรียมการจัดการเรียนการสอน โดยผสมผสานระหว่าง กระบวนการเรียนรู้และสาระความรู้ด้านต่าง ๆ ให้ได้สัดส่วน สมดุลกัน					
15. ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทุกวิชามีการปลูกฝัง คุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เช่น ความเมตตา กรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เป็นต้น					
16. จัดสิ่งแวดล้อม บรรยากาศ รวมทั้งอำนวยความสะดวกเพื่อ ให้ผู้เรียนมีความรอบรู้และเกิดการเรียนรู้					
17. ใช้วิธีการกระตุ้น ได้รับความสนใจผู้เรียนแต่ละคนอย่างเหมาะสม					
18. ใช้สื่อ-อุปกรณ์ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริง					
19. จัดกิจกรรมนอกห้องเรียนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และได้ ประสบการณ์เพิ่มเติม เช่น จัดให้มีกิจกรรมชมรม ชุมนุม กิจกรรมในโอกาสต่าง ๆ นอกเหนือจากชั่วโมงเรียนปกติ					
20. ฝึกให้ผู้เรียนสามารถประยุกต์ความรู้ไปใช้เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดปัญหา และสามารถแก้ไขปัญหาในชีวิตประจำวันได้					
21. ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากของจริง สถานที่จริง และประสบการณ์จริง					
22. ให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติ ทำกิจกรรม และสรุปเป็นสาระสำคัญ ด้วยตนเองมากกว่าฟังครูอธิบายหรือบอกให้จด					
23. จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนรักการอ่าน และเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง					
24. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้ค้นพบศักยภาพ ของตนเอง					
25. ฝึกให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์อย่างมีวิจารณญาณ มีเหตุผล และวางแผนเป็น					
26. ฝึกให้ผู้เรียนทำงานอย่างเป็นระบบ ทั้งแบบทำคนเดียวและ ทำเป็นกลุ่ม					

การปฏิบัติ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
27. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงออกถึงความสามารถตามความถนัดและความสนใจ					
28. ดำเนินการประเมินผลควบคู่ไปในระหว่างการเรียนการสอน					
29. ประเมินผู้เรียนเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม ด้วยวิธีการที่หลากหลายนอกเหนือจากการทดสอบ					
30. ฝึกให้ผู้เรียนประเมินตนเองและยอมรับผลการประเมินจากเพื่อนเพื่อการปรับปรุงและพัฒนา					
31. ประเมินพัฒนาการของผู้เรียนให้ครอบคลุม ทั้งด้านร่างกายสติปัญญา ความประพฤติ คุณธรรม และจริยธรรมของผู้เรียน					
32. ประเมินความสามารถของผู้เรียนทางด้านทักษะ กระบวนการคิดการใช้เหตุผล					
33. ประเมินการร่วมกิจกรรมการเรียนของผู้เรียนทั้งในและนอกห้องเรียน					
34. ประสานความร่วมมือกับบิดา มารดา ผู้ปกครอง และชุมชน ในการประเมินผลเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เต็มศักยภาพ					
35. นำผลการประเมินผู้เรียนมาใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาผู้เรียนเป็นรายบุคคล					

โปรดให้ข้อมูลเพิ่มเติม

อายุ	ปี	40-41
ประสบการณ์ในการสอน รวม.....	ปี	42-43
ระดับการศึกษาสูงสุด		
(1) ต่ำกว่าปริญญาตรี	(2) ปริญญาตรี	(3) สูงกว่าปริญญาตรี
วุฒิทางครู		
(1) มี	(2) ไม่มี	45
ระดับที่สอน ส่วนใหญ่สอนในระดับ		
(1) อนุบาล/ก่อนประถมศึกษา	(2) ประถมศึกษา	46
(3) มัธยมศึกษาตอนต้น	(4) มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	

สังกัดของสถานศึกษา

(1) สปช.	(2) กรมสามัญศึกษา	(3) สช.	(4) กรมอาชีวศึกษา	47
(5) เทศบาล	(6) กรุงเทพมหานคร	(7) ทบวงมหาวิทยาลัย		
(8) สถาบันราชภัฏ	(9) ตชด.	(0) อื่นๆ (ระบุ)		

ฉบับที่ 4

แบบสอบถามกรรมการโรงเรียน/ผู้ปกครองนักเรียน

คำชี้แจง โปรดประเมินรายการต่าง ๆ โดยเขียนเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับสภาพความเป็นจริงในปัจจุบันของโรงเรียน เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับผู้บริหารในการวางแผนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน

รายการ	ระดับที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. โรงเรียนมีสิ่งแวดล้อมสวยงาม ร่มรื่น สะอาด และมีความเป็นระเบียบ					
2. โรงเรียนมี น้ำดื่ม น้ำใช้ อาหาร ที่สะอาด ถูกอนามัย					
3. โรงเรียนมีโรงอาหาร อาคารเรียน ห้องสมุด สนามเด็กเล่น อย่างเพียงพอ					
4. โรงเรียนมีสื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสม และเอื้อต่อการเรียนรู้					
5. โรงเรียนมีปัญหาเกี่ยวกับการเล่นการพนัน การข่มขู่ การติดยา/สารเสพติด ฯลฯ ของนักเรียน					
6. โรงเรียนเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามาใช้ประโยชน์จากทรัพยากรของโรงเรียน					
7. กรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง และคณะครูร่วมกันวางแผนและกำหนดปรัชญา เป้าหมาย ในการพัฒนาโรงเรียน					
8. กรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครองมีส่วนร่วมแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการบริหารงานของโรงเรียน ติดตามตรวจสอบและให้ข้อคิดเห็นในการดำเนินงานของโรงเรียน					
9. กรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครองมีส่วนส่งเสริมให้โรงเรียนจัดการเรียนรู้ภายในชุมชน					
10. กรรมการสถานศึกษาและผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดทำสารของหลักสูตรเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่น ชุมชน และสังคม					
11. กรรมการสถานศึกษาและผู้ปกครอง ให้ความร่วมมือกับโรงเรียนโดยเป็นอาสาสมัครถ่ายทอดความรู้/ประสบการณ์แก่นักเรียนตามความถนัด หรือความเชี่ยวชาญ					

รายการ	ระดับที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
12. โรงเรียนจัดกิจกรรมที่ปลูกฝังให้นักเรียนรักและเห็นคุณค่าของวัฒนธรรมท้องถิ่น วัฒนธรรมไทย และ ทรัพยากรธรรมชาติ					
13. โรงเรียนจัดกิจกรรมที่ปลูกฝังให้นักเรียนมีคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เช่น มีวินัย ความรับผิดชอบ ซื่อสัตย์ ซ้ายัน อดทน ฯลฯ					
14. โรงเรียนเปิดโอกาสให้กรรมการสถานศึกษา นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชนมีส่วนร่วมในการประเมินผล การเรียนรู้ของนักเรียน					
15. โรงเรียนรายงานผลการเรียนของนักเรียนให้ผู้ปกครอง และชุมชนทราบ					
16. กรรมการสถานศึกษาและผู้ปกครองได้รับข่าวสารที่ โรงเรียนเผยแพร่ประชาสัมพันธ์การดำเนินงานให้ ทราบอย่างต่อเนื่อง					
17. โรงเรียนจัดให้มีการพบปะระหว่างผู้ปกครองและครู เพื่อการพัฒนาให้นักเรียนให้สอดคล้องกับความถนัด และความสนใจ					
18. โรงเรียนสนับสนุนให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วม/ช่วยเหลือ การเรียนรู้ของนักเรียนที่บ้าน					
19. โรงเรียนใช้ภูมิปัญญาของท้องถิ่นมาเป็นประโยชน์ ในการจัดการเรียนการสอน					
20. โรงเรียนเปิดโอกาสให้สถานประกอบการ องค์กร ชุมชน และองค์กรอื่น ๆ มีส่วนร่วมในการพัฒนา สาระหลักสูตร จัดการเรียนการสอน และประเมิน ผลงานของโรงเรียน					
21. โรงเรียนจัดการแสวงหาความรู้ ข้อมูลข่าวสารเพื่อ พัฒนาชุมชนให้ สอดคล้องกับสภาพปัญหาทรัพยากร และความต้องการ					
22. นักเรียนส่วนใหญ่อยากไปโรงเรียน					
23. นักเรียนส่วนใหญ่ปฏิบัติตามกฎเกณฑ์และ ระเบียบของโรงเรียนและของชุมชน เช่น การปฏิบัติ ตนตามกฎจราจร ทิ้งขยะในที่รองรับ เป็นต้น					

รายการ	ระดับที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
24. นักเรียนส่วนใหญ่ช่วยเหลือกิจกรรมภายในชุมชน					
25. นักเรียนส่วนใหญ่กล้าพูด กล้าแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเหตุการณ์และสถานการณ์ต่าง ๆ ร่วมกับผู้ใหญ่					
26. นักเรียนส่วนใหญ่พูดและแสดงกิริยามารยาทต่อผู้ใหญ่ด้วยความเคารพ					
27. นักเรียนส่วนใหญ่มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น					
28. นักเรียนส่วนใหญ่ยอมรับฟังความคิดเห็น คำแนะนำของผู้อื่น					
29. นักเรียนส่วนใหญ่สนใจและแสวงหาความรู้จากแหล่งความรู้ต่าง ๆ ภายในชุมชน เช่น ห้องสมุด ประชาชน วัด พิพิธภัณฑ์ ฯลฯ					

สถานภาพของผู้ตอบ

ท่านตอบในฐานะ

กรรมการสถานศึกษา

ผู้ปกครองนักเรียน

34

ชื่อสถานศึกษา.....จังหวัด.....

ฉบับที่ 5

แบบสอบถามนักเรียน

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อความในแต่ละข้อทางด้านซ้ายมือ แล้วคิดว่านักเรียนได้ปฏิบัติ หรือได้รับการปฏิบัติตามที่ระบุไว้ในแต่ละข้อมากน้อยเพียงใด แล้วตอบโดยเขียนเครื่องหมาย ถูก (✓) ลงในช่องทางขวามือที่ตรงกับสภาพจริงของนักเรียน

พฤติกรรม/ ความสามารถของนักเรียน	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ตอนที่ 1 เกี่ยวกับตนเอง					
1. ได้เรียนตามความถนัดและความสนใจของนักเรียน					
2. ประพฤติตนตามกฎระเบียบของโรงเรียน เช่น มาเรียนสม่ำเสมอ แต่งกายถูกระเบียบ เป็นต้น					
3. ช่วยเหลือผู้อื่นโดยไม่หวังสิ่งตอบแทน					
4. พยายามทำงานที่ได้รับมอบหมายจนเสร็จตามกำหนดหรือตามเป้าหมาย					
5. มีจิตใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เช่น แบ่งปันอุปกรณ์การเรียน ขนม อาหารให้เพื่อน					
6. ใช้สิ่งของและทรัพย์สินอย่างประหยัดและคุ้มค่าทั้งของตนเองและส่วนรวม					
7. ชอบทำงานร่วมกับเพื่อน ๆ เป็นกลุ่ม					
8. ฟังและเล่าเรื่องที่ฟังให้ผู้อื่นเข้าใจได้					
9. สนใจและชอบอ่านหนังสือ สื่อสิ่งพิมพ์ต่างๆ ทั้งในและนอกโรงเรียน					
10. ทบทวนและตรวจสอบความถูกต้องของงานก่อนส่งครูเสมอ					
11. ได้เข้าร่วมกิจกรรมที่สนใจ เช่น ศิลปะ ดนตรี กีฬา ฯลฯ					
12. กล้าแสดงออก เช่น เสนอความคิดเห็น ตั้งคำถาม ฯลฯ					
13. ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น					
14. มีการคิดไตร่ตรองก่อนตัดสินใจทำสิ่งหนึ่งสิ่งใด					
15. นำความรู้ที่ได้จากการเรียนไปใช้ในชีวิตประจำวัน					
16. ชอบไปโรงเรียน					

พฤติกรรม/ ความสามารถของนักเรียน	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ตอนที่ 2 เกี่ยวกับครู/อาจารย์ผู้สอน					
17. มีความพึงพอใจต่อการสอนของครูที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน					
18. ครูใช้สื่อประกอบการเรียนการสอน เช่น ของจริงจากธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม รูปภาพ วิทยู สไลด์ วีดิทัศน์ คอมพิวเตอร์					
19. ครูทุกคนสามารถให้คำปรึกษาและแนะแนวแก่นักเรียนได้ทั้งเรื่องการเรียนรู้และเรื่องอื่น ๆ					
20. ครูประเมินผลนักเรียนเป็นรายบุคคล และเป็นกลุ่ม ด้วยวิธีการที่หลากหลายนอกเหนือจากการทดสอบ					
21. ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน					
22. ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการประเมินผลการเรียน					
ตอนที่ 3 เกี่ยวกับสภาพทั่วไปของโรงเรียน					
23. โรงเรียนมีสื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสมและเป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้					
24. โรงเรียนมีสิ่งแวดล้อมสวยงาม ร่มรื่น สะอาด และมีความเป็นระเบียบ					
25. โรงเรียนมีน้ำดื่ม น้ำใช้ และอาหารที่สะอาดถูกอนามัย					
26. โรงเรียนมีโรงอาหาร อาคารเรียน ห้องสมุด และสนามเด็กเล่นอย่างพอเพียง					
27. โรงเรียนมีปัญหาเกี่ยวกับยาเสพติด การพนัน การข่มขู่ ฯลฯ					

- นักเรียนกำลังเรียนอยู่ในระดับ
- (1) ประถมศึกษา (ป.4-ป.6)
  - (2) มัธยมศึกษาตอนต้น (ม.1-ม.3)
  - (3) มัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.4-ม.6/ปวช.)

ขอขอบคุณที่ตอบแบบสอบถามอย่างจริงใจ

บรรณานุกรม

- คณะกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้ ปฏิรูปการเรียนรู้ ผู้เรียนสำคัญที่สุด บริษัท พิมพ์ดี จำกัด
 กรุงเทพฯ 2543
- ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ CIO Newsletter ปีที่ 3 ฉบับที่ 7-8
 ประจำเดือน กรกฎาคม-สิงหาคม 2544
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542
 บริษัท พรักหวานกราฟฟิค จำกัด 2542.
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ ตารางสถิติ โครงการสำรวจภาวะการทำงานของประชากรระดับ
 จังหวัด ไตรมาสที่ 1 : มกราคม – มีนาคม 2544 (เอกสารเผยแพร่ของสำนักงานสถิติ
 แห่งชาติ)

**คณะทำงานสร้างเครื่องมือประเมินผลการจัดการเรียนรู้ : การประเมินตนเองของครูและ
สถานศึกษา (ตามคำสั่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ
ที่ 88/2543)**

1. นายวิเชียร เกตุสิงห์ รองเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ	ประธานคณะทำงาน
2. นายสมาน ชาติยานนท์ ที่ปรึกษาสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ	รองประธานคณะทำงาน
3. นางสาวเลขา ปิยะอัจฉริยะ ที่ปรึกษาสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ	รองประธานคณะทำงาน
4. รองศาสตราจารย์ ส.วาสนา ประवालพฤษ์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	คณะทำงาน
5. ผู้ช่วยศาสตราจารย์จรียา หาสิตพานิชกุล สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล	คณะทำงาน
6. ผู้ช่วยศาสตราจารย์อาภรณ์ บางเจริญพรพงศ์ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล	คณะทำงาน
7. นางสาวประนอม เอี่ยมประยูร สำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร	คณะทำงาน
8. นางสาวสุมณฑา พงษ์มาลา สำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร	คณะทำงาน
9. นายอุดมศักดิ์ นาดี สำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร	คณะทำงาน
10. นายเสรี ศรีหะไตร สำนักบริหารการศึกษาท้องถิ่น กรมการปกครอง	คณะทำงาน
11. นางสาวอัจฉรา วงษ์เอก สำนักบริหารการศึกษาท้องถิ่น กรมการปกครอง	คณะทำงาน
12. ผู้อำนวยการศูนย์พัฒนาหลักสูตรหรือผู้แทน กรมวิชาการ	คณะทำงาน

13. ผู้อำนวยการสำนักงานทดสอบทางการศึกษาหรือ ผู้แทนกรมวิชาการ	คณะกรรมการ
14. นางสุธีรา สีพยา กรมสามัญศึกษา	คณะกรรมการ
15. นายชาติ แจ่มนุช กรมสามัญศึกษา	คณะกรรมการ
16. นางสาววรรณดี ชุณหะวัณนิยานนท์ กรมสามัญศึกษา	คณะกรรมการ
17. นายชัยพฤกษ์ เสรีรักษ์ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ	คณะกรรมการ
18. นางชัตเจน ไทยแท้ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ	คณะกรรมการ
19. นางสาวอภิณญาณ บัญอุไร สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ	คณะกรรมการ
20. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชูชาติ เจริญลาด คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏธนบุรี	คณะกรรมการ
21. นางสาวกรรณิการ์ ภิัญญาคง สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน	คณะกรรมการ
22. นางรพีพรรณ เอกสุภาพันท์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน	คณะกรรมการ
23. นางสาวศศิธร เล็กสุขศรี สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ	คณะกรรมการและเลขานุการ
24. นางสาวลลิตา ยวนาการ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ	คณะกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
25. นายสำเนา เนื้อทอง สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ	คณะกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
26. นางพัชราพรรณ กฤษฏาจินดารุ่ง สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ	คณะกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

ผู้พิจารณารายงาน

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

นางชัตเจน ไทยแท้

กรมสามัญศึกษา

นางสุธีรา สีพญา

นางปราณี บุญไทย

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน

นางรพีพรรณ เอกสุภาพันธ์

กรมอาชีวศึกษา

ว่าที่ร้อยตรีภฤต มาเดช

สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร

นางสาวมาสวิมล รักบ้านเกิด

สำนักบริหารการศึกษาท้องถิ่น กรมการปกครอง

นายสมชาย เสี่ยงหลาย

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ

ดร.วิเชียร เกตุสิงห์

ดร.ชินภัทร ภูมิรัตน

นางสมศรี กิจชนะพะพานิช

นางสาววัฒนา อาทิตย์เที่ยง

นางสาวลลิตา ยุวนากร

นางสาวทวีพร บุญวานิช

คณะผู้จัดทำ

หัวหน้าโครงการ	ดร.วิเชียร	เกตุสิงห์
ประจำโครงการ	นายสรทัศน์	อนรรฆมงคล
	นางสาวพรพณิต	ชาตินันท์
	นางสาวลลิตา	ยุวนากร

กิจกรรมในโครงการ

วางแผน ออกแบบการประเมิน ประมวลผล วิเคราะห์ข้อมูล

และเขียนรายงาน

เลือกกลุ่มตัวอย่าง

รวบรวมข้อมูล

ลงรหัสและบันทึกข้อมูล

ประสานงานด้านข้อมูล

ประสานงานทั่วไป

ดร.วิเชียร เกตุสิงห์

ทวีพร บุญวานิช

สถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

สุวีณา เกนทะนะศิล และคณะ

พรพณิต ชาตินันท์

ลลิตา ยุวนากร